Povesti nemuritoare

6 pove ti nemuritoare

Povești nemuritoare

Ediţia a I-a

Editura
Tineretului

Coperta de CRINA IONESCU

N. FILIMON

Omul de flori cu barba de mătasă sau povestea lui Făt-Frumos

A FOST ODATĂ ca niciodată, dacă n-ar fi, nici că s-ar mai povesti, cînd lupii beau tutun şi urşii făceau săpun, de-şi ungeau femeile feţile şi uncheşii bărbile.

A fost odată un împărat mare şi tare; după ce bătu pe toţi împăraţii pămîntului şi le luă împărăţiile, se însură şi făcu trei fete: una cu soarele-n frunte, alta cu luna în spate, iar cea mai mică cu luceafărul de dimineaţă iarăşi în frunte; şi toate erau mai frumoase decît zînele munţilor şi ale pădurilor.

Aceste fete se duseră la scăldat şi intrară într-o baie de marmură; dar deodată se ridică o furtună pe cer şi le răpi pe cîte trele. Ajungînd la urechile împăratului această întîmplare, i se tăie inima şi muri lăsînd pe împărăteasă văduvă.

Într-o zi, împărăteasa se apucă să măture pîn casă, dar pe cînd mătura, îi sări un bob de piper în poală; ea luă bobul şi-l puse pe sobă, dar el sări şi de acolo iar în poala împărătesei. Văzînd împărăteasa că nu poate scăpa de dînsul, îl înghiţi; şi aşa rămase grea şi născu un copil cu părul de aur.

Acest copil creştea în trei zile cît cresc alţi copii în treizeci de ani, şi se făcea voinic ca brazii munţilor. Împărăteasa îl dete la dascăl de învăţă toate măiestriile lumei, şi temîndu-se ca să nu-l piarză, îi făcu o colivie de aur, şi-l închise într-însa, dîndu-i jucării copilăreşti ca să-i treacă de urît.

Într-o zi trecu p-acolo o babă cu două tivdi cu aur; feciorul de împărat o văzu şi trăgînd cu arcul

îi sparse amîndouă tivdile. Baba se uită în sus şi văzîndu-l îi zise:

— Lua-te-ar mama vîntului turbat, care a luat pe cîte trele surorile tale.

Feciorul de împărat, cum auzi blestemul babei, chemă pe mumă-sa şi-i zise:

— Ian spune-mi, mamă, am avut eu surori ori nu?

— N-ai avut, dragul mamei, nici o soră, răspunse împărăteasa.

— Spune-mi drept, mamă, că, dacă nu, mă vei pierde.

Văzînd însă că mamă-sa nu voia să-i spună adevărul, se făcu bolnav şi-i zise că dacă nu-i va da ţîţă pe sub talpa casei, el va muri. Împărăteasa făgădui că-i va împlini această cerere. Atunci el se sculă din pat şi ridică talpa casei, şi mamă-sa pusă ţîţa sub talpă, dar el lăsă talpa cam greu peste ţîţă, zicînd iarăşi mă-sei:

— Spune-mi, mamă, am avut eu alţi fraţi sau surori?

Deocamdată mumă-sa nu voi să-i spuie, dar el lăsă talpa şi mai mult, atunci mumă-sa, nemaiputînd să rabde, zise:

— Să ştii, fătul meu, că ai avut trei surori mai frumoase decît zînele rîurilor şi ale pădurilor, dar le-au răpit cei trei zmei care locuiesc pe tărîmul celălalt.

— Spune-mi acum ce fel de om a fost tatăl meu, care sînt armele care purta şi pe ce cal încălica!

— Tatăl tău a fost un mare viteaz şi s-a bătut nouă ani cu zmeul Răchită înflorită, ca să ia pe soră-sa de nevastă; armele lui sînt îngropate la rădăcina unui plop în grădină, iar calul paşte iarbă prin livede.

Atunci el, încredinţîndu-se despre toate, i-a dat drumul, şi ducîndu-se la un vrăjitor i-a spus tot ce aflase de la dînsa.

— Ei bine, zise vrăjitorul, acum du-te şi ia frîul şi-l sună în trei părţi ale livezii.

El luă frîul şi-l sună în cele trei părţi ale livezii şi îndată veni la dînsul o mîrţoagă de cal şchiop, olog şi plin de bube. Făt-Frumos îi dete un picior în piept, de se duse d-a berbeleacul cale de nouă zile şi nouă nopţi. Sună frîul de al doilea şi de al treilea, dar tot acel cal veni. Văzînd aceasta, scoase paloşul să-l înfigă în pieptul calului. Dar calul îi zise:

— Făt-Frumos, Făt-Frumos, nu mă omorî, ci du-te de taie trei sute de viţei de la trei sute de vaci, şi dă-mi mie laptele să-l beau.

Făt-Frumos făcu precum îi zisese calul, iar peste trei zile sună iarăşi frîul, dar d-astă dată veni un cal ca un zmeu şi-i zise:

— Ia-ncalecă acum pe mine şi atinge-mă de trei ori cu scările.

Făt-Frumos împlini voia calului, şi după ce se plimbă puţin cu dînsul, îl atinse de trei ori cu scările; atunci calul deschise douăsprezece aripi şi zbură cu dînsul pînă la vîntul turbat, apoi coborîndu-se tot pe locul de unde plecase zise:

— Făt-Frumos, dacă vrei să te slujesc cumsecade, să mai tai şase sute de viţei de la şase sute de vaci şi să-mi dai laptele să-l beau.

Făt-Frumos împlini şi această poruncă a calului; iar peste trei zile veni împlotoiat şi încoifat[1], şi sună frîul. Calul veni şi el numaidecît înşeuat şi înfrînat; apoi zise:

— Iată-mă, stăpîne, gata, la poruncile tale.

Făt-Frumos încălecă pe cal şi se duse, şi iar se duse, cale lungă şi nătîngă, ca Dumnezeu să ne ajungă , iar cînd soarele ajunsese pe la chindii, intră într-o pădure neagră şi întunecoasă. După ce călători cîtva timp pîn acea pădure, calul se opri în loc şi zise:

— Stăpîne, uită-te bine înainte şi-mi spune ce vezi?

Făt-Frumos se uită, dar nu văzu nimic. Calul iar îi zise să se uite; atunci el se uită cumsecade şi văzu o mulţime de şerpi cu capetele ridicate pînă la cer, şi vărsînd flăcăraie de foc din guri. El spuse calului ce văzuse, dar calul îi zise:

— Stăpîne, noi trebuie să trecem prin mijlocul acelor balauri; bagă dar mîna în urechea cea dreaptă şi scoate un arc cu săgeţi, şi cînd vom fi aproape de dînşii să slobozi o săgeată şi ei ne vor face loc să trecem.

Făt-Frumos făcu cum îi zise calul; iar cînd ajunse aproape de balauri, trase o săgeată, şi ei de frică plecară capetele la pămînt şi-i lăsară să treacă. De aci plecă iar înainte şi dete peste o cîmpie cu păduri frumoase de chiparos, cu iarbă verde ca mătasea şi cu mulţimi de fîntîni cu apa limpede ca

vioreaua şi rece ca gheaţa; iar la căpătîiul acelei cîmpii era un palat cu totul şi cu totul de argint.

Cum ajunse la palat, bătu în poartă şi ieşi înainte o fată frumoasă; el îi arătă un ineluş de aur, pe care cumu-l văzu fata,

---

[1] Cu platoşă şi coif.

cunoscu că Făt-Frumos îi este frate, şi-l strînse în braţe, apoi îi zise:

— Fugi, frate, că de te va găsi zmeul aici, te va omorî.

— Ian spune-mi, întrebă Făt-Frumos, ce semne are zmeul cînd vine?

— El îşi trimite buzduganul înainte, răspunse fata.

Nu trecu mult şi buzduganul veni; şi după ce bătu de trei ori în poartă, se puse în cui. Făt-Frumos luă buzduganul şi învîrtindu-l de trei ori îl azvîrli înapoi la zmeu, apoi încălicînd pe cal se duse de se ascunse sub podul de argint. Zmeul veni numaidecît, dar cum ajunse la capătul podului, calul începu a sforăi şi a se trage înapoi. Zmeul îi dete cu scările şi-i zise:

— Hi! cal de zmeu de paraleu, mergi înainte, că n-am frică de nimeni, decît de Făt-Frumos; dar el este pe tărîmul celălalt şi nu crez să-i fi adus corbul osciorul şi vîntul perişorul.

— Ba poate l-o fi adus, zise Făt-Frumos, ieşind de sub pod.

Zmeul se repezi la dînsul şi-i zise:

— Cum vrei să ne batem? În săbii să ne tăiem sau în luptă să ne luptăm?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă, zise Făt-Frumos. Apoi, după aceea, amîndoi voinicii se luară la luptă.

Zmeul adusă pe Făt-Frumos şi îl băgă în pămînt pînă la genunche, Făt-Frumos învîrti pe zmeu şi băgîndu-l în pămînt pînă la gît, îi tăie capul, pe cînd calul lui omora pe-al zmeului. Făt-Frumos scoase un bici şi pleznind de trei ori, făcu palatul zmeului o nucă, o băgă în buzunar şi plecă înainte.

După ce călători cîtva timp, dete peste un palat cu totul şi cu totul de aur, bătu în poartă şi ieşi înainte-i o fată foarte frumoasă, îi arătă şi ei inelul

cel de aur pe care cum îl văzu, cunoscu pe Făt-Frumos de frate şi strîngîndu-l în braţe îi zise:

— Fugi, frăţiorul meu, căci de va veni zmeul, te va face mici sfărîme.

— Ian, spune, întrebă Făt-Frumos, ce semne face zmeul cînd vine?

— El îşi trimite buzduganul înainte, răspunse fata.

Nu trecu mult timp şi buzduganul veni; apoi după ce bătu de trei ori în poartă, se puse în cui. Făt-Frumos îl luă din

cui şi-l azvîrli înapoi la zmeu, iar după aceea încălică calul şi se ascunse sub podul de aur al palatului. Zmeul veni c-o falcă-n cer şi cu alta-n pămînt, dar cînd ajunse la capul podului, calul lui începu să se tragă înapoi; zmeul îi dete cu scările şi-i zise:

— Hi! cal de zmeu de paraleu, mişcă înainte! că nu-mi e frică de nimeni decît de Făt-Frumos, dar el este pe tărîmul celălalt şi nu crez să-i fi adus corbul osciorul şi vîntul perişorul!

— Ba poate i l-o fi adus, zise Făt-Frumos, ieşind de sub pod.

Atunci zmeul zise:

— Cum vrei, în luptă să ne luptăm sau în săbii să ne tăiem?

— Ba în luptă, că-i mai dreaptă, răspunse Făt-Frumos.

Apoi se luară la luptă şi se luptară zi de vară pînă-n seară; iar cînd ajunse soarele la chindii, Făt-Frumos trînti pe zmeu şi-i tăie capul, iar după aceea plesni din bici de trei ori şi tot palatul se făcu o nucă pe care o băgă în sîn şi plecă înainte. Se duse, şi iar se mai duse, pînă dete peste un palat de topaz, care strălucea atît de mult, încît la soare te puteai uita, iar la dînsul ba. După ce se cunoscu şi cu soră-sa cea mai mică, ce locuia în acel palat, se ascunse iar sub pod, şi venind zmeul se luă cu dînsul la luptă şi se luptară toată ziua, dar nu putură să se trîntească unul pe altul. Văzînd aceasta, zmeul se făcu flacără galbenă, iar Făt-Frumos se făcu şi el flacără roşie, şi iar se luptară, dar nu putură să se biruiască. Zmeul se uită în sus şi văzînd un corb îi zise:

— Corbule, corbuţule! du-te la Zaana[1] şi-ţi moaie o aripă în seu şi una în apă, şi cu seul să mă stropeşti pe mine, iar cu apă să stropeşti pe Făt-Frumos, că ţi-l dau împreună cu calul lui să-l mănînci.

Făt-Frumos ridică şi el capul în sus şi zise:

— Corbule, corbuţule! du-te la Zaana şi moaie-ţi o aripă în seu şi alta în apă, şi cu seul să mă uzi pe mine, iar cu apă pe zmeu, că-ţi dau să mănînci trei zmei împreună cu caii lor.

Corbul plecă şi întorcîndu-se peste puţin udă pe Făt- Frumos cu seu, iar pe zmeu cu apă. Făt-Frumos sări d-asupra zmeului şi-i tăie capul, apoi plesni din bici şi făcînd şi palatul

---

[1] Zaana - Abator de oi.

acestuia o nucă, o băgă în sîn şi se duse înainte pînă ce ajunse la o grădină cu poame foarte frumoase. El întinse mîna să iee o pară, dar calul se opri în loc şi-i zise:

— Stăpîne, să nu mănînci din aceste poame, că vei muri, că este sora cea mare a zmeului prefăcută în grădină, dar dacă ai poftă mare, dă mai întîi cu sabia în trei părţi ale pomului ş-apoi mănîncă cît vei voi.

Făt-Frumos tăie pomul în trei părţi şi începu să curgă sînge, apoi culese pere şi mîncă. Nu trecu mult şi văzu o fîntînă cu apă rece, dar cînd voi să bea, calul iarăşi îi zise să facă ce făcuse la grădină. Făt-Frumos lovi fîntîna de trei ori cu sabia şi, după ce curse sînge, bău apă şi se răcori. Iar după aceea, merse înainte pînă ce dete peste o vie cu struguri dulci ca zahărul şi mirositori ca chihlimbarul. El voi să rupă un strugure, dar calul iarăşi îi zise:

— Stăpîne! nu rupe struguri, căci via aceasta este sora cea mai mică a zmeului şi, de vei mînca numai o broboană, vei muri; dar dacă ai poftă de struguri, taie o viţă cu sabia şi apoi mănîncă cîţi struguri îţi plac.

Făt-Frumos tăie o viţă şi după ce curse un pîrîu de sînge, luă struguri şi mîncă. Plecă şi se duse, măre, cale lungă şi nătîngă, căci cuvîntul din poveste mai înainte mai lung şi mai frumos este, dar cînd rămase soarele de o suliţă, calul zise lui Făt-Frumos:

— Stăpîne, ian uită-te îndărăt şi spune-mi,

vezi ceva? Făt-Frumos se uită, dar nu văzu

nimic.

— Uită-te mai bine, îi zise calul.

Atunci Făt-Frumos se uită bine şi văzu o flacără cît gămălia acului.

— Să ştii, stăpîne, că acea flacără este mama zmeilor şi a zmeoaicelor, şi nu ştiu cum vom scăpa de dînsa. Ţine-te bine de coamă, că am să ocolesc lumea cît te ştergi la ochi, ca să ajungem la cetatea

Omului de flori cu barba de mătasă, căci numai acolo e scăpare pentru noi.

Făt-Frumos ascultă povaţa calului, carele deschise toate aripile şi începu să zboare mai iute decît vîntul şi mai încet decît gîndul, dar flacăra din ce în ce se mărea şi începu să arză pe Făt-Frumos în spate! Calul, văzînd că nu-i nădejde de

scăpare, se înălţă pînă la vîntul turbat şi intră în cetatea Omului de flori. Atunci zmeoaica, rămîind afară de cetate, zise cu amărăciune:

— Făt-Frumos, Făt-Frumos, fă-mi o gaură în zid să văd cine eşti tu care mi-ai omorît trei copii şi trei fete.

Făt-Frumos porunci să facă gaură, dar cînd zmeoaica băgă capul şi voi să-l soarbă, el îi aruncă în gură un buzdugan de fier ars în foc pe care sorbindu-l se umflă şi plesni.

Omul de flori cu barba de mătasă, auzind că Făt-Frumos se află în împărăţia lui, trimise ciodari şi ideclii, de îl chemă la împărăţie şi îl puse în fruntea mesei; dar văzînd pe fata Omului de flori, rămase încremenit de frumuseţile ei şi o ceru de la tată-său de soţie. Omul îi zise că i-o dă, dacă-i va aduce apă vie şi apă moartă de unde se bat munţii în capete. Făt-Frumos încălecă calul şi se duse spre soare-apune şi dete peste un om care bea apă de la nouă scocuri de mori şi se văieta că n-are ce bea.

Făt-Frumos stătu în loc şi se miră de dînsul; iar el îi zise:

— Nu te mira de mine, ci te miră mai bine de Făt- Frumos, care a omorît trei zmei, trei zmeoaice şi pe muma zmeilor.

— Eu sînt acela, răspunse Făt-Frumos.

— Dacă eşti tu, ia-mă cu tine, că mult bine îţi voi prinde.

Făt-Frumos luă pe omul ce nu se sătura de apă şi plecă înainte. Pe drum, întîlni un alt om, care mînca pînea de la nouă cuptoare şi se văieta că moare de foame. Făt-Frumos se uită la dînsul şi începu să se mire, dar el zise:

— Nu te mira de mine; ci te miră de Făt-Frumos, care a omorît trei zmei, trei zmeoaice şi pe muma zmeilor.

— Eu sînt acela, zise Făt-Frumos.

— Dacă eşti tu, apoi ia-mă cu tine, că mult

bine ţi-oi prinde.

Făt-Frumos îl luă şi pe acesta şi plecă înainte. Merse ce merse şi dete peste un om care sărea din munte în munte cu nouă pietre de moară legate de picior şi se plîngea că n-are ce sări.

După ce-l luă şi pe acesta cu dînsul, merse înainte ca cuvîntul din poveste, că-nainte mult mai este, şi ajunse într-o

cîmpie, de unde se auzea un zgomot mare. Atunci calul zise lui Făt-Frumos:

— Stăpîne, cată spre soare-apune şi spune-mi vezi ceva?

Făt-Frumos se uită şi văzu doi munţi bătîndu-se în capete.

— Printre aceşti doi munţi avem să trecem, ca să luăm apă vie şi apă moartă, zise calul, să mergem încetişor şi cînd om fi aproape de munţi, să-mi dai de trei ori cu pintenii şi să te ţii de coamă cu o mînă şi cu cealaltă să iei apă.

Cum ajunse Făt-Frumos dinaintea munţilor, dete cu pintenii calului, care zbură mai iute decît gîndul, trecînd pe la fîntînă, luă apă şi ieşi dintre munţi înainte de a se lovi în capete.

Făt-Frumos aduse apă la Omul de flori cu barbă de mătasă şi ceru să-i dea pe fie-sa de nevastă. Dar Omul de flori îi zise:

— Eu ţi-oi da-o, dacă mi-i găsi un om care să mănînce pîinea de la nouă cuptoare, altul să beie apa de la nouă scocuri de mori.

Făt-Frumos zise împăratului:

— Găteşte cele nouă cuptoare şi arată-mi cele nouă scocuri de moară, că am oameni să-ţi mănînce pîinea şi să-ţi bea apa.

Omul de flori porunci vizirului să gătească pîinea şi să arate scocurile, şi după ce le găti veni împăratul să privească. Atunci Făt-Frumos făcu semne oamenilor săi şi cît te ştergi la ochi mîncară pîinea şi băură apa. Dar Omul de flori nu voi să-i dea fata nici după aceasta, ci îi zise

— Dacă voieşti să aibi pe fie-mea de soţie, să-mi aduci garoafa care miroase cale de nouă ani, şi apoi ţi-oi da negreşit pe fie-mea.

Făt-Frumos plecă să caute garoafa şi se duse cale lungă pînă se simţi mirosul garoafei. Atunci calul îi zise:

— Stăpîne, bagă mîna în urechea mea cea

dreaptă şi scoate din ea o bucată de săpun, o perie şi o gresie şi mergi înainte fără frică.

De ce mergea şi mergea, mirosul mai mare se făcea, pînă ce ajunse la un palat de sticlă; trase la poartă, bătu în ea şi

nimeni nu-i răspunse. Atunci el intră înlăuntru, văzu garoafa şi o luă. Apoi încălecă pe cal şi plecă înspre Omul de flori. Nu făcu multă cale şi simţi că vine după dînsul zmeul palatului de sticlă cu o falcă în cer şi cu una în pămînt. Dar tocmai cînd era să-l ajungă, calul îi zise:

— Stăpîne, aruncă săpunul.

El îl aruncă şi numaidecît se făcu un alunecuş care împiedică pe zmeu de a-l ajunge. Zmeul însă făcu ce făcu şi trecu cum putu alunecuşul şi cînd era să ajungă iar pe Făt- Frumos, calul îi zice să arunce peria. Cum o aruncă, se făcu o pădure deasă, de nu putea nime să răzbată printr-însa, dar zmeul făcu ce făcu ş-o trecu, apoi o luă Făt-Frumos iarăşi în goană şi, cînd era să-l prinză, aruncă gresia, care se făcu un munte mare şi nalt pînă la cer. Zmeul roase piatra cu dinţii şi trecu prin ea. Atunci calul zise:

— Stăpîne, nu e bine de noi, o să pierim; dar mai avem o scăpare: să-ţi tragi sufletul de nouă ori, că am să mă ridic şi să trec de nori ş-apoi de acolo să cad peste zmeu şi să-l strivesc.

Făt-Frumos se luă după povaţa calului, se ridică pînă la nori, apoi se lăsă peste zmeu şi-l strivi; el, după aceea, se duse şi dete garoafa Omului de flori, care nemaiavînd ce-i cere, îi dete pe fie-sa. Dar cînd veni vremea să se culce cu dînsa, veni omul cel cu nouă pietre de picioare şi ceru să se culce şi el în cămară cu dînşii. Făt-Frumos îl lăsă, căci făcuse jurămînt să nu-i calce niciodată vorba. Peste noapte, tocmai cînd Făt- Frumos dormea mai bine, ieşi un balaur din gura fetei şi cînd se întinse să muşte pe Făt-Frumos, omul cu pietrele de picioare scoase paloşul şi-l tăie în mici fărîme. Mai ieşi unul şi-l tăie şi pe acela, şi cînd ieşi şi acel de al treilea, îi zdrobi capul cu o piatră de moară. Apoi după ce-i puse la o parte pe tustrei balaurii ce-i omorîse se culcă şi dormi.

A doua zi de dimineaţă palatul împărătesei era plin de vlădici şi de popi ce veniseră să îngroape pe Făt-Frumos, crezîndu-l mort ca pe ceilalţi gineri ai împăratului. Dar cînd îl văzură viu, se minunară şi i se închinară. Omul de flori veni şi el ca să se încredinţeze de este viu sau mort Făt-Frumos, dar cînd văzu pe balaurii cei morţi se sperie şi întrebă. Dar omul cu pietrele de moară îi spuse că ei au ieşit din fie-sa şi cînd era să

muşte pe Făt-Frumos, să-l omoare ca pe ceilalţi gineri, el i-a ucis. Atunci Omul de flori începu nunta şi o ţinu trei zile şi trei nopţi; iar după aceea Făt-Frumos îşi luă ziua bună şi plecă cu nevasta sa acasă la împărăţia lui şi făcu toate avuţiile zmeilor în trei părţi şi le dete celor trei oameni care-l ajutase. Omul cu pietrele de moară nu se mulţumi, şi ceru să împartă şi nevasta cu dînsul. Făt-Frumos se împotrivi; dar el scoase paloşul şi cînd era gata să o taie pe împărăteasa, atunci ieşi din gura ei încă un balaur, pe care omul cu pietrele de moară îl făcu fărîme şi zise:

— Făt-Frumos,Făt-Frumos! ia-ţi avuţiile, ia-ţi şi nevasta, şi trăiţi sănătoşi, că am scos pînă acum dintr-însa patru balauri şi i-am mai lăsat numai unul, că nu e bine să rămîie femeia fără nici un drac.

Făt-Frumos se prinse frate de cruce cu omul cu pietrele de moară şi-l rugă să nu se prea depărteze de pe locurile acestea, ca nu cumva dracul ce a rămas în femeie să-i răpuie zilele. Apoi a ajuns acasă, şi după ce a văzut pe mumă-sa, a plesnit de trei ori cu biciul şi cele trei nuci s-au desfăcut în trei palate frumoase şi cu cele trei surori ale lui într-însele, pe care, după ce le-au dat nuca[1] înapoi, le-au măritat şi s-a făcut mare bucurie şi veselie în toată împărăţia.

Încălecai p-o şa şi v-o spusei dumneavoastră aşa.

[1] Le-au dat rodul muncii lor – gospodăriile .

POVESTE POPULARĂ ROMÂNEASCĂ

Tei legănat

ERA ODATĂ, cică, un moşneag şi o babă. Copii nu avuseseră, şi-aşa ar fi voit să aibă, de se dădea în vînt după ei. Baba, mai ales, veşnic se ruga lui Dumnezeu să se milostivească cu ea să-i dăruiască un copil. Dumnezeu ştie însă cînd trebuie să deie omului ce cere şi cînd nu. Baba copii n-a mai făcut şi, de dor de a avea şi ea, îşi făcu un leagăn şi în el puse, în loc de băiet, un lemn de tei ce-l înfăşase şi-l îmbrobodise ca pe copii. Se vede că ajunsese baba în mintea copiilor.

Legăna baba în una[1], cînd avea vreme, albia copilului şi-i cînta; de la o vreme, numai ce aude plîns de copil în leagăn. Baba s-a spăriet, dar cînd s-a uitat şi a văzut în locul lemnului un băiet mîndru şi frumos cum altul nu mai era în lume şi în soare, nebunii de bucurie; plîngea biata babă, rîdea, alerga pe afară şi nu mai ştia cum să mulţumească lui Dumnezeu că i-a ascultat ruga.

Cum vine moşneagul de la lucru, baba ca o zăludă îi iese înainte şi-i arată băietul.

Cînd îl văzu moşneagul aşa mîndru şi frumos, cu rîvnă şi mare duh plecat ridică ochii în sus, mulţumind lui Dumnezeu că le-a dat sprijin bătrîneţelor.

Moşnegii botezară pe băiat şi-i puseră numele Tei Legănat. Cumătria fu chefoasă şi plină de bunătăţi, căci moşnegii se ţineau bine, batîr că erau singurei.

Tei Legănat creştea văzînd cu ochii; cît creşte un băiet de azi într-un an, el creştea numai într-o zi. Peste vreo doi ani el era cogemite milian[2], ca toţi

flăcăii cu care se lua la trîntă şi pe care-i dovedea pe un cap.

Într-o zi vede Tei Legănat într-un cui din cămară puşca moşneagului, din tinereţe. Nici una, nici două,o ia, se îmbracă

---

[1] Mereu, într-una.
[2] Milian – om voinic, spătos.

şi se duce cu ea în pădure la vînat. Degeaba cerca baba să-l oprească; Tei Legănat îşi căuta de drum.

Ajungînd în pădure merge trei zile şi trei nopţi; cum mergea prin codru, dă peste un om care nu făcea alta decît copacii ce erau drepţi îi strîmba, iar pe cei strîmbi îi îndrepta.

Cum îl vede Tei Legănat, îl întreabă ce strică copacii? Strîmbă-Lemne, căci el era, îi răspunde că nu-i treaba lui să ştie, dar dacă vrea, să se prindă amîndoi fraţi de cruce, că i-ar fi de folos vreodată. Tei Legănat se prinde frate de cruce cu Strîmbă-Lemne şi amîndoi se iau prin pădure. Merg cît merg şi ajung în nişte munţi pietroşi. Într-un ţanc de munte şedea un om şi veşnic sfărîma piatră. Tei Legănat se prinde frate de cruce şi cu Sfarmă-Piatră şi tustrei îşi căutară de drum. Ajunseră într-o pădure.

Aice îşi făcură o colibă şi cîte unul, cu ziua, rămînea la făcut bucate, iar ceilalţi doi se duceau la vînat. În ziua întîia rămîne Strîmbă-Lemne. Face el nişte bucate bune ca acelea şi stătea înnaintea focului aşteptîndu-şi fraţii. Cum stătea Strîmbă-Lemne pe gînduri, numai ce vine o onanie de om mititel ca de o palmă cu o barbă cît un cot.

Statu-Palmă-Barbă-Cot, căci el era, se repede la foc şi din cîteva înghiţituri soarbe mîncarea lui Strîmbă-Lemne, din oală. Strîmbă-Lemne îl prinde de barbă, crapă un lemn şi-i pune barba acolo.

Cînd vine de la vînat Tei Legănat şi Sfarmă-Piatră, găsesc pe Statu-Palmă-Barbă-Cot acaţat cu barba în lemnul cel crăpat şi pe Strîmbă-Lemne suduind şi făcînd alte bucate.

Tei Legănat se duse la Statu-Palmă-Barbă-Cot şi-i dă drumul; el se făcu nevăzut. Strîmbă-Lemne sfîrşi bucatele, şi după ce mîncară se odihniră bine. A doua zi rămase să facă bu- cate Sfarmă-Piatră; dar şi Sfarmă-Piatră păţi aceeaşi istorie cu Statu-Palmă-Barbă-Cot ca şi Strîmbă-Lemne. Cînd se întoarse Tei Legănat de la vînat şi văzu pe Statu-Palmă-Barbă-Cot

cu un stan de piatră pe barbă, îl umflă rîsul şi, ducîndu-se la el, ros- togoli stînca şi dete drumul lui Statu-Palmă-Barbă-Cot, de se făcu iar nevăzut.

A treia zi rămase la făcut mîncare Tei Legănat; el pregăti două rînduri de bucate şi, cînd se întoarseră fraţii lui de la

vînat, nu mai văzură pe Statu-Palmă-Barbă-Cot, căruia Tei Legănat îi dăduse mîncare, şi bucatele erau cum sînt mai bune, nici reci, nici fierbinţi.

După ce mîncară bine, se luară tustrei şi se duseră prin munţi şi ajunseră pe moşia unui împărat. Paznicii împăratului, găsind pe Strîmbă-Lemne stricînd pădurea, îi prinseră pe tus- trei şi-i duseră la împărat. Împăratul, după ce-i probozi urît, încă era să-i şi bată, se hotărî, văzînd pe Tei Legănat aşa de îndrăzneţ şi frumos, să scape de el, dacă îi va scoate de la zmei pe cele trei fete ale lui.

Împăratul le mai spuse că dacă ei scot fetele de la zmei, le dă fiecăruia din ei cîte una de soţie şi împărăţia.

Tei Legănat se prinse să scoată fetele de la zmei. După ce luă de la împărat bani de cheltuială şi haine de primeneală, porni înainte cu Dumnezeu.

Merseră vreme multă, ţări, mări şi munţi şi ajunseră la o fîntînă, pe unde te puteai duce în lumea neagră, căci zmeii ce furase fetele împăratului acolo vieţuiau.

Ca să mergi de pe lumea albă în lumea neagră, trebuia să-ţi dai drumul prin fîntîna zmeilor. Se vîrî întîi Strîmbă-Lem- ne. El lăsă cuvînt că atunci cînd va scutura funia, să-l scoată înapoi. Nu se dase drumul funiei cu care se coborau în fîntînă nici pe jumătate, şi numai ce vede Tei Legănat că se scutură funia.

— Ce ai păţit, Strîmbă-Lemne, de ai scuturat funia aşa de grabă?

— Da' ce să păţesc? Ia, nu poţi să trăieşti în putoarea cea mare care vine din fundul fîntînei.

— Las' că mă vîr eu, zise Sfarmă-Piatră.

Dar şi el păţi ca şi Strîmbă-Lemne. Atunci se vîrî şi Tei Legănat; el lăsă cuvînt că dacă va scutura funia, mai tare să-i deie drumul.

Merse, merse Tei Legănat trei zile, pînă ce ajunse în fun- dul fîntînei. Acolo ce să vadă? Şerpi,

balauri, broaşte cît casele ş.a. Tei Legănat se dă cu paloşul printre jivine şi le omorî pe toate.

Scăpînd de acele urîte locuri, porni spre curţile zmeului celui mai mare.

Vai, mîndru mai era! Alt soare mai frumos ca al nostru strălucea, altă lună mai strălucitoare cum avem noi era acolo, şi nişte grădini mai frumoase ca raiul!

Cum ajunse Tei Legănat la curţile zmeului, se duse la fata împăratului. Ea, cum îl văzu, zise:

— Vai, ce voinic mîndru şi frumos eşti, şi cum are să te omoare cîinele de zmeu cînd te-a vedea!

— Da' unde-i dus el amu?

— Îi dus la vînat.

— Şi de pe ce cunoşti cînd vine?

— Zvîrle buzduganul de trei mile de loc, şi atunci buca- tele trebuie să fie nici reci, nici fierbinţi.

Cum stăteau ei de vorbă, numai ce aude buzduganul în poartă, în uşă, în casă. Tei Legănat îl repede înapoi de cinci mile de loc şi, cînd a trecut pe lîngă urechea zmeului, i-a rătezat vîrful urechei. Zmeul a început a da pinteni calului şi a fugi spre casă, dar calul nu voia să meargă; cînd ajunse la podul de aramă, calul a început a sforăi şi a ciuciuli urechile. Zmeul i-a zis:

— Hi! calule, mînca-ţ-ar corbii carnea şi ciolanele roa- deţi-le-ar cîinii, că doar nu-i cîinele de Tei Legănat sub pod ca să te spării de el.

Atunci numai ce iese Tei Legănat de sub pod şi-i spune:

— Cum vrei să ne luptăm? Cu paloşe să ne tăiem, ori cu trînta să ne trîntim?

Zmeul i-a zis:

— Cu trînta să ne trîntim trup la trup, că-i mai drept.

Atunci, unde s-a luat Tei Legănat cu zmeul la trîntă! întîi l-a trîntit zmeul pe Tei Legănat, de l-a vîrît în pămînt pînă la brîu. Unde nu se mînie Tei Legănat, şi cînd l-a izbit o dată pe zmeu, l-a vîrît în pămînt pînă la gît; atunci Tei Legănat scoase paloşul şi-i tăie gîtul. Încălică apoi calul zmeului şi se duse la curţile lui. Fata împăratului, cînd l-a văzut, nu

mai putea de bucurie.

— Ce făcea zmeul cu curţile lui cînd se ducea undeva?

— Pocnea din biciul ist din cui de trei ori şi le făcea două

mere.

Tei Legănat ia biciul, pocneşte de trei ori, face curţile două mere şi le dă fetei împăratului.

După ce a scăpat fata cea mare, se duce la curţile zmeului celui de mijloc şi-l biruieşte şi pe el, ca şi pe cel întîi.

Îi mai rămăsese să scape pe fata cea mică, care-o ţinea zmeul cel mic.

Scăpase el uşor pe fetele cele mari de la ce doi zmei; pe cea mai mică însă era mult mai greu, căci avea mult de muncă, şi chiar zmeul ist mic era mult mai voinic ca ceilalţi.

După ce trece prin nişte păduri urîte, pline cu şerpi, broaşte şi tot felul de dihănii, ajunse la curţile zmeului. Cum îl văzu fata împăratului, îi zise:

— Vai! ce voinic mîndru şi frumos eşti, şi cum are să te prăpădească cîinele de zmeu cînd te-a vedea!

— Da' unde-i dus?

— La vînat.

— Şi pe ce semne ştii cînd vine?

— Zvîrle buzduganul de şapte mile de loc, şi atunci buca- tele trebuie să fie nici reci, nici fierbinţi.

Şi cum vorbeau ei, numai ce aude buzduganul în poartă, în uşă şi în casă. Tei Legănat îl răpede de nouă mile de loc, şi, cînd a trecut pe lîngă urechea zmeului, i-a rătezat-o din loc.

Cînd era pe la podul de aur, calul zmeului a început a forăi şi a se da înapoi. Zmeu-i zice:

— Hai, mînca-ţi-ar corbii carnea şi cîinii ciolanele! Ce, crezi că sub pod e cîinele de Tei Legănat?

Atunci numai ce iese Tei Legănat şi-l întrebă:

— Cum vrei să ne luptăm? din trîntă să ne trîntim, ori din paloş să ne tăiem?

— Ba din trîntă să ne trîntim, că-i mai dreaptă.

Atunci se încep a se lupta: de dimineaţă şi pînă în seară se trîntiră, şi nu se da nici unul.

Amu li era sete şi foame; zmeul vede o cioară şi-i

zice:

— Dă-mi oleacă de apă că ţ-oi da hoitul lui Tei Legănat să-l mănînci.

Tei Legănat zice către cioară:

— Dă-mi apă să beu, că ţi-oi da hoitul la trii zmei să le mănînci tu cu toate neamurile tale.

Atunci cioara se repede la un iaz, ia cu cloţul apă şi picu- ră în gura lui Tei Legănat cîteva picuşuri.

Tei Legănat prinse la putere şi, cînd l-a izbit o dată pe zmeu, l-a vîrît în pămînt pînă la gît. Apoi cu paloşul i-a tăiat capul şi l-a omorît.

Casele zmeului le-a făcut două mere şi le-a dat fetei cele mai mici, care era cea mai frumoasă din fetele împăratului, şi pe care Tei Legănat îşi pusese ochii. Tei Legănat luă fetele împăratului, merse cu ele la fîntînă pe unde trebuia să iasă din lumea neagră în lumea albă. Tei Legănat prinde funia şi o scutură; scuturătura vine înapoi.

La gura fîntînei aşteptau deci cei doi fraţi de cruce ai lui Tei Legănat.

El pune în patul ce era acaţat de funie pe cele trei fete şi scutură funia. Patul începu a se urca şi Tei Legănat rămase singur.

Cînd văzură Strîmbă-Lemne şi Sfarmă-Piatră fetele, nu mai putură de bucurie. Ei dădură drumul patului, ca să-l scoa- tă afară şi pe Tei Legănat.

Sfarmă-Piatră cu Strîmbă-Lemne se sfătuiră ca să-l urce pînă la jumătatea fîntînei pe Tei Legănat şi să-i deie drumul ca să scape de el. Tei Legănat însă se temea de aşa ceva şi, ca să-i cerce, puse în pat un bolovan şi scutură funia. Patul începu a se urca şi, după o bucată de vreme, numai ce aude o pocnitură. Cei doi duşmani ai lui Tei-Legănat dăduseră drumul patului cu bolovanul.

Tei Legănat, văzînd şiriclicul tovarăşilor lui, porni iar în lumea neagră. Merge cît merge şi ajunge la curţile lui Statu- Palmă-Barbă-Cot. Cînd l-a văzut moşneagul, nu mai putea de bucurie. Ospăţuri ca acele îi făcu şi-l întrebă că ce vînturi îl aduc pe acolo? Tei Legănat povesti lui Statu-Palmă-Barbă-Cot pataraniile lui cu zmeii şi cu cei doi tovarăşi ai lui şi-l rugă să-l înveţe ce să facă pentru a putea ieşi pe lumea albă.

— Nimenea n-are să te poată scoate de aci, fiul

meu, de- cît numai pajura din pădurea zmeului cel mare. Pajura aceea pe fiecare an scoate doisprezece pui, şi nici de unu n-are parte, căci cînd se duce după mîncare vine un balaur şi-i mănîncă. Dacă-i putea să omori balaurul, ea te-a scoate de la necaz.

Statu-Palmă-Barbă-Cot mai dăscăli pe Tei Legănat cum să se poarte cu pajura, şi pe urmă se despărţiră.

— Pentru că n-ai fost rău ca tovarăşii tăi, ai scăpat cu bi- ne de la mine; dar dacă ai fi fost şi tu ca ei, apoi cu zile nu scăpai de la mine.

Tei Legănat merse în pădurea zmeului cel mare şi ajunse la cuibul pajurei. Tocmai atunci ieşea dintr-un iezăr şi balaurul ca să mănînce puii pajurei. Tei Legănat scoase paloşul, şi din- tr-o tăietură rătează capul dihaniei de balaur şi scapă puii de moarte. Cînd l-au văzut puii, nu mai puteau de bucurie.

— Cînd te-a vedea mama, are să te înghită de bucurie. Atunci ei l-au făcut un fulg şi l-au pus sub aripa celui mai mic.

Cînd a venit pajura şi i-a văzut, era să moară de bucurie.

— Cine v-a scăpat, dragii mamei?

— Un flăcău voinic şi frumos, îi răspunseră ei.

— Încotro s-a dus?

— La răsărit, răspunseră ei.

Pajura, ca o vîntoasă, se repezi spre răsărit, ca să găseas- că pe cel ce i-a scăpat puii, dar nu l-a găsit.

— Încotro a apucat, dragii mamei?

— Înspre apus.

Răpede iarăşi apucă spre apus, dar nici urmă de flăcău n-a găsit.

După ce mai fugi spre amiază şi spre miazănoapte, puii ziseră:

— Noi mamă, ţ-om spune unde-i voinicul care ne-a scă- pat, dacă ne făgăduieşti că nu-l vei mînca.

— Nu-l mănînc, dragii mei.

Atunci puiul cel mic scoase de sub aripă o peniţă mică şi o aruncă jos; din ea ieşi un flăcău mîndru, de nu mai era altul ca el. Pajura îl înghiţi de bucurie, şi cînd îl vărsă, Tei Legănat era de o mie de ori mai

frumos ca înainte.

— Ce pofteşti de la mine, voinice, pentru binele ce mi-ai făcut?

— Să mă scoţi în lumea albă, răspunse Tei Legănat.

— Pregăteşte să ai douăsprezece vase de vin şi doispreze- ce boi fripţi, şi mîne mergem.

Tei Legănat se duse pe moşia zmeului cel mare şi luă şi fripse doisprezece boi, cumpără douăsprezece buţi de vin şi în zori de ziuă se puse pe aripile pajurei cu boii fripţi şi cu vinul.

Merseră, merseră, cale lungă, peste apă şi munţi, văi şi dealuri. De cîte ori îi era pajurei foame, Tei Legănat îi da cîte un vas de vin şi cîte un bou fript. Atît drum merseră, încît cînd era aproape să-l scoată din fîntînă, nu mai rămăsese lui Tei Legănat decît un pahar de vin; carne nu mai avea de fel.

— Dă-mi să mănînc şi să beau, zise pajura, că nu mai pot de foame.

— N-avem decît un pahar de vin, răspunse el.

— Dă-mi carne să mănînc de unde ştii, că nu mai pot, şi ne prăpădim amîndoi.

Atunci Tei Legănat taie din talpa piciorului o bucată de carne ş-o dete pajurei.

De atunci are omul în talpa piciorului lipsă de carne între călcîi şi degetul mare.

— Bună-i carnea de om, zise pajura; de ştiam mai de mult că e aşa de bună, te mîncam pînă acum.

Mai merseră cît mai merseră, şi după cîtăva vreme, Tei Legănat se văzu iarăşi pe lumea albă.

Merse el cît merse şi ajunse la curtea împăratului cel cu fetele. Fetele cele mari se măritase una după Sfarmă-Piatră şi una după Strîmbă-Lemne. Cea mică, din pricină că n-a ascultat pe tată-său să se mărite după un fecior de împărat, o dusese slugă la curţile lui Strîmbă-Lemne.

Cînd a auzit împăratul păţaniile lui Tei Legănat şi drăci- ile lui Strîmbă-Lemne şi ale lui Sfarmă-Piatră, se încruci. Însu- ră pe Tei Legănat cu fata lui cea mică, şi dărui toată împărăţia lui şi a trîntit o nuntă cum n-a mai fost alta pe lume, la care a poftit şi pe moşneagul şi baba ce-au crescut pe Tei Legănat.

La nunta lui Tei Legănat aş fi jucat şi eu dacă eram pe atunci, că el nu se ferea de ţărani ca boierii de azi. Ş-am încălecat pe-o căpşună şi v-am spus şi eu

o minciună.

POVESTE POPULARĂ ROMÂNEASCĂ

Cotocilă împărat, Ban Mîrtan

A FOST ODATĂ, şi e demult d-atunci, a fost un unchiaş şi-o babă. Au murit amîndoi moşnegii şi a rămas numai un copil al lor. Copilul, mititel cum era, începu a icni de foame şi de sete; nu l-a lăsat Dumnezeu să piară, căci mai rămăsese cu el şi un mîrtan. Mîrtanul se ducea dimineaţa la pădure şi-i aducea ba şoareci, ba rădăcini, ba păsări, şi, azi aşa, mîine aşa, pînă ce văzu ăl copil mare. Acum altă pricină. De unde pînă aci copilul şi mîrtanul ţineau unul la altul, acum, copilul începu a chinui mîrtanul; nu-l lăsa niam în pace. Îl trăgea de coadă, îl lua de urechi, îl încălţa cu ghioci de nucă şi cîte şi mai cîte drăcovenii. Mai la urmă, sbanghiul de copil îi legă mîrtanului o custură[1] de gît, şi-l goni în lumea mare. Dacă văzu aşa bietul mîrtan, nu se lăsă şi o luă şi el razna prin pădure, şi, haidea-haidea, mereu înainte, ca cuvîntul din poveste, înainte mult mai este. Tot umblînd el aşa, cine ştie cît o fi umblat, se întîlni într-o bună dimineaţă cu vulpea.

— Bună dimineaţa, cumetre, zise vulpea.

— Muţumim dumitale, cumătră.

— Da' un-te duci, cumetre? Ce-ai pe aci?

— Ia, ce să am! Iacă mi-am luat şi eu lumea-n cap de răul unui şui de copil!

— Taaaci, cumetre! Ştii una cumetre? Dacă e vorba p-aşa tot îmi trebuie mie bărbat, nu mă iei tu pe mine?

— De, eu ştiu ce să cred şi ce să zic!

— Haide, de... nu te mai codi, că la mine nu te-o mai pune nimenea la muncă.

— E... fie, hai, aşa să fie!

— Bine, bărbăţele. Du-te înainte şi dai de vizuina mea, intră acolo, pînă viu eu. Mă duc să iau o spinare de găini, să facem nunta.

---

[1] Custură – cuţit.

Plecă mîrtanul, umblă în sus, umblă în jos, dete de vizu- ina vulpii. Cum intră acolo, se puse să roază fulgi, că era lihnit de foame. Vulpea, mergînd, se întîlni cu lupul.

— Bună ziua, frati-meu!

— Mulţumim dumitale, soru-mea.

— Da' nu ştii ceva, măi frati-meu? Eu m-am măritat.

— Taaaci, soru-mea, şi pe cine-ai luat?

— He, he, am luat unul care merge cu sabia zorna-zorna.

Îl cheamă Cotocilă împărat, Ban Mîrtan.

— Mă duc să-l văz şi eu?

— Bine, da' numai să iei seama; cînd te duci să nu-l strigi Ban Mîrtan, că iasă la tine şi te taie cu sabia, ci să-i zici Coto - cilă împărat.

— Bine, aşa să fac.

Plecă lupul. Cum ajunse la vizuină, uită cum să strige, şi începu: „Băăă, Ban Mîrtan...” Mîrtanul, cînd văzu atîta namilă de mare, începu a-l stropi şi a se-nfoia la el. Lupul, crezînd că-l taie cu sabia, înlemni de frică. Vezi, prost lup! Ce să facă un biet pisic mic, huipit[1] de foame! Îi era frică bietului mîrtan de atîta haia de mare. Lupul rămase smirna, iar mîrtanul intră să roază la pene. Vulpea se mai întîlni şi cu ursul. Îi spuse şi ăstu- ia să facă şi să zică tot ca şi lupul; dar, cum ajunse, o păţi şi ursul. Vulpea se mai întîlni cu porcul mistreţ. Îl învăţă şi pe ăsta cum să facă şi cum să dreagă; dar păcatul îi gonea la fiş- tece pas. Uită şi el cum să zică şi rămase înlemnit lîngă ceilalţi fraţiori. Vulpea umblă pe unde umblă, luă o spinare de găini şi se întorcea veselă şi bucuroasă acasă, să petreacă toată ziua şi să mai rupă şi din noapte, că de... avea şi ea acum bărbat, nu glumă, şi încă cu sabia la gît. Cum dete cu ochii de fraţiorii ei, o bătu Dumnezeu şi mai-mai că o sfecli şi ea cu aşa bărbat; dar cînd îi spuseră tărăşenia, că au uitat cum să-l strige, îi mai veni inima la loc. Ea îi

sfătui să fie de treabă, că nu i-a cunoscut, şi: „Las' pe mine, vă împac eu”. Intrară în casă. Puseră masa. Se aşezară toţi pe lîngă masă şi începură toţi a forfeca la găini de le mergeau fulgii. Mîrtanul, după ce se săturase, începu a se linge pe trup, de... ca pisica, dar ursul zise lupului:

— Măi frati-meu, ia uită-te, să vezi ce face?

[1] Huipit – lihnit, flămînd rău.

Se uită lupul:

— Aoleoooo... frati-meu, ascute sabia să ne taie.

Se uită şi ursul şi porcul şi se uită şi vulpea. Cînd văzură aşa ceva, le îngheţă inima la toţi.

— Ce să facem, ce să dregem, să scăpăm d-aici? Ăsta ne omoară.

— Hai să fugim odată toţi, zise vulpea, şi el pînă a băga de seamă, noi, he-he, ne-am dus.

— Bine, aşa să facem.

Cînd mîrtanul se lingea mai cu chef, numai ce se pomeni cu ei: ţîşti, fugi pe uşă afar' şi p-aci li-e drumul! Mîrtanul, vă- zînd o zarvă mare, ieşi şi el afară să vază ce e şi cum. Îşi uită el repede d-asta, căci, ce-i păsa, era sătul şi pace bună. Se mai de- te la soare. Porcul, care se băgase în nişte bălării de lîngă vizu- ină, nu putea să rabde nişte muşte, şi începu a fluştura din urechi. Pisicul, văzînd frunzele mişcînd şi crezînd că e vreun şoarece, ţîşti! pe urechea porcului. Porcul, de frică că a sărit pe el să-l taie, începu: cuic, cuic, şi fugi din buruieni. Mîrtanul, de frică, fugi pe tufan în sus. Ursul de sus, buf, sare jos, şi p-aci ţi-e drumul. Mîrtanul se miră şi el ce să fie una ca asta! Se dete jos, se duse în vizuină, mai mîncă şi apoi îşi luă drumuleţul îndărăt, de unde venise, la băiat. Ajunse acolo, şi-l găsi însurat. Băiatul se bucură mult că-şi mai văzu mîrtanul. Şi de-aci au trăit mult şi bine, şi băiatul şi mîrtanul.

POVESTE POPULARĂ ROMÂNEASCĂ

Împărătiţa pisică

A FOST ODATĂ ca niciodată; a fost un împărat vestit şi avea trei feciori. Cînd s-au mărit, le-a dat la fiecare cîte trei sute de galbeni, să plece în lume şi să-şi facă fiecare rostul, cum s-o pricepe.

Şi au plecat feciorii cîte trei, de au mers domăindu-se[1] ba de una, ba de alta, pînă la o răspîntie. Acolo s-au oprit:

— Iată, mă frate, glăsuieşte cel mare, să apucăm fiecare la cîte-o parte, unde ne-o lumina mintea, şi, în cutare vreme, să ne întoarcem îndărăt, să ne întîlnim tot aici. Aşa?

— Aşa!

Şi au apucat fiecare pe cîte o uliţă deosebită. S-au dus la cîte un bîlci, au cumpărat cu banii cîte ceva şi, la soroc, s-au întors şi s-au întîlnit în acelaşi loc.

— Ce-ai cumpărat, nene? întrebă cei doi pe cel mare.

— O droşcă[2]. E uşoară ca un fulg şi te poate duce unde ţi-e dorul.

— Cît ai dat pe ea?

— Trei sute de galbeni. Dar tu, frate? întrebă el pe cel mijlociu.

— Am cumpărat o oglindă.

— Cît ai dat pe ea?

— Trei sute de galbeni.

— Nu e scumpă?

— Nu e! Oglinda asta are darul că, în clipa care te vei uita printr-însa, pe dată îi vedea ce-i dori. Dar tu, prîsleo?

— Am luat un măr.

— Cu cît?
— Cu trei sute de galbeni.
— Nu-i scump?

---

[1] Domăindu-se – sfătuindu-se.
[2] Droşcă – caleaşcă.

— Nu, pentru că are mare putere: cînd îi vedea un mort şi-i da cu măru ăsta-n cap, pe dată şi înviază.

Împărăteasa, ducînd dorul fetelor, stăruise de împărat şi luaseră de suflet o fată frumoasă, frumoasă şi o crescuseră şi-o alintaseră mai abitir ca pe una din trupul lor. Şi numai fata asta mai rămăsese acasă cu împăratul şi împărăteasa.

Aşa. La răspîntia aceea, după ce vorbiră fraţii, ba de una, ba de alta, odată, ce le vine, se uită în oglindă. Poate că price- peţi încotro îi purta gîndul. În oglindă ce să vadă? Sora lor moartă-n lemn[1] şi preoţii veneau s-o ia.

Chin şi vai pe bieţii voinici! Acu-i acu'.

În pripă se urcă cu toţii în droşca cea vrăjită şi zboară ca gîndul acasă, lîngă patul moartei, înaintea preoţilor.

Cum au sosit, ăl mic n-a pierdut vremea: i-a dat cu mă- ru-n cap şi atunci, spre mirarea tuturor celor adunaţi, moarta a înviat; şi-a şters ochii şi a grăit:

— Ti, măi tată! Da' ce somn greu am dormit!

— Apoi ai fi dormit mult şi bine, de nu eram noi pe aici! ziseră cei trei fraţi.

Şi ce să vedeţi dumneavoastră? Aşa le era de dragă, că le-a picat cu tronc la cîte trei: s-o ia de nevastă şi mai multe nu.

— Să mi-o dea mie, zicea cel mare, că de n-aveam droş- ca, nu puteam veni.

— Ba mie, zicea cel mijlociu, că de n-aveam oglinda, n-o vedeam moartă.

— Ba mie mi se cuvine cu drept cuvînt; că de n-aveam mărul, putea-ţi voi să vă uitaţi la droşcă şi la oglindă mult şi bine, grăia cel mic.

Taică-său, ca să-i împace, le spuse:

— Ştiţi ce? Pe Ileana, că aşa o chema, n-o dau la nici unul din voi. Să vă găsiţi neveste!

— Unde şi cum?

---

[1] În

— Iată: aruncaţi în sus lucrurile aduse, şi ori să cadă fiecare în locul cu norocul. Acolo aveţi să vă găsiţi ursita.

— Aşa?

— Aşa.

Şi le-au zvîrlit.

[1] În

Droşca celui mare a căzut în curtea unui împărat, care şi el avea o fată frumoasă şi a făcut nuntă cu feciorul de care vorbirăm.

Oglinda celui mijlociu căzu tot în curtea unui împărat, care şi el avea o fată frumoasă, de a făcut şi el nuntă.

Feciorul cel mic însă, nici n-a ştiut unde i-a picat mărul. A plecat doar aşa în vînătoare, prin pădure. Şi vînează, azi, vînează mîine, pînă ce, într-o zi, zăreşte mărul cel vrăjit într-un tufan gros. S-a urcat să-l ia. Cînd colo, ce să vezi dumneata? S-a desfăcut tufanu pînă-n rădăcină şi au căzut mărul şi voinicul, în jos, într-o crăpătură a pămîntului. Acolo alta, şi mai şi! A dat vonicul paste satul maimuţelor. Alea l-au dus la împăratu' lor şi voinicul l-a întrebat pe împărat:

— Încotro s-o fi găsind, împărate, fata ursită mie?

— Uite-o colo.

Şi ce socotiţi că i-a arătat?

O lighioană mică cu capul rotund, botul scurt şi cu mus- tăţi. Avea dinţii mărunţi şi ascuţiţi şi ochi mari şi vioi. Nici nu se alicia[1] bine ce era şi se mileoşia lighioana aceea pe lîngă feciorul de împărat, să fi zis că toată lumea e a ei.

— Ptii, drace! Ce soartă am avut! Şi a început să plîngă şi să tot stea pe gînduri.

— De ce eşti trist, băiete? îi zise împăratul acela. Ăsta ţi-a fost norocul.

Ce era să facă? Trebuie să asculte de cuvîntul lui taică- său; şi-a luat lighioana aceea acasă, după el. I-era şi ruşine să se uite la ea.

Aşa. Cum mergea spre împărăţia lui taică-său, printr-o poiană frumoasă, odată se pomeneşte cu lighioana că-i gră- ieşte:

— Unde vrei să punem casa, voinice?

— Apoi, răspunse el mirat, de ce să-ţi spun, cînd

[1] A se alici – a se vedea clar,

n-am de gînd s-o fac de-acum?

— Fie.

Şi-a plesnit nevastă-sa dintr-un bici, de s-au făcut într-o clipă, pe poiana aceea, o pereche de case de sticlă, tare mîndre.

[1] A se alici – a se vedea clar,

Au stat ce-au stat în ele, şi pe urmă s-au dus la taică-său. Acu' el, lasă că cunoaşte puterea nevestisi, dar tot trist şi pe gînduri sta.

— He, he! Tată! Ce soartă rea am avut!

Mai trece ce mai trece, şi hotărăşte împăratul să facă petrecere mare, că mărita şi pe Ileana tot cu un fecior de împărat.

— S-aduceţi, măi tată, toţi, nevestele şi cu sculele[1] lor, să le văd aici.

Şi s-au pornit toţi cu trăsurile şi cu odoarele spre împă- răţia tatălui lor.

Şi cum mergea feciorul cel mic cu lighioana în trăsură, tot ţinea nasu-n colo, de ciudă să n-o mai vadă. Da' ce să vezi, dumneata? Cînd era pe-aproape de palatul cu petrecerea, îşi mai aruncă voinicul ochii alături în trăsură, şi atunci ce vede, să nu crează ochilor!

În locul lighioii, o cucoană frumoasă-frumoasă, mai fru- moasă decît florile.

Bucuria lui! Odată s-a-nseninat la faţă şi, vesel nevoie mare, a mers la nuntă.

Acolo, lume după lume. Se uita cu mirare la împărătiţa cea mai tînără, că aşa minune nu se mai văzuse. Apoi nevestele celor doi fraţi cărau scule cu braţul, una-două, ca să le arate lumii. A celui mic ce să care? Că n-avea ce. Ea doar a mers drept la împăratul şi i-a trîntit pe masă o nucă de aur. Şi atunci, să vezi şi să nu crezi!

Au ieşit din nucă numai scule de aur, aşa de frumoase, că ale ălorlalte parcă erau trenţe pe lîngă ale ei.

Au petrecut ce-au petrecut şi pe urmă tată-său, cînd a vă- zut pe nora cea mică aşa de frumoasă, nu şi nu: să vază voinicia şi isteţimea fiu-său. Şi poate, ca să-l încerce, i-a spus vorbele astea:

— O să-ţi iau eu nevasta!

---

[1] Scule – bijuterii, ţesături şi cusături ce alcătuiesc

— Cum să iei tu, tată, pe nevasta mea? S-a mai pomenit aşa lucru?

— Nu ţi-oi lua-o, băiete, dacă îi face isprava la care te-oi pune.

[1] Scule – bijuterii, ţesături şi cusături ce alcătuiesc

— Ce?

— Ia! Vezi dealul ăla de mărăcini? Pînă dimineaţă, să-l tai, să-l cureţi de mărăcini, să-l sapi şi să pui vie. Apoi tot în noaptea asta, să-mi dai struguri să mănînc.

— Vai de mine! Pot face eu treaba asta?

— O faci cum îi şti! Alminteri ştii ce te aşteaptă!

Şi a început voinicul să tot stea pe gînduri, de nu-i tihnea nici îmbucătura de la gură!

— Taci, Făt-Frumos, zise nevasta, că fac eu tot ce ţi-a poruncit. Culcă-te şi, la ziuă, îi vedea.

Şi a luat nevastă-sa un bucean[1] şi a început să strige. Şi atunci cum au auzit maimuţele buceanul, s-au strîns ca frunza şi ca iarba, de au săpat pînă la ziuă dealul şi, ce-au făcut, ce-au dres, a avut voinicul de a dus pînă la ziuă lui taică-său şi stru- guri copţi:

— Mare minune! a zis Măria Sa. Pe urmă a adăugat: Asta ai făcut-o; dar tot să mai faci una, ca să zic şi eu că eşti voinic.

— Ce?

— Vezi dealul-ăla cu mărăcini dinspre soare-apune, pînă la ziuă să fie curăţat, pus cu grîu şi chiar pîine caldă să-mi aduci.

Cînd aude şi asta, iar se întristează feciorul şi începe să plîngă.

— Taci, Făt-Frumos, nu mai plînge, că fac eu şi trebuşoa- ra asta, a strigat nevastă-sa şi – maimuţele ei – a făcut pînă la ziuă ce i s-a poruncit, de a adus împăratului şi pîine caldă de pe dealul cela.

— Bună, bună şi asta, a zis împăratul; dar tot să mai faci
una
.

— Ce?

— Să te duci, fiule, să-mi aduci, cum îi şti, tortiţa[2] din deştu-ăl mic, de la bătrînu-bătrînu-bătrînului meu.

— Ei, acu, s-au dus boii-n fundu-văii! cum s-o mai fac eu şi p-asta?

Şi iar s-a pus pe plîns şi iar l-a potolit împărătiţa.

— Culcă-te şi taci, bărbate, că mai sînt şi eu p-aici.

---

[1] Bucean — bucium.

[2] Tortiţă — inel.

A chemat apoi împărătiţa pe toate maimuţele, şi nici una n-a ştiut de ştirea tortiţei cu pricina. Num-a venit la urmă un maimuţoi şchiop:

— De ce strigi, domnişoară?

— He, he! Cum o să-ţi spui? Că dacă n-au ştiut ele ale zdravene; dar un şchiop ca tine?

— Spune, că, de: nu ştii de unde sare iepurele.

Şi i-a spus. Atunci maimuţoiul a sărit în sus de bucurie, aşa şontăcăind:

— Ştiu eu unde e! Să vie Făt-Frumos după mine!

Şi l-a sculat pe împăratul cel tînăr de a încălecat pe maimuţoiu-ăl şchiop şi a mers mereu prin pustietăţi, pînă a dat de nişte locuri cu flori tare frumoase:

— Uite, aici e tortiţa. Dacă vrei să ţi-o dea, să nu te-atingi de flori, voinice!

Aşa a făcut, şi a luat voinicu de-a dus tortiţa lui ta-său: era bătută cu pietre scumpe; şi s-a bucurat împăratul cel bătrîn, nevoie mare, şi l-a arătat la alţii.

— Aşa voinic mai înţeleg şi eu!

I-a încărcat apoi împăratul cu daruri multe şi mîndre şi au plecat feciorul cel mic şi cu nevasta să petreacă, cîte zilişoa- re or avea, în palatele lor de sticlă. Acolo nevasta iar s-a făcut lighioaie ca mai înainte.

— Hi! asta nu-mi prea vine la socoteală, zicea feciorul împăratului şi tot cerceta şi se gîndea: cum să facă să o aibă şi pe ea ca lumea, în toată vremea? Aşa. Şi într-o zi, se face că pleacă pe la părinţi; dar se ascunde la fereastră şi se tot uită înăuntru. Atunci ce să vază?

Lighioana aceea se dă de trei ori peste cap, şi aşa se des- poaie de pielea ei cu păr mărunt şi se face o fată şi mai fru - moasă ca înainte. Apoi pune pielea su' căpătîi şi se duce să aducă apă.

Voinicul însă atîta a aşteptat. Fuga-n casă, şi-i bagă pie- lea-n foc.

Atunci, să vezi, măricicăă... Doamne!

S-a lăţit o duhoare şi-un miros de nu-l puteai suferi. Cînd a venit nevastă-sa de la apă, de departe i-a mirosit:

— Hi, bărbat nesocotit! Ce-ai făcut? Dacă e din învăţu- ăltora, rău te-au povăţuit; iar de e din proisu- tău, prost cap ai avut!

— Nu te supăra, nevestică dragă; că n-am făcut cu gînd să-ţi fac rău.

— Gînd, negînd, bărbate; dar la bine nu te-a dus. Uite, d-aici înainte, eu m-oi face la loc, şi nevastă ca lumea n-ai să mai vezi cît îi lumea şi pămîntul...

Şi aşa. S-a dat de trei ori peste cap şi s-a făcut lighioaie la loc. De-acum era pisică licită[1] şi pisică a rămas de-atunci.

[1] Licit — în toată legea.

POVESTE ITALIANĂ

Enea, scroafa albă şi cei treizeci de purceluşi

ENEA, FIUL VENEREI şi ultimul dintre eroii troiani, după incendiul Troiei a pornit-o pe mare, în căutarea noului pămînt pe care i l-au făgăduit zeii pentru a întemeia acolo o nouă patrie.

Şi pluti, pluti, străbătu marea Egee, o luă pe coasta insu- lelor Ionice şi atinse Sicilia, Calabria şi Campania. Pînă cînd, corăbioara lui împinsă de vînt se împotmoli în plaja nisipoasă a Latiului.

Părea sfîrşitul lungii călătorii şi începutul unei vieţi paşnice; dar izbucni din nou un război împotriva lui Enea, din partea trufaşului Turno, regele Rutulilor.

Enea, în căutarea unor ajutoare, trecu dincolo de apa Tibrului. Cînd se lăsă noaptea, marinarii, obosiţi de atîta vîslit, coborîră pe uscat să se odihnească puţin. Dorm animalele în vizuina lor, dorm păsările în cuiburile lor. Şi Enea adoarme liniştit şi visează. Îi apare în vis un bătrîn cu barbă albă, îmbră- cat într-o tunică albăstrie şi pe cap cu o pălărioară de trestii fluviale. E un zeu, căci se vede clar din lumina ce o răspîndeşte propria lui fiinţă. Se numeşte Tiberino şi începe să-i vorbească:

„Enea, fiul Venerei, îi spune el, ai ajuns la sfîrşitul călătoriei tale. Acesta este pămîntul pe care ţi l-au făgăduit zeii. Trezeşte-te. Vei găsi sub umbra unui stejar o scroafă cu purceluşii ei alături; acolo vei ridica zidurile noii Troi. Acolo, fiul tău, Ascanio, în treizeci de ani, va întemeia Alba, care va fi mama Romei.”

Astfel i-a vorbit Tiberino. S-a cufundat apoi în apele aurii ale Tibrului, dispărînd din faţa ochilor lui

Enea. Enea s-a ridi- cat în picioare, i-a trezit şi pe ceilalţi tovarăşi ai lui şi le-a po- vestit în grabă visul. Un vis ce se va adeveri fără întîrziere. Nici n-au făcut decît cîţiva paşi, cînd iată că la umbra unui stejar atît de bogat în frunze, încît razele soarelui nu reuşesc să se strecoare prin ele ca să lumineze iarba, apare scroafa alături de

purceluşii ei. Treizeci de purceluşi, care se joacă, fac tumbe şi scurmă cu rîtul lor fraged pămîntul.

Albă mama, albi purceluşii, albicioşi ca laptele. De aci şi numele viitorului oraş: Alba. Şi cum este şi cifra celor treizeci de purceluşi, iată şi numele adăugat; „lunga”. Aşadar: Albalun- ga, în italiană: Albalonga.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE
ITALIANĂ

Romolo şi Remo

ALBALONGA avea odată pe tronul ei doi fraţi, care se chemau Amulio şi Numitore, şi acesta din urmă era bun, şi celălalt era rău.

Într-o bună zi, Amulio, violent şi despotic cum era, îl alungă de la tron pe Numitore, ferecîndu-l în închisoare. Şi ca să-l împiedice să aibă moştenitori, o obligă pe singura lui fată să se facă preoteasă a Vestei, pentru că vestalele nu puteau avea copii.

Şi totuşi, Rea Silvia a avut doi gemeni, isteţi, dolofani şi rumeni. Atunci Amulio, peste măsură de înfuriat, chemă un servitor şi-i porunci să-i ucidă pe amîndoi pruncii nou-născuţi; dar servitorul, milos, aşeză pe copilaşi într-un coşuleţ, pe care-l lăsă în voia apelor Tibrului, iar Tibrul, şi mai milos decît el, îi purtă înspre mal, pînă la umbra unui smochin sălbatec.

O lupoaică, părăsindu-şi o clipă puii ei, se apropie de coş, îi adulmecă pe cei doi gemeni, care plîngeau cu disperare de foame, şi, în cele din urmă se hotărî sa-i alăpteze. Apoi o ciocănitoare verde coborî de pe o ramură a smochinului şi îi hrăni în guriţele lor, de parcă ar fi fost puii ei. Şi în sfîrşit, trecu pe acolo un păstor de capre, pe nume Faustolo, care-i luă cu el, şi le dădu numele de Romolo şi Remo.

Creşteau puternici şi frumoşi, şi o dată cu anii ce treceau deveniră doi tineri întreprinzători şi curajoşi. Cînd aflară că ei erau fiii lui Rea Silvia şi nepoţii regelui înlăturat de la tron, se năpustiră împotriva uzurpatorului Amulio, redînd locul cuvenit in cîrmuirea oraşului Albalonga bunicului lor, Numitore.

Într-o bună zi, se hotărîră să înfăptuiască ceva; să înte- meieze un nou oraş. Aleseră tocmai malul rîului unde se afla smochinul ce-i ocrotise cu umbra lui, şi unde se mai zăreau încă proaspete urmele păstorului de capre, Faustolo.

Dar porunceau doi oameni, şi rege nu putea fi decît unul. Lăsară, aşadar, soarta să hotărască. Remo se aşeză în recu- noaştere pe Aventino, una din colinele Romei, şi văzu şapte vulturi. Romolo, mai şiret se duse în recunoaştere pe Palatino, o altă colină, şi spuse că numărase doisprezece vulturi.

Şi astfel a învins el, revenind lui întemeierea noului oraş, ce luă de la el numele de Roma.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE ITALIANĂ

Berta şi Nerone

Berta era o bătrînică ce trăia dincolo de Tibru, adică în Trastevere, unul din cartierele cele mai populate din Roma, şi cît e ziua de lungă torcea şi cînta, cînta şi torcea, pentru că era torcătoare.

Odată trecea pe acolo Nerone, împăratul roman pe care toţi îl descriau rău şi hain la suflet. O aude pe Berta cîntînd şi se opreşte. O vede pe Berta torcînd şi se minunează în faţa firului de in ce se forma din fuiorul ei.

Berta îl recunoaşte îndată şi-i spune:

— Să-ţi dea Domnul atîta sănătate încît să trăieşti o mie de ani!

Ori de cîte ori Nerone trecea pe drum, toţi îl ocoleau şi-l blestemau, dar el rîdea pentru că se obişnuise. De aceea, acum rămase încremenit la auzul urării de a trăi o mie de ani.

— Eu sînt Nerone,

spuse el. Şi bătrînica:

— O ştiu prea

bine. Şi Nerone:

— Atunci cum de-mi faci asemenea urare?

— Of! răspunse bătrînica, pentru că după un stăpîn rău vine altul şi mai rău.

— Bine, spuse Nerone. Răspunsul tău îmi place, fiindcă e sincer. Continuă-ţi torsul pînă mîine dimineaţă şi adu-mi la palat tot inul pe care reuşeşti să-l torci.

Mătuşica, a doua zi de dimineaţă, veni fără a zăbovi. Ne- rone priveşte zîmbind grămăjoara de in toarsă, apoi cheamă pe majordomul său:

— Domnule majordom, porunceşte el, daţi-i

acestei băt- rînici atîta pămînt cît cuprinde lungimea firului de in tors de ea.

Nespus de fericită, Berta plecă ţopăind într-un picior şi cîntînd, cîntînd şi ţopăind. De atunci înainte n-a mai fost nevo- ită să toarcă, deoarece devenise o adevărată bogătaşă.

Celelalte bătrînele din Trastevere, şi chiar din alte cartie- re ale Romei, care învîrteau toată ziua fuiorul trăgînd nişte căs- cături de crocodil, de pofta mare cu care torceau, cînd aflară de întîmplarea cu Berta, se prezentară cu braţele pline de in tors şi cu sufletele voioase de speranţă, la palatul lui Nerone, aştep- tîndu-se la aceiaşi răsplată regească; dar Nerone le răspunse tuturor în acelaşi fel:

Ei, s-a dus vremea cînd Berta torcea!

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE
ITALIANĂ

Prinţul îngîmfat

A FOST ODATĂ un rege care avea o fiică ce nu rîdea niciodată. Serbări, baluri, petreceri: totul încercase bietul tată şi totul fusese zadarnic. O dată îi veni în minte trăznaia de a face să curgă ulei din fîntîna aflată în faţa palatului regal. În timp ce prinţesa se bucura, privind de la fereastră la lumea care se îmbrîncea să-şi poată umple cănile cu ulei, sosi o bătrînică, aducînd cu ea tot felul de vase de bucătărie mici ca de păpuşă: cănuţe de apă, crăticioare, tigăiţe... şi, după ce le umplu cu ulei şi le puse pe cap, pe-aci ţi-e drumul. Dar cum drumul era tot una, n-apucă să facă nici doi paşi şi puf! se dădu de-a dura, încît toate vasele micuţe ca de păpuşă se făcură zob.

La asemenea spectacol, prinţesa care nu rîdea niciodată izbucni într-un hohot de rîs, gata să i se încleşteze fălcile şi mai multe nu.

Bătrînica, după ce că şi aşa era furioasă, auzind hohotele acelea de rîs ca o explozie, se întoarse şi-o văzu pe fiica regelui.

— Aha, spuse ea plină de venin. Rîzi? Ei, bine, fie ca tu să te îndrăgosteşti de prinţul îngîmfat!

Din clipa aceea prinţesa fu cuprinsă de apriga dorinţă de a-l cunoaşte pe prinţul îngîmfat, şi atîtea spuse şi atîtea făcu, încît bietul tată se duse el însuşi să-l caute pe prinţ.

Acest prinţ era atît de frumos, încît din cauza prea marii frumuseţi nu îngăduia nimănui să-l privească în faţă, şi de acea purta patrusprezece văluri.

— O prinţesă s-a îndrăgostit de tine, îi spuse

regina-ma- mă; regele, tatăl ei, a venit să te întrebe dacă vrei s-o iei de so- ţie. Acesta este portretul ei.

Şi prinţul îngîmfat:

— Ptiu, aruncă-l în fîntînă! Şi regina-mamă:

— Fiul meu, prinţesa s-ar putea omorî de atîta durere.

— Atunci, spuse prinţul îngîmfat, să-i dăm în dar acest pumnal.

Cînd prinţesa află necugetarea acestor vorbe, îi spuse tatălui ei:

— Tată dragă, dă-mi un cal şi o pungă cu bani şi lasă-mă să plec.

Şi pe tatăl ei nu l-a lăsat inima să-i stea în cale.

Şi mergi, şi mergi, pînă ce se întunecă de-a-binelea. Prin- ţesa zări licărind o lumînare şi dădu de o casă unde o biată mamă îşi veghea fiul ei pe moarte.

— Duceţi-vă să vă culcaţi, spuse prinţesa, sînteţi obosită, îl veghez eu pe fiul dumneavoastră.

În timpul nopţii, se stinse lumînarea şi în toată casa nu era un chibrit. Atunci prinţesa ieşi să ceară unul cu împrumut de la o vecină, o bătrînă urîtă şi aspră, care stîrnea focul sub un ceaun plin cu ulei.

— Mătuşică, vrei să-mi împrumuţi un

chibrit? Şi bătrîna spuse:

— Dacă mă ajuţi.

— La ce?

— Să vrăjim pe vecinul meu. Vezi? Cînd uleiul care fierbe în ceaun va arde tot, vecinul meu va fi mort.

— Te ajut cu plăcere, spuse prinţesa. Eu pun lemne pe foc şi uleiul fierbe. Cînd bătrîna, puţin cam mioapă, se aplecă deasupra ceaunului cu ulei, ca să vadă mai bine cît mai era, fata îi dădu un brînci şi-o aruncă înăuntru.

Stinse apoi focul de sub ceaun, luă chibriturile şi alergă iute în casa vecină, unde-l găsi pe tînăr chipeş şi vindecat.

Închipuiţi-vă fericirea bietei mame, în timp ce tînărul nu mai înceta spunîndu-i fetei:

— Vreau să mă însor cu tine, fată

frumoasă. Iar prinţesa:

— Îmi pare rău, dar inima mea este dăruită.

Încărcată de daruri şi binecuvîntări ea o porni

din nou la drum.

Foarte curînd ajunse la un han, unde zăcea de multă vre- me în pat, hangiul, căci nici un medic nu reuşise să-i dea bolii lui de căpătîi. Prinţesa avu o bănuială că soţia hangiului unel-

tise ceva; aşadar, seara, în loc să se ducă să se culce, se ascunse în spatele unei draperii şi rămase acolo să observe fiecare miş- care. Iat-o sosind pe hangiţă, îl zgîlţîi pe soţul ei să se trezească să bea ceva, iar el adormi imediat, de parcă ar fi fost somno- roasă în băutura aceea. Atunci hangiţa deschise uşiţa scrinului, luă o cutie, o desfăcu şi începu să şoptească:

— Ieşiţi afară, fetele mele! Ieşiţi afară, căci a sunat ceasul!

Din cutie ieşiră afară un mănunchi de vipere, care săriră pe bietul hangiu şi-i supseră sîngele. La urmă, soţia cea rea luă un castronaş şi sili viperele să reverse acolo sîngele supt, cu care-şi unse ea bine tot părul. Puse viperele la loc în cutie şi spuse:

„Văzduhuri, munţi, ape
străbat, din Benevento plec
îndat."

Şi dispăru. Atunci, ce-i dădu prin minte prinţesei? Se unse şi ea pe păr cu sîngele din castronaş, repetă cuvintele magice, şi, cît ai clipi, iat-o la Benevento într-o grotă unde mai erau atîtea alte vrăjitoare, care dansau şi făceau vrăji, în frun- tea lor fiind însăşi hangiţa. Cum se crăpă de ziuă, prinţesa repetă aceeaşi formulă magică. Şi se trezi din nou la han, mai înainte de întoarcerea hangiţei. Imediat îi atrase luarea-aminte a hangiului să nu mai bea în noaptea următoare din ceaşca adusă de soţia lui, pentru că înăuntru era praf de somnoroasă, deci să se prefacă doar că bea şi să aştepte cele ce urmau să se desfăşoare.

Şi, aşa făcu hangiul, iar cînd soţia lui, crezîndu-l adormit, stîrni viperele asupra lui, el se trezi, strivi animalele acelea scîrboase şi-o omorî şi pe vrăjitoare. Cînd te gîndeşti că ea nici nu-şi dăduse bine sufletul şi el se şi vindecase, putînd să-şi vadă liniştit de muşteriii lui.

— Rămîi cu mine, îi spuse el prinţesei, îmi vei fi

ca o fiică. Şi prinţesa:

— Mulţumesc, dar am altă îndatorire.

Şi încărcată de daruri şi binecuvîntări o porni din nou la drum. Seara poposi în alt han. Fiul hangiului, de cel puţin un an, zăcea şi el în pat, nu mînca şi nici nu bea, nefăcînd altceva

decît să doarmă de dimineaţă pînă seara. Prinţesa îi spuse hangiului:

— Lăsaţi-mă pe mine, şi noaptea stătu de veghe.

Sunară orele zece şi nimic nu se întîmplă. Sunară orele unsprezece şi nimic nu se întîmplă. Dar cum se auziră cele douăsprezece bătăi ale ceasului: poc! trosc! se deschiseră două găuri în tavan şi căzură două legături, una albă, una neagră. Se desfăşoară prima legătură şi apare o fată frumoasă; se desfăşoară şi legătura neagră şi apare o slujnică cu un coşuleţ plin cu mîncare.

Fata se apropie de pat, şi nu-i dădu decît o palmă tînă- rului, că se şi trezi. Slujnica puse masa şi aşeză toate bunătăţile din coşuleţ, se ospătară toţi cu bucurie şi stătură de vorbă pînă la primul cîntat al cocoşului.

Cînd cîntă cocoşul, frumoasa fată îi spuse

slujnicei:

— S-a luminat de ziuă şi trebuie să plecăm. Grăbeşte-te!

O altă palmă dată tînărului şi el adormi mai buştean ca înainte. Cele două femei se înghemuiră ca să încapă din nou în cele două legături şi-şi luară zborul prin cele două găuri din tavan, care se închiseră imediat ca prin farmec.

— Dacă vreţi ca fiul vostru să se vindece, îi spuse în dimineaţa aceea hangiului prinţesa, trebuie să suciţi gîturile tuturor cocoşilor din sat, să legaţi toate clopotele, să pregătiţi o cuvertură neagră avînd luna şi stelele brodate pe ea şi cu ea să astupaţi bine ferestrele din camera fiului vostru. Afară, sub fereastră, aprindeţi un foc, şi să fie gata pregătit un zidar, care să astupe bine două găuri ce aveau să apară în tavan.

În noaptea următoare, în timp ce frumoasa fată stătea la masă cu tînărul, zidarul astupă iute cele două găuri din tavan. Flecăreală, flecăreală, timpul trecea, cocoşul nu cînta, nici un clopot nu bătea, şi

ziuă nu se mai făcea. În sfîrşit, fata, bănu- itoare, scoase o mînă pe fereastră, cuvertura se dădu la o parte, lăsînd să se vadă cît de sus se înălţase soarele pe cer. Atunci stăpîna şi slujnica se transformară din nou în două legături încercînd să se strecoare prin tavan, dar găurile erau astupate, încît se loviră în boticuri. Disperate, se aruncară pe fereastră amîndouă, dar căzură în foc, şi se prăjiră bine de tot, de ţipau ca două coţofene.

În viteză însă uitaseră să-i mai dea o palmă tînărului, ca de obicei, aşa că el rămase treaz şi vraja fu desfăcută.

— Tu m-ai eliberat, spuse tînărul, şi vreau să mă însor cu tine. Astfel vei rămîne pentru totdeauna alături de mine.

Şi prinţesa:

— Nu-i cu putinţă, trebuie să plec imediat.

Şi încărcată de daruri şi binecuvîntări o porni din nou la drum.

Şi merse, şi merse, pînă cînd se întîlni cu o mătuşică. Ea o întrebă:

— Unde te duci, fată

frumoasă? Şi prinţesa:

— Mă duc în căutarea prinţului îngîmfat.

— Ascultă, zise mătuşica, eu ştiu că tu ai trecut prin destule amărăciuni, şi ai înfăptuit atîtea fapte bune, de aceea vreau să te ajut. Călătoria ta a luat sfîrşit. Prinţul îngîmfat locuieşte în acest palat împărătesc. Ţine, aceasta este bagheta magică. Cere tot ceea ce doreşti şi, cît ai clipi, se şi împlineşte. Prinţesa nu avu timp să-i mulţumească bătrînei, că ea dispăru cît ai clipi. Atunci învîrti bagheta magică şi spuse:

— Poruncesc, poruncesc să apară din pămînt un palat mare ca acela împărătesc, cu acelaşi număr de ferestre, şi cele două ferestre din faţă să fie depărtate una de alta cu cel puţin treizeci de metri, în schimb, celelalte să se apropie din ce în ce mai mult, încît ultimele două să se atingă chiar.

Aşa se întîmplă. Cînd prinţul îngîmfat apăru a doua zi de dimineaţă, văzu la fereastra din faţă, la o depărtare de treizeci de metri, o fată atît de frumoasă, încît ca s-o admire fu nevoit să-şi scoată primul văl. Se îndrăgosti îndată de ea, şi-i spuse servitorului:

— Ia două brăţări, din cele mai preţioase, din casa mea de fier, şi du-i-le din partea mea.

Şi prinţesa, fără a le onora nici măcar cu o privire, îi spu- se servitorului care le-a adus:

— Pune-le ca belciuge la poarta palatului. Şi-l alungă.

A doua zi de dimineaţă prinţul îngîmfat apăru la a doua fereastră şi, ca s-o admire mai bine pe prinţesă, fiind şi ea la a doua fereastră, îşi smulse al doilea văl. Apoi spuse servitorului:

— Ia din casa de fier coroana de regină şi du-i-o în nu- mele meu.

— Pune-o ca pirostrie sub ceaun, spuse prinţesa servito- rului şi-l alungă.

În fiecare zi care trecea prinţesa şi prinţul îngîmfat apă- reau la ferestrele mereu mai apropiate, şi principele îşi lua me- reu alt văl de pe figură şi poruncea servitorului să-i ducă alt dar fetei, pe care ea îl respingea dispreţuitoare.

Pînă cînd în a paisprezecea zi, se treziră faţă în faţă la cele două ferestre care se atingeau, începură să vorbească, şi cum prinţul îşi scoase şi al patrusprezecelea văl, la cuvintele lui pline de dragoste, prinţesa, văzînd că era într-adevăr un tînăr foarte chipeş la înfăţişare, nu ştiu să spună nu, primind şi cele două brăţări, şi coroana de regină şi toate celelalte bijuterii ale prinţului.

Şi se făcu nunta, cu obişnuitul fast împărătesc şi cu obişnuiţii invitaţi în număr cît mai mare.

V-a plăcut sau nu
povestea, azi la nuntă
toţi se-ndeasă.
E-un belşug de s-a dus
vestea, numai noi cu gura
iască.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE ITALIANĂ

Barca fermecată, care merge pe mare şi pe uscat

O DATĂ UN REGE a dat sfoară în ţară:

— Cine reuşeşte să construiască o barcă în stare să mear- gă pe mare şi pe uscat va primi drept soţie pe fiica mea.

În ţara aceea, era un tată care avea trei fii şi nici o altă avere decît un cal, un măgar şi un purcel. Fiul mai mare se apropie imediat de tatăl lui:

— Tată, spuse el, vinde calul şi cu banii de pe cal cumpă- ră-mi cele necesare pentru a construi barca, şi eu îţi făgăduiesc c-o voi face cum vrea regele, să meargă pe uscat şi pe mare, şi el îmi va da de soţie pe fiica lui.

Tatăl, la început, spuse nu, apoi vîndu calul, ca să-i cumpere unelte fiului. Acesta se sculă în zori şi se duse în pădure să taie lemnul trebuincios pentru alcătuirea bărcii.

— Ce faci tu, fiule? îl întrebă un unchiaş, care tocmai tre- cea prin partea locului.

— Fac ce cred şi ce-mi place.

— Fie ca tu să găseşti mîine făcut ceea ce crezi tu şi ceea ce-ţi place, spuse unchiaşul şi dispăru.

A doua zi de dimineaţă fiul mai mare se întoarse în pădu- re, acolo unde lăsase barca pe jumătate construită, dar nu mai găsi nici urmă de barcă. Barca, uneltele, lemnul: dispăruse ab- solut totul.

Plîngînd la disperare, se întoarse acasă şi-i povesti tatălui nenorocirea care i se întîmplase. Tatăl, după ce-şi vînduse calul numai ca să-i împlinească lui pofta, închipuiţi-vă ce supărat a fost.

La Roma este un proverb care spune: „Nebunia-i

molipsitoare!”

Aşa că nu trecu nici o lună cînd fiul mijlociu se apropie de taică-su şi-l imploră şi-l înduioşă cu suspine, pînă cînd îl sili pe bietul om să-şi vîndă şi măgarul, ca să cumpere noi unelte.

Fiul mijlociu se sculă dis-de-dimineaţă şi se duse direct în pădure ca să taie lemne pentru barcă. Iată-l apărînd pe acelaşi unchiaş, iată-l punîndu-i aceeaşi întrebare:

— Ce faci tu, fiule?

Şi el, nepoliticos ca şi fratele său mai mare:

— Fac ce cred eu şi ce-mi place. Şi unchiaşul, lui:

— Fie ca tu să găseşti mîine făcut ceea ce crezi tu şi ceea ce-ţi place.

A doua zi de dimineaţă, fiul mijlociu se întoarse în pădu- re, unde lăsase barca pe jumătate construită, dar nu mai găsi nimic acolo. Totul dispăruse ca prin farmec, şi barcă, şi unelte, şi lemnărie.

Fiul cel mai mic, care nu era decît un băieţandru, nu lăsă să treacă mai mult de o săptămînă şi-i spuse tatălui:

— Tată, vreau să încerc şi eu. Unde s-a dus mia, ducă-se şi suta. Să vindem şi purcelul şi să cumpărăm unelte pe banii ăştia. Cine ştie dacă n-oi izbuti eu ce n-au fost în stare fraţii mei?

Ce mai, ca să n-o lungim, vîndură şi purcelul şi la primii zori ai dimineţii, Prîslea se duse la pădure să taie lemne.

Iată-l pe acelaşi unchiaş cu aceeaşi întrebare:

— Ce faci tu, fiule?

Dar de astă dată răspunsul fu altul. Spuse băieţandrul:

— Construiesc barca fermecată care merge pe mare şi pe uscat. Îi răspunse unchiaşul:

— Fie ca o barcă fermecată care merge pe mare şi pe uscat, să găseşti tu gata construită mîine dimineaţă.

Într-adevăr, a doua zi de dimineaţă băiatul se întoarse în pădure şi găsi barca gata făcută. I-a fost

de-ajuns să-i spună:

— Barcă, mergi pe pămînt! Şi barca alunecă pe iarbă de parcă s-ar fi aflat pe apă.

Sosind bucuros acasă şi triumfător, îşi luă rămas bun de la tatăl şi fraţii săi, ca să se ducă să-şi dobîndească premiul promis de înscrisul regelui.

Şi merse, şi merse, şi în timp ce barca aluneca iute pe firul unui rîu, iată un uriaş care se adăpa din toată apa ce tre- cea dintr-un pîrîu în rîu.

— Măi să fie, dar ce însetat mai poţi fi, om bun, spuse băiatul. Vrei să vii cu mine că te duc la palatul regelui?

Şi celălalt:

— Bucuros, şi se sui în barcă.

Şi merse, şi merse, în timp ce barca trecea peste cîmpie cu uşurinţa unei căruţe, iată un alt uriaş, învîrtind pe foc o frigare în care stătea înfiptă o bivoliţă. Fiindcă era bine friptă, o scoase din foc şi din două înghiţituri o dădu gata, de parcă ar fi fost o ciocîrlie.

— Măi să fie, ce poftă de mîncare mai ai, om bun, adeve- ri băiatul. Dacă vii cu mine te duc la palatul regelui.

Şi celălalt:

— Bucuros – şi se sui în barcă.

Şi merse, şi merse, în timp ce barca trecea peste o vale, iată un alt uriaş, sprijinit cu spatele de un munte.

— Vrei să vii cu mine, îl întrebă băiatul, că te duc la pala- tul regelui.

Şi celălalt:

— Bucuros aş veni, dar nu mă pot mişca, căci fără spriji- nul meu muntele se prăbuşeşte.

— Lasă-l să se prăbuşească, îl îndemnă băiatul.

Într-adevăr, de cum se sui uriaşul acela în barcă, bum, burubum! se auzi un zgomot: muntele se prăbuşise. În sfîrşit, barca cu băiatul şi cei trei tovarăşi ai lui ajunseră la palatul regelui.

— O, rege, spuse băiatul, v-am adus barca fermecată care merge pe mare şi pe uscat. Dacă vreţi, faceţi o mică plimbare de probă.

După ce probă barca, regele rămase pe gînduri. Nu prea se vedea în stare să-şi dea fata de nevastă unui zdrenţăros oarecare; dar un rege nu poate să-şi

calce cuvîntul dat.

— Ei, bine, spuse el, îţi voi da pe fata mea, dar cu con- diţia ca tu şi cei din suita ta să mîncaţi de la primul pînă la ulti- mul fel de mîncare tot ce vă voi oferi, fără a lăsa nici o fărîmă măcar.

Şi băiatul:

— Pe cînd această gustare?

— Chiar mîine, spuse regele, şi dădu ordin să se pregă- tească o masă ca pentru o sută de persoane.

Băiatul se prezentă cu un singur tovarăş, şi voi îl cunoaşteţi prea bine: era uriaşul care devorase o bivoliţă de parcă ar fi fost un sturz. Lui nu i se părea aevea să stea acum la o masă pregătită şi să hăplească din mîncăruri, de parcă ar fi mîncat cartofi prăjiţi subţiri ca paiul, care stîrnesc pofta de mîncare numai. Cînd să înghită şi fructele, cu aerul cel mai sfios din lume, îl întrebă pe rege:

— Nu mai e nimic?

Regele nu se dădu

bătut.

— Bineînţeles că te vei căsători cu fiica mea, spuse el băiatului. Dar mai întîi, totuşi, tu, împreună cu tovarăşii tăi, va trebui să goliţi tot vinul din pivniţa mea, afară de două buto- iaşe cu vin de malvasia, care e vinul meu preferat.

De astă dată, băiatul se prezentă cu uriaşul care bea rîu- leţul ca pe un păhărel de lichior, şi într-adevăr, butoiaş de bu- toiaş, supse iute tot vinul din pivniţă, nemaisalvînd nici cele două butoiaşe cu vinul preferat de malvasia. Dar regele încă nu se dădu bătut.

— Fata mea are o zestre regească, spuse el. Patul, scri- nul, dulapurile, sipetele cu lenjerie, casetele de fier cu bijuterii, şi atîtea altele. Găseşte-mi pe cineva să le poată duce pe toate acestea dintr-un singur drum şi-ţi făgăduiesc mîna fiicei mele.

Băiatul îi spuse uriaşului care sprijinise muntele cu spa- tele lui:

— Am o trebuşoară pentru tine, şi-l conduse la palatul regelui.

— Sînt gata, spuse uriaşul şi servitorii începură să-l în- carce cu zestrea prinţesei pe spinare.

Şi încarcă-l, şi încarcă-l, în timp ce regele

aştepta ca omul să nu mai răzbească şi să se lase doborît de povară. Dar nici gînd! Pesemne că nu-l cunoştea bine!

— Mai puneţi şi alte lucruri, spunea uriaşul într-una, nu mă lăsaţi să mă obosesc cu rugăminţile.

— Nu mai avem nimic de pus, spuseră servitorii.

— Mai rămîne prinţesa, observă băiatul, şi-i întinse mîna ca să se caţere pe deasupra mobilelor, a lăzilor şi a casetelor.

Apoi îi spuse uriaşului:

— Haidem! Iute!

Şi în două salturi ajunseră la barcă.

— Barca mea,

zboară! Şi barca îl

ascultă.

Regele, care urmărise din balconul său toată întîmplarea, începu să strige:

— Preacredincioşii mei, alergaţi în grabă mare, prinde- ţi-i şi aduceţi-mi-i în lanţuri!

Barca zbura acum pe mare şi pe uscat ca o pană şi soldaţii au fost nevoiţi să se dea bătuţi, întorcîndu-se înapoi ruşinaţi.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE
ITALIANĂ

Zîna Morgana

A FOST O DATĂ un tată cam bătrîior, care avea trei fii, şi mai înainte de a muri îi băgă pe toţi trei slujitori la curtea regelui.

Cel mai mic se numea Pietruccio, şi cum era pe cît de bun pe atît de viteaz, regele ţinea atît de mult la el, că-l socotea ca pe fiul lui.

Ceilalţi slujitori, printre care şi fraţii lui Pietruccio, se simţeau roşi de gelozie şi începură să se gîndească în ce chip să facă să se răzbune pe Pietruccio.

— Maiestate, spuseră ei într-o bună zi regelui, Pietruccio s-a lăudat în faţa noastră că-i poate fura zînei Morgana baghe- ta magică.

— E cu putinţă? spuse regele. Şi imediat îl chemă pe Pietruccio.

— Aha? spuse, eşti în stare să furi zînei Morgana bagheta magică? Foarte bine. Este ca şi cum te-ai învoi la treaba asta. Poţi pleca pe dată, şi dacă te întorci fără baghetă, dau ordin să ţi se taie capul.

Şi merse, şi merse, Pietruccio măcina kilometrii de drum, storcînd mii şi mii de lacrimi. E o vorbă şi asta, să furi bagheta magică a zînei Morgana!

— Ce ai, de plîngi atîta? îl întrebă un bătrînel. Cum bătrî- nelul avea înfăţişarea unui bunic, Pietruccio îi dezvălui ce avea pe suflet:

— Mi s-a întîmplat asta şi asta.

— Şi de-aceea eşti atît de nenorocit? se miră bătrînelul. Urmează sfatul meu. Cumpără-ţi o scîndură şi doi saci de nuci: cu scîndura treci peste şanţul cu apă care se află în faţa casei zînei, te caţări pe acoperiş şi laşi să cadă nucile pe ţigle.

Restul va veni de la sine şi nu mai voi să-i spună altceva.

Pietruccio făcu întocmai cum îl sfătuise bătrînul. Cînd începură să trozenească nucile pe acoperiş, iată vocea ascuţită a zînei Morgana:

— E grindină, e grindină.

Ca s-o oprească pentru a nu i se distruge căsuţa, aşeză astfel bagheta magică în pervaz, încît Pietruccio reuşi dintr-o singură mişcare să pună mîna pe ea şi s-o ia la goană.

— Of, bine că n-a durat mai mult! spuse zîna. S-a sfîrşit cu grindina.

Dar, cînd să se ducă să-şi ia înapoi bagheta magică, n-o mai găsi, ci îl văzu pe Pietruccio cum fugea cu ea strînsă la piept.

„Mai şiret eşti ca o
vulpe, măi băiete, tu
ştii multe! Dar pe-aici
de mai apari tu pe veci
ai să dispari!"

Astfel spuse zîna şi Pietruccio îi răspunse şi el în rimă:

„M-oi întoarce, să ştii
bine, şi te-oi face de
ruşine.
În curînd voi fi la
tine, vei rămîne de
ruşine!"

Căci Pietruccio ştia el bine că neplăcerile lui aveau să se ţină lanţ, şi prin uneltirile slujitorilor, regele avea să-i ceară să fure mereu altceva şi mereu mai greu, de la zîna Morgana.

Într-adevăr, de-astă dată era vorba de bufniţa vorbitoare, şi Pietruccio, plîngînd acum printre lacrimi şi sughiţuri, îşi luă picioarele la spinare.

— Ce ai, de plîngi aşa? îl întrebă acelaşi bătrînel. Şi Pietruccio:

— De astă dată este vorba de bufniţa

vorbitoare şi se porni pe un plîns, de parcă ar fi fost cu neputinţă să creadă în înfăptuirea poruncii primite.

Şi bătrînelul:

— Nici-o teamă. Cumpără un cornet frumos cu bomboa- ne şi fă aşa şi aşa.

Pietruccio sosi acasă la zînă, se strecură pe fereastră şi se ascunse în spatele unui dulap. Cînd zîna se duse să facă nani, Pietruccio ieşi din ascunzătoarea lui, căută vreascul gros pe ca- re stătea bufniţa vorbitoare, şi momind-o cu o bomboană, încă o bomboană, şi încă alta, reuşi s-o ia de-acolo fără ca bufniţa să poată scoate nici un strigăt, fiindcă ciocul îi era plin de bom- boane.

După ce trecu şanţul, Pietruccio, în loc să continuie să-i umple ciocul cu bomboane, se gîndi că era mai bine s-o ia la goană ca iepuraşul şi fugea de rupea pămîntul, dar bufniţa apucă totuşi să se facă auzită. Zîna Morgana apăru la fereastră, dar era prea tîrziu. Singura sa consolare a fost de a-l ameninţa pe Pietruccio:

„Mai şiret eşti ca o
vulpe, măi băiete, tu
ştii multe! Dar pe-aici
de mai apari, tu pe
veci ai să dispari!

Şi Pietruccio, ca răspuns, între un salt şi altul:

„M-oi întoarce, să ştii
bine, şi te-oi face de
ruşine.
În curind voi fi la
tine, vei rămîne de
ruşine!”

După bagheta magică şi bufniţa vorbitoare, prin unelti- rea slujitorilor invidioşi ai regelui, Pietruccio fu trimis să fure zînei Morgana cuvertura cu clopoţei. Şi merse, şi merse, de- astă dată plîngînd ca un viţeluş de lapte.

— Ce-ai, de plîngi?

Era acelaşi bătrînel bun la inimă, şi Pietruccio îi spuse tot ce-l apăsa pe suflet, pentru a treia oară.

— Este atît de simplu, spuse bătrînelul. Cumpără

un pachet de vată şi fă aşa şi aşa.

De astă-dată Pietruccio se furişă sub patul zînei. Cînd o auzi sforăind, alungi o mînă şi, rînd pe rînd, începu să astupe toţi clopoţeii. La urmă trase cu grijă cuvertura şi zbură ca vîntul. Pe neaşteptate, zîna strănută şi se trezi. „Ce frig s-a făcut”, spuse ea, şi-şi dădu seama că-i dispăruse cuvertura. Alergă la

fereastră tocmai cînd Pietruccio sălta ca un greieraş dincolo de şanţ.

„Mai şiret eşti ca o vulpe, măi băiete, tu ştii multe! Dar pe aici de mai apari, tu pe veci ai să dispari!”

Şi Pietruccio, cu replica:

„M-oi întoarce, să ştii bine, şi te-oi face de ruşine.
În curînd voi fi la tine, vei rămîne de ruşine!”

Într-adevăr, nici nu trecu o lună, şi iată-l pe Pietruccio în drum spre casa zînei Morgana, pentru a răpi de astă-dată, ghi- ciţi pe cine? pe zînă în persoană. Şi tînguirile lui înduioşau pî- nă şi pietrele.

— Ce mai e de astă-dată? întrebă acelaşi bătrînel de totdeauna.

— De astă-dată e şi mai

greu. Şi bătrînelul:

— Să auzim. Şi apoi: Este foarte simplu. Tu să faci aşa şi aşa, şi să nu-ţi fie teamă.

Pietruccio se îmbrăcă atunci ca un tîmplar, luă cu el o la- dă cu închizătoarea stricată, şi se duse apoi să dea tîrcoale prin faţa casei zînei Morgana, strigînd cît îl ţinea gura:

— Lăzi de vînzare, lăzi! Cine vrea?

Zîna, căreia îi trecu prin minte să-l închidă pe Pietruccio într-o ladă cu prima ocazie cînd va mai da pe acolo, îl chemă pe tîmplar şi cumpără lada. Dîndu-şi seama că închizătoarea era stricată, îl rugă s-o repare, şi apoi vru să ştie dacă în ladă putea într-adevăr să încapă o persoană.

— E tocmai bună, îi spuse Pietruccio.

— Intră în ea, spuse zîna – aşa îmi dau seama dacă se poate.

Şi Pietruccio:

— Intră dumneata, astfel voi vedea dacă merge şi închi- zătoarea.

Zîna, care nu bănuia nimic, intră în ladă şi se convinse că încăpea perfect, chiar şi cu capacul încuiat cu cheia. Atunci Pietruccio, nespus de fericit, luă lada cu zîna Morgana cu tot, şi se întoarse la palat.

Regele rămase ca o stană de piatră, o chemă pe fiica lui şi zise:

— Fata mea, ţi-am găsit soţul demn de tine. Şi astfel ceilalţi servitori invidioşi, printre care şi fraţii lui Pietruccio, rămaseră de ruşine şi Pietruccio se însură cu fata regelui.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE ITALIANĂ

Betta

A FOST O DATĂ o femeie care se îndeletnicea cu croitoria, avînd ca ajutor o fată, pe nume Betta, adică numele de alintare de la Elisabetta. Această croitoreasă avea o terasă plină de vase cu flori şi Betta era obligată să le ude în fiecare seară, într-o seară, în timp ce stropea rozmarinul, fiul regelui, care locuia în palatul din faţă, apare la fereastră şi-i spune glumind:

— Betta, cîte frunze are rozmarinul tău? Şi Betta îi răspunde:

— Tu, care le ştii pe toate, spune-mi cîţi peşti sînt în mare şi cîte stele pe cer?

Fiul regelui nu ştiu ce să-i răspundă. Ruşinat şi umilit se duse în camera lui şi-şi chemă preceptorul.

Preceptorul îi spuse:

— Alteţă, trebuie să vă răzbunaţi. Mîine dimineaţă, de- ghizaţi-vă în pescar. Cînd veţi trece pe sub ferestrele Bettei, şi ea vă va chema ca să cumpere peşte... şi restul îi şopti la ureche.

A doua zi de dimineaţă, fiul regelui se îmbrăcă cu o pereche de pantaloni ridicaţi deasupra gleznei, pescăreşti, şi o cămaşă cam zdrenţuită, îşi puse ochelarii de soare şi-şi lipi o pereche de mustăţi, o porni şi începu să strige:

— Sardele, sardele proaspete! Cine vrea sardele? Betta coboară scările şi-l cheamă pe pescar:

— Cu cît vindeţi kilogramul? Şi fiul regelui:

— Nimic. Ţi le las în dar, dacă tu-mi dai un sărut.

Betta, încîntată să scape cu atît de puţin, şi văzînd că pescarul este un tînăr foarte chipeş, îl sărută. Şi el, fără să-i lase o sardea măcar, îşi ia picioarele la spinare şi pe aici ţi-e drumul.

Închipuiţi-vă furia Bettei! Seara, cînd se pregătea să ude rozmarinul, iată-l pe fiul regelui apărînd la fereastră şi spu- nîndu-i:

„Azi dimineaţă m-ai sărutat,
dar peşte proaspăt n-ai
mîncat!”

Betta se face roşie ca gogoşarul.

— Aha, spune ea, tu erai pungaşul de pescar? Lasă că ţi-arăt eu!

A doua zi de dimineaţă, împrumută de la croitoreasă o punguţă de mătase bătută în perle, se îmbracă în haine de vîn- zătoare ambulantă, se suie pe un măgăruş răpciugos şi trece pe sub ferestrele palatului regal.

— Punguţă frumoasă! Cine vrea să cumpere punguţa scumpă şi frumoasă?

Apare fiul regelui, o cheamă şi o roagă să aştepte la poarta cea mare a palatului.

— Cît costă punguţa ta?

— Costă mult, spuse Betta, prefăcîndu-şi glasul. E toată bătută în perle; dar sînt dispusă să ţi-o dau pe puţin.

— Ce trebuie să fac?

— Să săruţi botul măgăruşului

meu. Şi fiul regelui:

— Bucuros.

Şi sărută botul măgăruşului răpciugos... Atunci, Betta dă o biciuşcă şi o porneşte în cel mai cumplit galop, lăsîndu-l pe tînăr cu gura căscată. Seara, în timp ce stropea rozmarinul, iată-l şi pe fiul regelui cu acelaşi refren:

„Ieri dimineaţă m-ai sărutat,
dar peşte proaspăt n-ai
gustat!”

Şi Betta, ca răspuns:

„Măgar rîios ai sărutat,

dar punguţa nu ţi-am
dat!"

Atunci fiul regelui, scrîşnind din dinţi de mînie, îşi spune în sinea lui: „Ţi-arăt eu ţie"!

Îl chemă pe preceptorul său.

— Mîine dimineaţă, cînd Betta se duce în pivniţă să scoată vin, ştii ce facem?

Şi-i spune ce şi cum va fi.

Cînd Betta coboară cu cana, vede apărîndu-i în faţă doi strigoi: unul în glugă albă, celălalt în glugă neagră, încît se înspăimîntă de nu mai era în stare să facă nici un pas măcar. Cele două fantome se apropiară de ea; mai întîi o luă în braţe fantoma neagră, apoi fantoma albă, apoi din nou fantoma neagră, pînă cînd Betta începu să ţipe.

„Ajutor, ajutor, simt că leşin!
B-ai alb, ba-i negru, vai ce chin!”

Croitoreasa, la toate ţipetele acelea, coborî în pivniţă, dar cele două fantome o şi luaseră la goană; cînd Betta îşi recăpătă răsuflarea, ca să-i poată povesti toată întîmplarea aceea groza- vă, croitoreasa începu să rîdă spunîndu-i că fusese doar un vis şi că în pivniţă nu puteau fi fantome, nici albe şi nici negre.

Seara, Betta începu să ude ghivecele sale cu flori şi iată-l pe fiul regelui care-i şopteşte:

„Ajutor, ajutor, simt că leşin!
Ba-i alb, ba-i negru, vai ce
chin!”

Şi Betta, în sinea ei: „Aha, tu erai una din fantomele acelea? Acum, las' că ştiu eu ce-am de făcut!”

În miezul nopţii se travesti în Moarte, se sui pe acoperiş, şi începu să arunce cu pietricele în ferestrele palatului regal. Fiul regelui se trezi, apăru la fereastră, văzu Moartea şi-l cu- prinse o spaimă de începu să ţipe cît îl ţinea gura:

„Moarte scumpă şi
drăguţă, mergi la mama,
că-i băbuţă!”

A doua seară, Betta, de partea asta, stropind

rozmarinul, şi fiul regelui de partea cealaltă, apărînd la fereastra palatului, începe acelaşi refren.

El:

„Ajutor, ajutor, simt că leşin!
Ba-i alb, ba-i negru, vai ce
chin!”

Ea:

„Moarte scumpă şi
drăguţă, mergi la mama,
că-i băbuţă!„

Fiul regelui, la răspunsul acela, rămase ca sloiul de ghea- ţă. Apoi începu să se gîndească: „Cu fata asta nu-i nimic de fă- cut. Eu îi trîntesc o păcăleală, ea îmi trînteşte alta şi mai tare.” Trase un oftat adînc şi continuă: „Cu atît mai mult, cu cît înce- pe să-mi fie dragă. Nu numai că e şireată, dar mai e şi frumoa- să, două daruri minunate pentru o soţie. Am să mă însor cu ea!”

Şi aşa făcu, cu permisiunea regelui şi a reginei, şi nu i-a fost de loc rău.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE ITALIANĂ

Frumoasa cu steaua de aur

DIN VECHI STRĂBUNI se povesteşte că un tată şi o mamă aveau un fiu frumos ca o cadră şi falnic ca un steag. Părinţii îl iubeau tare mult, ca pe lumina ochilor lor, de aceea le era frică să-l lase să se joace pe afară, temîndu-se ca nu cumva să-l fure vreun vrăjitor. Cînd lumea îl vedea pe feciorul acela atît de frumos, spunea: „Ce falnic mai e! S-ar potrivi de minune cu Frumoasa cu steaua de aur". Tînărul auzea vorbele acelea, dar nu înţelegea sensul lor. Dar tot gîndindu-se într- una, pînă la urmă pricepu că Frumoasa cu steaua de aur era, pesemne, o tînără copilă, foarte frumoasă, motiv pentru care merita să se ducă s-o caute. Într-o zi cînd împlinise douăzeci de ani, îşi spuse în sinea lui: „Acum a sosit timpul să mă duc s- o caut pe Frumoasa cu steaua de aur. Acum cunosc atîtea lucruri şi sînt în măsură să birui toate farmecele".

— Fiule, îi spuseră părinţii cînd el le împărtăşi ferma lui hotărîre, cum de te poţi gîndi s-o doreşti tocmai pe Frumoasa cu steaua de aur? Tu nu ştii că pentru a o avea, trebuie să sfă- rîmi cea mai puternică vrajă din omenire? Şi cum ai să-l în- vingi pe zmeul care o păzeşte? Şi pe zmeoaica cea bătrînă? Şi pe şarpele cu cele şapte limbi veninoase? Ah! Fiule! Trebuie să ne lipsim de tine? Nu ştii că atîţia fii de regi şi de împăraţi au pornit-o în căutarea Frumoasei şi nici că s-au mai întors?

Tînărul a fost de neînduplecat. Se hotărîse să plece şi nici nu voia să audă nici un fel de sfat.

— Ori îmi pierd viaţa, ori mă întorc aici cu Frumoasa, spuse el.

Şi ce făcu? Îşi alese un cal frumos, o spadă şi o porni la drum, în căutarea Frumoasei cu steaua de aur.

Şi tot mergînd şi mergînd, măcinase sute şi sute de kilo- metri şi nimeni nu ştia să-i spună unde se află şi unde trăieşte Frumoasa cu steaua de aur şi ceea ce trebuia să facă pentru a o găsi. Într-o seară se lăsă întuneric, tocmai cînd avea de trecut

printr-o pădure. Căută să se adăpostească pentru noaptea ace- ea sub un copac, dar nu reuşea să-l fure somnul, căci se gîndea fără preget numai la Frumoasa cu steaua de aur.

Se poate să fi fost miezul nopţii cînd i se păru că se apropie de el o muzică. O muzică atît de încîntătoare, de părea că-l farmecă cu totul. Dar privi peste tot în jurul lui şi nu văzu decît întuneric. După cîtva timp, totuşi, apăru brusc o licărire şi într-o clipită se răspîndi o lumină care-l învălui tot. În pri- mul moment tînărul se simţi orbit de atîta lumină; apoi, pri- vind ceva mai bine, îşi dădu seama că lumina aceea o răspîn- deau şapte zîne, una mai frumoasă decît alta, toate înveşmîn- tate în alb. Şi mai văzu că zînele făceau o horă în jurul lui şi că le privea împietrit, fără a putea face o mişcare, fără a putea spune un cuvînt.

— Tu, Giuseppe, spuse la un moment dat o zînă, care era fără doar şi poate regina lor, ce faci tu singur aici în miezul nopţii?

— Am plecat în căutarea Frumoasei cu steaua de aur, răspunse, şi mă aflu aici pentru că m-am rătăcit.

— O, fiule, ce mai vrei tu să faci oare? Au fost atîţia alţi tineri şi mai voinici decît tine, care au încercat şi n-au reuşit! Tu nu-i cunoşti trufia Frumoasei cu steaua de aur? Şi nu cu- noşti nici primejdiile ce te-aşteaptă, de vrei s-o cauţi?

Dar Giuseppe, dîrz în hotărîrea lui, nu se lăsă biruit de teama ce voiau să i-o insufle cuvintele acelea. Dimpotrivă, cu un glas hotărît, el spuse:

— O sută au mai încercat înaintea mea? Nu face nimic, asta înseamnă că eu voi fi al o sutălea şi unul. Eu trebuie să încerc! Ori izbutesc, ori acolo îmi rămîn oasele!

Nici nu rostise bine cuvintele acestea, cînd una din zîne începu să danseze şi să-i spună:

— Ascultă, eu sînt încîntată să te duci în

căutarea Fru- moasei cu steaua de aur şi, dacă vei reuşi să o găseşti, ea va fi pentru tine soţia ideală. Dar tu eşti sărac, şi ea e bogată. Tu eşti bun, şi ea e trufaşă. Tu te duci fără arme, şi în jurul ei stau zmei şi şerpi s-o păzească. Împlinirea dorinţei tale este desigur grea, dar eu vreau să te ajut. Iată o nucă: îţi va folosi.

Atunci şi celelalte zîne începură să danseze în cerc, şi-i spuseră:

— Şi noi vrem să te ajutăm. Ţine... ţine... şi fiecare îi dădu cîte o nucă.

Apoi dispărură în văzduh şi din nou totul se cufundă în beznă, ca la început.

Rămas singur sub copac, Giuseppe nu mai ştia dacă fuse- se aevea ce văzuse sau doar în vis. Dar nu mai reuşi să doarmă, şi atunci se hotărî s-o pornească din nou la drum. Şi merse, şi merse, pînă ce văzu în depărtare un mic punct luminos. „Iată încotro trebuie să-mi îndrept paşii, pentru a găsi calea cea adevărată spre ea," se gîndi el. Dar pe măsură ce se apropia de licărirea aceea plăpîndă, lumina ei se mărea, pînă ce se trans- formă într-un foc imens. De cum se pomeni lîngă el, observă că deasupra unui jăratec mare stătea o căldare uriaşă, în care fier- bea ceva; iar un bătrîn cu barba lungă pînă în pămînt mesteca într-una în ea, cu un linguroi lung.

— O, unchiaşule bun, îl întrebă el,

ce faci? Şi bătrînul:

— De trei mii de ani sînt condamnat la această muncă fără de sfîrşit.

— Of, biet unchiaş!... Şi de ce te-au pedepsit atît de crunt?

— Fiule, vina stă în răutăţile oamenilor. Această căldare uriaşă mai întîi era plină numai cu virtuţi, acum aceste minuni ale firii omeneşti au ajuns la fund şi numai relele stau la supra- faţă. Şi eu, ca să fac să mai licărească cîte o virtute la suprafaţă, tot amestec, în speranţa ca măcar din cînd în cînd să iasă la vedere una singură măcar.

— Of, spuse Giuseppe, ce lucru curios! Îmi îngădui să-ţi dau şi eu o mînă de ajutor?

Şi luînd în mînă linguroiul acela lung începu şi el să amestece răutăţile în căldarea aceea uriaşă, în speranţa de a le da la fund.

— Cît eşti de bun! îi spuse bătrînelul.

Şi se uită la tînăr în timp ce el se mai odihnea după truda aceea nemăsurată. Trecură cîteva zile şi Giuseppe îl chemă pe bătrîn şi-i spuse:

— A sosit momentul ca eu să plec. Mă duc, fiindcă trebu- ie s-o caut pe Frumoasa cu steaua de aur.

Bătrînul îl îmbrăţişă şi-i spuse:

— Fiule, tu mergi să întîmpini o grea încercare, şi eu vreau să te ajut, ca o răsplată a faptului că mi-ai înleznit o mică odihnă. Iată un fir din barba mea. Îţi va fi de folos...

Giuseppe îşi luă din nou calul şi spada şi o porni din nou la drum. Şi a mers, şi a tot mers pînă ce a ieşit din pădure şi în faţa lui Giuseppe s-au arătat şapte rîuri. Se gîndi să treacă pes- te ele călare şi calul începu a înota ca să-l ducă pe malul celă - lalt. Dar înotă ce înotă şi lui Giuseppe i se păru că erau mereu în acelaşi punct.

„Of! vai mie, cum voi mai ieşi din apele astea?” Din feri- cire, îşi aminti de nucile primite în dar de la zîne. Luă una, o strivi, şi într-o clipă calul îl şi duse la malul celălalt. Şi-şi con- tinuă drumul. Şi merse, şi iar merse, cînd iată că-i apărură în faţă şapte munţi. Nespus de înalţi, încît nu puteai trece peste ei. Mai sparse încă o nucă şi calul îl trecu munţii în zbor. Dar iată alte şapte păduri, dese, cu tufişuri şi mărăcinişuri, cu butu- rugi şi hîrtoape. Şi asta nu e nimic pe lîngă întunericul din pă- duri, atît de des de-l puteai tăia cu cuţitul. Lupii se repeziră asupra calului şi Giuseppe, în ciuda sforţărilor lui, cu greu reu- şea să se ferească. Văzînd că singur nu putea răzbate, mai strivi o altă nucă şi, într-o străfulgerare, cal şi călăreţ se treziră dincolo de cele şapte păduri.

Era o pajişte nesfîrşită, numai cu trandafiri şi tot felul de alte flori. Şi acolo, printre florile acelea, locuia şi Frumoasa cu steaua de aur. Tot mergînd aşa, Giuseppe văzu pe jos oase de oameni şi cai morţi. Spade, şei şi pietre pătate de sînge. Bietul de el îşi simţea bătăile inimii pînă în gît de atîta spaimă. Nu ştia cum să-şi mai facă curaj; alerga, fără

să mai ţină seamă pe unde păşea, fie chiar şi peste oasele acelea ale morţilor. Nu privea decît înainte, acolo unde se înălţa palatul în care trăia Frumoasa cu steaua de aur. Şi fugea, fugea, cînd iată un zmeu năpustit asupra lui că-i strigă:

— Hei, trădătorule, ce vînt te-a adus pînă aici?

Şi spunîndu-i acestea îi dădu cu o măciucă în cap. Văzîn- du-l apoi leşinat la pămînt, încîntat de isprava lui, îşi frecă mîinile şi spuse:

— De mult n-am mai mîncat carne de om, acum ştiu că am să mă ospătez bine!

Dar Giuseppe îşi veni iute în fire şi scoase spada. Lovi cu atîta sete, că reuşi să-i taie capul zmeului. Dar mai înainte de a muri, zmeul îi strigă:

— Sînt zmeu şi vreau să devin un crocodil.

Şi iute se prefăcu în crocodil cu gura mare deschisă, gata să-l devoreze pe Giuseppe. Dar o nouă nucă spartă de Giu- seppe transformă iute crocodilul în om, căruia Giuseppe dintr- o tăietură de spadă îi zbură capul, pe care i-l puse apoi în desaga sa.

Încîntat de asemenea victorie obţinută asupra zmeului, se îndreptă cu paşi ceva mai siguri spre palatul Frumoasei cu steaua de aur. Ea stătea la fereastră. Vai, ce frumuseţe! Nici- cînd nu mai văzuse o femeie mai frumoasă! În frunte îi strălu- cea o stea. Giuseppe se îndrăgosti, de cum o întîlni, iar Fru- moasa, văzîndu-l atît de tînăr şi de viteaz, gîndindu-se că el era primul care dovedise curajul de a ajunge pînă acolo, îl invită să poftească în palat.

De cum intră Giuseppe, iat-o sosind şi pe zmeoaica cea bătrînă.

— Vai! spuse Frumoasa, vine zmeoaica cea bătrînă! As- cunde-te în odăiţa asta...

— Hm! ce miros de carne de om, spuse zmeoaica, intrînd acol o.

— Ce tot spui dumneatale? Cine poate ajunge pînă aici? Zmeoaica cea bătrînă întări:

— Simt miros. Simt miros...

Şi se îndreptă înspre odăiţă. Giuseppe, care auzise toată discuţia, nu se lăsă luat pe neaşteptate. Cu spada scoasă din teacă, se avîntă împotriva zmeoaicei

lovind-o de moarte. La vederea morţii care se apropia, ea ţipă din răsputeri:

— Zmeoaică sînt, şi tigroaică vreau să mă fac!

Şi se prefăcu într-o tigroaică atît de feroce, de l-ar fi de- vorat pe Giuseppe dintr-o singură înghiţitură, dacă n-ar fi avut

cu el nucile dăruite de zîne. Strivi altă nucă şi tigroaica se transformă într-o vrăjitoare bătrînă, căreia Giuseppe îi tăie uşor capul pe care i-l puse în desagă, după cum făcuse şi cu capul zmeului.

— Acum, după ce l-ai ucis pe zmeu şi pe mama lui, zme- oaica, eu pot veni cu tine, spuse Frumoasa cu steaua de aur, dar mai întîi trebuie să distrugem puterea ultimului farmec. Ia aceste capete şi vino imediat cu mine. Dacă nu-l vom face să dispară pe şarpele cu şapte limbi înveninate, vom avea multe necazuri.

Îl luă de mînă şi-l conduse într-una din pivniţele palatu- lui, unde era o fîntînă. Frumoasa cu steaua de aur îl legă pe Giuseppe cu o sfoară şi îi dădu un felinar, ca să facă lumină în fundul puţului. Apoi, mai înainte de a-l coborî, îi spuse:

— Vei da de o cameră plină de fum, unde miroase a sulf. Într-un colţ al ei este o scobitură în zid, de unde iese fumul şi mirosul acela urît. Aruncă acolo, mai întîi capul zmeului şi apoi pe cel al zmeoaicei bătrîne şi îndată vor dispare şi fum şi miros. Apoi cobori în fîntînă, unde vei întîlni un şarpe. Restul e încre- dinţat virtuţilor tale.

Giuseppe coborî în fîntîna pe care i-o descrisese Frumoa- sa cu steaua de aur şi făcu ceea ce urma să fie făcut. Dar odată dispărut fumul, tot nu reuşea să vadă nimic. Sparse atunci o altă nucă şi imediat îi apăru şarpele în faţă, făcîndu-i cele mai cordiale primiri.

— Vino încoace, fiule, îi spuse, eu ţin cheile inimii Fru- moasei cu steaua de aur. Vino încoace, vino!

Şi spunîndu-i acestea, îi ieşeau cele şapte limbi care păreau şapte spade de foc.

— Ah, trădător infam, strigă Giuseppe, cînd îşi dădu sea- ma că şarpele vroia să-l prindă cu cele şapte limbi, tu mă che- mi fiul tău şi în acelaşi timp îmi pregăteşti moartea! Ai grijă de tine.

Şi scoţînd spada din teacă, începu să lovească în şarpe. Dar loviturile lui păreau date ca în stîncă. Văzînd aceasta, Giu- seppe strivi ultima nucă din cele dăruite de zîne şi şarpele ră- mase paralizat pe loc. Atunci Giuseppe îi tăie cele şapte limbi.

După ce-l ucise şi pe şarpe, luă calea întoarsă şi plin de fericire, îi spuse Frumoasei cu steaua de aur:

— Acum putem să plecăm, şarpele e mort şi eu am cheile inimii tale.

Dar Frumoasa, ca răspuns, îi întoarse spatele. Bietul Giuseppe rămase uluit.

— Dar cum, după toate primejdiile prin care am trecut, acum îmi întorci spatele? Nu-ţi pasă chiar de loc că mi-am închinat viaţa ţie şi te-am scăpat de vraja sub care te aflai?

Frumoasa nu voia să audă de toate spusele lui. Atunci Giuseppe îşi aminti de firul de păr dăruit de bătrîn, îl scoase din buzunar şi-l aruncă înspre Frumoasa cu steaua de aur. Apoi îi întoarse spatele, prefăcîndu-se că pleacă. Şi iată minu- nea! Frumoasa cu steaua de aur alergă după el şi-i ceru iertare. Giuseppe, în sfîrşit, fericit, adună toate bogăţiile din palat, cucerite de el cu atîta curaj, şi împreună cu Frumoasa cu steaua de aur se întoarse în ţara lui, unde trăi fericit şi mulţumit cu soţia lui şi cei doisprezece fii ai lor.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE
ITALIANĂ

Cola-peşte

DIN VECHI STRĂBUNI se povesteşte că la Messina trăia, cu atîţia şi atîţia ani în urmă, o mamă care avea un fiu. Acest fiu se numea Cola şi mai toată vremea stătea în mare şi înota. Totuşi mama, care dorea să-l aibă totdeauna în preajma ei, nu era fericită de această dragoste a fiului ei pentru mare şi adeseori îl dojenea sau chiar îl ameninţa. Dar totul era vreme pierdută. Într-o zi, nemaiputînd de supărare, îi strigă:

— Peşte să te faci.

Şi aşa se întîmplă. Cola se prefăcu pe jumătate în peşte şi jumătate rămase om. Nu i-a mai fost cu putinţă să apară pe uscat ca să se întoarcă la mama lui. Şi mama se prăpădi de durere, nemaiputînd avea alături de ea pe fiul ei iubit.

Dar cînd Cola se prefăcu jumătate în peşte şi jumătate rămase om, acest lucru nu-l împiedică să nu se mai facă văzut de către cei din Messina şi să vorbească cu ei. Oamenilor din oraşul lui, dimpotrivă, le povestea tot felul de lucruri minunate pe care le vedea el în apele mării.

— Marea, le povestea el, este un oraş imens în care se petrec, nici mai mult, nici mai puţin, decît aceleaşi fapte care se petrec pe pămînt, printre oameni. Ascultaţi ceea ce am văzut odată pe fundul mării: într-o zi, pe cînd înotam în apele adînci, am văzut mulţi peşti unul lîngă altul, ca la sfat. M-am apropiat de ei şi am descoperit că se adunaseră acolo pentru a judeca nişte sardele învinuite de a fi ucis un ton. Apărătorul sardelelor se străduia a-i face să înţeleagă pe ceilalţi peşti că procesul ace- la nu era

drept şi nu trebuia deci făcut. Nu era cu putinţă, spunea el, ca o mînă de sardele să fi putut devora atîta grămadă de ton. Dar ceilalţi peşti şi peştele apărător al tonilor nici nu voiau să audă de înţelepciune, ci învinuiau sardelele de a fi ucis şi mîncat tonul nu numai într-o singură zi, ci în mai multe zile. Avocaţii nu reuşeau să se pună de loc de acord şi judecata con- tinua. În cele din urmă, totuşi, judecătorii fură pentru iertarea

sardelelor, dar cu condiţia ca ele, în viitor, să nu se mai hră- nească cu ceea ce le oferea marea. O nenorocire, desigur, căci sardelele nefiind condamnate la moarte au fost totuşi condam- nate să moară de foame.

Această poveste Cola-Peşte le-a făcut-o cunoscută priete- nilor săi, care rămaseră foarte miraţi. Şi uimiţi rămîneau ori de cîte ori Cola le povestea cîte ceva din viaţa peştilor. Obişnuit, aşadar, să trăiască, sub apele mării, el cunoştea acum minună- ţiile şi tainele apelor. Şi ştia că în adîncul lor sînt grădini de co- rali, bancuri de pietre preţioase, imense bogăţii de toate felu- rile. Nu-i rămînea necunoscut nici cel mai secret locşor al dis- trictului Messina.

Faima lui Cola, pentru toate aceste minunăţii povestite, creştea din ce în ce mai mult, pînă cînd Frederic al II-lea, împăratul din vremea aceea din Sicilia, ţinu să-l cunoască. Şi cum Cola nu reuşea să iasă din apele mării şi să se ducă la rege, la Palermo, a venit Frederic al II-lea la Messina, să-l întîlnească pe omul acela extraordinar, care era pe jumătate peşte. Se îndreptă împreună cu suita sa de cavaleri şi doamne de onoare spre plajă, ca să stea de vorbă cu el, să-i cunoască felul de viaţă, minunăţiile şi tainele mării.

Frederic şi Cola stătură mult de vorbă. Cola îi povesti tot ceea ce ştia el despre mare, despre fundul mării, despre locu- itorii ei; şi împăratul îi punea mereu noi întrebări. Totuşi, deşi răspunsurile lui Cola erau mereu precise şi numeroase, împă- ratul avea bănuiala că acest Cola ar inventa toate poveştile. De aceea el hotărî să-l pună la încercare. Şi, într-adevăr, îşi scoase spada de la şold şi o aruncă în mare. Cola, svelt, coborî în fundul mării şi i-o aduse. Nemulţumit, împăratul aruncă în mare coroana. Şi Cola se cufundă încă o dată în apele adînci şi-i aduse coroana.

Împăratul, totuşi, nu era mulţumit. De aceea îi spuse lui Cola:

— Ascultă, Cola, acum eu voi arunca acest inel în mare; dacă tu îl poţi lua, îţi dau pe fiica mea de soţie.

— Maiestate, îi răspunse Cola-Peşte, nu-i cu putinţă să mai iei un inel căzut în mare. Nici nu-i posibil ca eu să iau pe fiica voastră de soţie.

— Pentru tine totul este cu putinţă, îi răspunse regele.

— Dacă Maiestatea Voastră doreşte, spuse Cola, aşa va fi. Totuşi, îmi spune mie inima că nu mă voi mai întoarce la su- prafaţă. Daţi-mi doi pumni de linte. Dacă eu mă întorc, vă voi aduce înapoi inelul, iar dacă nu, vor apare deasupra apei boa- bele de linte, semn că am murit.

Şi aşteaptă, şi aşteaptă; după multă vreme se văzură plu- tind deasupra apei boabele de linte. Era semn că bietul Cola, omul-peşte, era mort. Dar Cola nu muri şi nici nu se căsători cu fiica împăratului, ci descoperi în fundul mării o altă soţie, o sirenă, alături de care şi azi trăieşte mulţumit şi fericit.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE ITALIANĂ

Păţaniile lui Giufà

DIN TIMPURI VECHI, îndepărtate, se spune c-a fost odată ca niciodată o mamă care avea un fiu, cu numele de Giufà. Mama lui era cam săracă şi Giufà era fără minte, leneş dar viclean. Într-o zi, cînd maică-sa scotocise într-o ladă veche şi dăduse peste o bucată de pînză, îi spuse lui Giufà:

— Ia pînza asta şi caută s-o vinzi unor oameni dintr-un sat mai îndepărtat. Vezi însă să fie nişte oameni care vorbesc puţin.

După ce sosi într-un sat mai îndepărtat, Giufà începu să strige:

— Cine vrea pînză! Cine vrea pînză!

Cumetrele îl chemară să vadă pînza şi în timp ce-o tot învîrteau pe o parte şi pe alta, găseau mii de lucruri de spus. Unii o găseau prea grea, alţii prea subţire, alţii că era prost ţinută, sau că era prea scumpă. Giufà care se gîndea la vorbele mamei lui „Vinde pînza unor oameni care vorbesc puţin", auzindu-le că pălăvrăgeau atîta cumetrele acelea, le smulse pînza din mînă şi plecă în căutarea altor cumpărători. Şi mergi, şi tot mergi, pînă cînd intră într-o curte unde se afla o statuie de ghips. Giufà se adresă de parcă ar fi fost o persoană vie:

— Doriţi să cumpăraţi pînza asta?

Şi bineînţeles că statuia rămase mută.

— Aha, dumneata nu vorbeşti? spuse Giufà. Atunci du- mitale pot să-ţi vînd pînza.

Şi-şi lăsă pînza lîngă statuie. Şi văzînd că ea nu se mişca, continuă:

— Mîine voi veni să-mi iau banii.

Şi plecă înapoi. Ajuns acasă, maică-sa îl întrebă

ce făcuse cu pînza.

— I-am vîndut-o unei doamne frumoase, care după cum mi-ai spus dumneata, nu vorbea.

— Şi banii?

— Şi banii mi-i va da mîine.

A doua zi, Giufà se întoarse la statuie care era bineîn- ţeles, în acelaşi loc. Dar pînza nicăieri. Pînza dispăruse. Giufà, gîndindu-se că statuia îşi dusese pînza acasă, începu să spună:

— Dumneata să-mi dai banii!

Şi statuia fireşte că rămînea mută.

— Vreau banii mei! repeta în schimb Giufà, strigînd din ce în ce mai tare.

Dar statuia continua să tacă. În cele din urmă, Giufà pierzîndu-şi răbdarea, începu să strige:

— Nu vrei să-mi dai banii? Ţi-arăt eu dumitale atunci ci- ne sînt eu!

Şi, luînd o lopată uitată în curte de un ţăran, începu să lovească orbeşte biata statuie, încît nici nu mai e nevoie să spun, o făcu în mii de bucăţele.

Dar, c-o fi, c-o păţi, cînd capul şi braţele statuii căzură pe jos frînte, o lovitură de lopată izbi statuia chiar în burtă. Din ghipsul spart apăru deodată o ulcică plină cu monete de aur. Iute Giufà le luă, le puse în buzunar şi se întoarse acasă.

— Iată banii! îi spuse maică-si. Nu voia să mi-i dea, dar am omorît-o cu o lopată şi mi-am luat banii care mi se cuve- neau.

Auzind vorbele lui, mama lui Giufà, ştiind din experienţă că în spatele lor trebuia să se ascundă cine ştie ce prostie, îi spuse:

— Acum fii tu mut ca să ne putem bucura în bună pace de aceşti bani.

*

*   *

Mai trecură cîteva zile.

Într-o dimineaţă, în timp ce mama lui era plecată, Giufà se duse la cîmp să culeagă mălură. Se întoarse în sat noaptea, tîrziu. În timp ce mergea, pe cer apăruse luna; dar cum cerul era foarte înnorat, luna acum se vedea, acum nu se mai vedea. Cînd apărea, Giufà spunea: „Apare, apare”; şi cînd se

ascun- dea: „Se lasă, se lasă”. Şi nu obosea de loc spunînd: „Apare, apare; se lasă, se lasă”.

Dar, ca să vezi întîmplare, pe drum, ascunşi în spatele unui zid, doi hoţi despicau şi jupuiau un viţel pe care-l fura- seră. Cînd auziră cuvintele: „Apare, apare; se lasă, se lasă” cre- zură că cineva voia să-i anunţe că se apropiau jandarmii; şi atunci, îngroziţi, o luară la goană şi lăsară viţelul frumos jupuit pe jos. Giufà, auzind zgomotul paşilor lor, se uită după zid şi văzu bunătate de viţel în voia primului venit. Sări zidul, luă cuţitul şi începu să taie din carne. Şi tăie cît să umple un sac şi să umble încovoiat sub greutatea lui.

Ajuns acasă:

— Mamă, deschide! strigă el.

— De ce te-ai întors acasă atît de

tîrziu? Şi Giufà:

— Am venit noaptea, pentru că ţi-am adus carne. Mîine mă duc s-o vînd, fiindcă am nevoie de bani.

Şi maică-sa:

— Ei, bine. Mîine te vei duce la oraş şi vei vinde

carnea. A doua zi de dimineaţă Giufà se duse să

vîndă carnea. Se întoarse seara şi maică-sa îl

întrebă:

— Ai vîndut carnea?

— Da. Le-am dat-o pe credit muştelor.

— Şi cînd vei primi banii?

— Cînd îi vor avea!

Dar trecu o zi, trecură două, după opt zile muştele încă nu aduseseră banii. Obosit să le mai aştepte, Giufà se duse la judecător!

— Domnule judecător, vreau să mi se facă dreptate. Am dat pe credit carne muştelor şi încă nu au venit să mi-o plă- tească.

Judecătorul, care ştia cît de prost putea fi Giufà, îi

spuse:

— Iată sentinţa; unde vezi o muscă, omoar-o!

Dar cu totul întîmplător, chiar în clipa aceea, o muscă se aşeză pe capul judecătorului. Giufà ridică

iute ciomagul şi harşti! o lovitură de ar fi doborît şi un bou, nu o muscă. Dar musca era pe capul judecătorului şi capul judecătorului, la lovitura aceea, se deschise într-o rană adîncă. Dar Giufà striga cît putea:

— Sentinţa executată! Sentinţa executată!

*

* *

În legătură cu judecătorii iată o altă istorioară. Într-o zi, în timp ce încă mai dormea, Giufà auzi cîntînd un flaut. Se trezi şi o întrebă pe maică-sa:

— Cine e cel ce cîntă şi mă trezeşte din somn?

— Este cîntăreţul dimineţii.

— E o plictiseală nemaipomenită, asta înseamnă că n-o să mă mai lase să dorm, spuse Giufà.

Şi îngrijorat să nu-şi strice somnul, se ridică şi cu un ciomag gros alergă să-l omoare pe bietul nenorocit. Dar acela, înspăimîntat, o luă la goană şi se duse atît de departe, de nimeni nu l-a mai văzut niciodată în sat. Fiii cîntăreţului, care- l văzuseră pe Giufà alergînd cu ciomagul acela gros în mînă, după tatăl lor, se gîndiră că Giufà chiar îl omorîse şi atunci se duseră să-l pîrască judecătorului, care dădu imediat ordin ca Giufà să fie arestat.

Mama lui însă, ştiind că aveau să sosească jandarmii şi temîndu-se că fiul ei chiar îl omorîse pe cîntăreţul dimineţii, se gîndi să-i înşele pe toţi. Luă un ţap, îl înjunghie şi-l aruncă în adîncul fîntînii aflate în faţa casei.

Veniră judecătorul, jandarmii şi rudele mortului. Judecă- torul îi spuse lui Giufà:

— Unde ai dus mortul?

Giufà, gîndindu-se că judecătorul voia să vorbească des- pre ţap:

— L-am aruncat în puţ, îi răspunse:

Din ordinul judecătorului, fiii cîntăreţului dimineţii îl le- gară pe Giufà cu o sfoară şi-i dădură drumul pînă în adîncul fîntînii. În bezna aceea, întinzînd mîinile ca să caute trupul ţa- pului, îi auzi pe fiii cîntăreţului dimineţii strigîndu-i judecătorului:

— Giufà l-a omorît pe tatăl nostru. El l-a ucis! Trebuie pedepsit!

Şi atunci se gîndi să-şi bată joc de ei şi chiar de

judecător. Şi, într-adevăr, în timp ce atingea diferitele părţi ale trupului de ţap striga din fundul fîntînii:

— Tatăl vostru avea lînă?

— Tatăl nostru nu avea lînă!

—Acesta de aici, zicea iar Giufà, are lînă. Nu-i tatăl vostru.

— Tatăl vostru avea coadă?

— Tatăl nostru n-avea coadă!

— Atunci acesta nu-i tatăl vostru!

— Tatăl vostru avea coarne?

— Tatăl nostru n-avea coarne!

— Acesta are coarne. Nu-i tatăl vostru.

Plictisit de toate prostiile astea, judecătorul spuse:

— Giufà, cu coarne, cu lînă cu ce-o fi, adu-l sus pe cel ucis!

Şi Giufà se urcă cu ţapul în braţe. Văzîd că era vorba de un ţap, judecătorul îl lăsă în pace pe Giufà, liber ca aerul liber şi ca pasărea în zbor!

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE ITALIANĂ

Frumoasa din palatul fermecat

A FOST UN REGE care avea un fiu cu numele Fiordinando. Fiordinando însă nu era ca toţi ceilalţi tineri de vîrsta lui, care se duceau să se plimbe prin oraş în căutarea de distracţii şi năzbîtii. El stătea, în schimb, veşnic în camera lui şi citea toate cărţile care-i cădeau în mînă, neieşind din cameră decît ca să mănînce. Regele, tatăl său, şi regina nu-l vedeau, aşadar, decît la masă. Şi regele nu ştia ce să mai facă să-l poată convinge pe fiul său să se ocupe cîtuşi de puţin şi de trebile domniei. Se sfătuise cu medici crezînd că era vorba de vreo boală, dar ei îl asigurară că tînărul era perfect sănătos şi că dragostea lui pentru cărţi nu era o boală, ci doar manifestarea unei melancolii. Şi spuneau ei:

— Poate că o soţie ar reuşi să-l distreze. Regele aduse la palat cele mai frumoase fete din regat, dar Fiordinando nu le onoră nici măcar cu o privire.

Într-o zi, se prezentă în faţa regelui vînătorul său. El, de mic copil, fusese tovarăşul de joacă al lui Fiordinando, şi, de aceea, era şi el îngrijorat de felul ciudat de a se comporta al tînărului său prieten. Îi spuse regelui:

— Maiestate, aş vrea să încerc şi eu să-l desprind pe Fiordinando de citirea tuturor cărţilor acelea. Dacă-mi permi- teţi, mîine mă voi duce la el să-i fac o vizită.

— Du-te, îi răspunse regele, dar mi-e teamă că nici tu nu vei reuşi.

A doua zi, vînătorul se duse la Fiordinando. Bătu la uşă şi el îi răspunse:

— Intră.

Vînătorul deschise uşa ca să intre, dar imediat se află în faţa unei mari încurcături. Nu ştia pe unde să păşească pentru a ajunge la masa unde citea Fiordinando. Peste tot nu erau decît cărţi împrăştiate. Foarte multe, deschise, zăceau pe jos. Şi cărţi pe scaune, prin ungherele camerii, pe mobilă... Cărţi aşe-

zate unele peste altele, formînd coloane pînă în tavan. Cărţi pe pervazul ferestrelor, de nu se mai puteau deschide măcar; şi cărţi pe masa prinţului, atîtea încît cu greu izbuteai să-l mai vezi la faţă.

— Vrei să vii, aşadar? îl întrebă Fiordinando. De ce stai încremenit la uşă?

— Ce pot să fac cu toate cărţile astea de pe jos?

— Uită-te cu atenţie şi o să vezi că ai pe unde să păşeşti, între o carte şi alta. Dar fii atent să nu calci peste vreuna.

Bietul vînător încercă să se mişte printre cărţile acelea, învălmăşite pe jos, de părea un melc aşa cum umbla, atît de în- cete erau mişcările pe care trebuia să le facă, pentru a feri căr- ţile deschise şi închise care zăceau pe podea. În sfîrşit, izbuti să ajungă lîngă Fiordinando.

Cînd Fiordinando îşi dădu seama că tînărul se apropiase de el, îşi ridică privirea de pe cartea pe care o citea, şi văzîndu-i cizmele pe care le purta înalte pînă la coapse, îl întrebă:

— Ce meserie ai, de porţi asemenea cizme înalte?

— Sînt vînător, sînt vînătorul regelui.

— Şi-ţi place meseria asta?

— Desigur că-mi place.

Şi imediat vînătorul începu să-i povestească miile de aventuri care i se întîmplau în timpul vînătorii, îi descrise apoi frumuseţile naturii, încîntătoarele peisaje pe care le admira în timp ce străbătea pădurile regatului călare, şi ciudatele anima- le pe care le întîlnea, şi felurimea de păsărele şi cîntul lor ar- monios; şi viaţa căprioarelor negre, vicleniile vulpii, sfiiciunea iepurilor albi, şi iuţeala iepurilor de pădure. În sfîrşit, atîtea şi atîtea lucruri, şi toate atît de minunate, încît principele stătea să-l asculte cu gura căscată de uimire.

Cînd vînătorul isprăvi cu povestitul, şi a fost nevoie de timp, nu glumă, pentru a-i satisface curiozitatea lui Fiordi- nando, acesta îl întrebă:

— Aş putea veni mîine cu tine la vînătoare?

— Desigur, îi răspunse vînătorul, dar trebuie să-i cerem îngăduinţa regelui. Nu trebuie să-i spui însă, adăugă el cu un zîmbet, că eu ţi-am stîrnit pofta, căci s-ar putea să nu-ţi mai dea voie.

A doua zi de dimineaţă, în timp ce toţi serveau micul dejun, Fiordinando îi spuse regelui:

— Am citit o carte în care se povestesc minunăţiile vînă- toarei, îmi permiţi, maiestate, să mă duc la vînătoare cu vînă- torul Măriei Tale?

— Vînătoarea este un sport frumos, dar periculos. To- tuşi, vreau să-ţi ofer ceea ce-mi ceri. Îţi voi da ca tovarăş pe vî- nătorul meu şi fii atent să nu te îndepărtezi de el. Rămîi mereu în preajma lui, căci s-ar putea să te rătăceşti prin pădure.

— Aşa va fi, precum doreşti, maiestate, răspunse Fiordi- nando.

Şi mai înainte de a termina masa, îl chemă pe vînător, şi făcîndu-i cu ochiul, îi spuse să i se pregătească un cal şi lui, pentru că în dimineaţa aceea avea să se ducă şi el la vînătoare.

După puţin timp, vînătorul şi Fiordinando se suiră pe cai cu arcul pe umăr şi săgeţile alături în tolbă şi plecară în pădure.

Vînătorul fiind foarte iscusit şi bun ochitor, nu trecea pasăre în zbor sau animal prin pădure să nu le doboare la pămînt. În schimb Fiordinando, care nu avea nici o experienţă, nu izbutea să ochiască de loc. Aşa trecu toată ziua, şi în vreme ce vînătorul umpluse tolba şi desagele calului cu vînat, Fiordi- nando nu omorîse nici o muscă măcar. Se întorcea, aşadar, agale şi fără chef, călărind în urma vînătorului, cînd iată că văzu un iepuraş alb. Scoase iute arcul şi întinse o săgeată gata să o lanseze. Cînd ochia, totuşi, îşi dădu seama că iepuraşul era atît de frumos şi de mititel, că ar fi fost un adevărat păcat să-l omoare. Ar fi fost mai bine să-l prindă viu. Zis şi făcut. Îşi puse arcul de o parte, sări de pe cal, şi fugi să prindă iepuraşul. Părea că nici el nu dorea decît să se lase prins. În schimb, de îndată ce Fiordinando întinse mîinile să-l prindă, dintr-un salt dispăru în spatele altui copac. Şi Fiordinando după el. Încă o dată iepuraşul aşteptă ca Fiordinando să ajungă lîngă el,

şi apoi, din nou, cu alte salturi, fugi în spatele altui copac. Şi această poveste dură cîtva timp, şi pînă una alta, tot urmărin- du-l pe iepuraş, Fiordinando se depărtă atît de mult de vînător, că în cele din urmă, cînd se simţi mort de oboseală şi voi să se odihnească, îl strigă tare pe prietenul său, dar rămase fără

răspuns. Căută atunci să se întoarcă înapoi, dar nu mai găsi drumul şi se învîrti prin pădure pînă cînd se făcu beznă, iar el căzu la pămînt, lipsit de orice putere. După o clipă de răgaz, se ridică în picioare cu gîndul de a-şi căuta drumul care să-l ducă la curte, dar în faţa ochilor lui nu mai apăreau acum copaci ci un uriaş palat iluminat tot, cu o bogată poartă de aur dată în lături. Se frecă la ochi de atîta minunăţie, nevenindu-i să crea- dă că era aievea. Dar ceea ce vedea el era într-adevăr un palat şi nu un vis. Se hotărî atunci să se ducă la palat şi să ceară ospitalitate pentru o noapte. Se apropie de poarta aceea mare şi strigă cu glas tare:

— Voi, ai casei, îmi daţi adăpost?

Nimeni nu răspunse strigătului său. Şi atunci, mai ţipă încă o dată:

— Voi ai casei! Nu e nimeni aici? Eu sînt Fiordinando, fiul regelui, şi vă cer adăpost pentru noaptea asta!

O tăcere absolută a fost răspunsul strigătului său.

„Atunci, eu intru totuşi” spuse el.

Şi dădu să intre. Nici nu urcă bine scările, că auzi un zgomot sec în spatele lui. Se întoarse şi-şi dădu seama că poarta aceea mare se închise. Dar nici umbră de vreo făptură omenească. Continuă să suie scările şi ajunse într-un salon. Era lumină şi pe o masă pahare şi vin. Bău un pahar, ca să se mai refacă şi se apropie de cămin, înăuntrul căruia troznea un foc vesel, ca să-şi încălzească mîinile. După ce-şi mai reveni, trecu într-alt salon, plin de oglinzi, în mijlocul căruia era o masă gata pregătită pentru două persoane. Se uită în jurul lui, să vadă dacă era cineva şi, nevăzînd pe nimeni, iar lui fiindu-i o foame de lup, se aşeză la masă şi începu să mănînce.

Începuse să rupă dintr-o felie de pîine şi tocmai o ducea la gură, cînd mîna i se opri în aer la jumătatea drumului. În- tr-una din oglinzi văzu

înaintînd o femeie îmbrăcată în veş- minte scumpe, cu inele preţioase şi multe pe degete. În spatele ei o urmau douăsprezece doamne de onoare. Femeia şi doam- nele de onoare păşeau fără să facă zgomot, fără să vorbească, şi lucru foarte ciudat, toate aveau chipurile acoperite cu un văl, atît de des, că nu era cu putinţă să deosebeşti dacă erau fru- moase sau urîte.

Fiordinando, văzînd că doamna înainta în spre masă, se ridică brusc şi se repezi spre locul unde se îndrepta ea, ca să-i ofere scaunul. Şi între timp îi spuse:

— Bună seara, doamnă. Eu sînt Fiordinando, fiul regelui. M-am rătăcit în pădure şi am zărit palatul vostru. Mai înainte de a intra, am strigat şi am întrebat dacă cei ai casei doreau să-mi dea adăpost pentru noaptea asta. Dar nimeni nu mi-a răspuns şi atunci, crezînd că palatul e nelocuit, am intrat. Acum vă întreb pe Domnia Voastră, frumoasă doamnă, dacă- mi pot permite să rămîn în palatul vostru frumos.

Şi rămase în aşteptarea unui răspuns. Dar femeia nu răspunse nimic. Dimpotrivă, în timp ce el vorbea, ea se aşeză şi începu să mănînce.

Doamnele de onoare, fără să facă nici un zgomot, începu- ră să o servească şi să pună bunătăţile acelea şi în farfuria lui.

Văzînd că nu era nici un chip de a lega o vorbă, Fiordi- nando se întoarse la locul lui, şi începu şi el să mănînce. Masa se desfăşură într-o tăcere absolută.

Doamna mînca fără să-şi scoată vălul, doar ridicîndu-l puţin, atît cît era necesar să poată să-şi ducă mîncarea la gură. Deşi mişcările ei erau foarte iuţi, totuşi Fiordinando reuşea să vadă că avea o gură nespus de frumoasă, şi nişte dinţi ca măr- găritarul. Fără îndoială că dacă întregu-i chip era tot atît de desăvîrşit, femeia aflată în faţa lui trebuia să fie fermecătoare.

După ce s-a sfîrşit masa, doamna se ridică şi doamnele de onoare o însoţiră. Fiordinando se ridică de la masă şi, deşi curiozitatea lui nu cunoştea margini, în acelaşi timp fiind cup- rins însă şi de toropeală, îşi căută o cameră unde să se poată odihni. Deschise o uşă şi se pomeni într-o minunată odaie, toa- tă tapisată în mătase cu impresionante broderii de aur şi perle, în mijlocul căreia era un pat

regal, cu saltele din puf şi aşternu- turi nespus de fine din mătase japoneză. Se dezbrăcă şi se aşe- ză în pat. Era pe punctul de a adormi cînd auzi un fel de scîrţîit în spatele patului. Se ridică în coate şi văzu cum pe o uşiţă intra doamna de mai înainte, urmată tot de cele douăsprezece doamne de onoare. Continuînd să se sprijine în coate, urmărea din priviri ceea ce avea să se întîmple. Cele ce o însoţeau păs- trînd aceeaşi tăcere şi mişcîndu-se fără cel mai mic zgomot, o

dezbrăcară pe stăpîna lor şi o aşezară în pat alături de el, lăsîn- d-o să doarmă acolo. Nu-i luară însă vălul des de pe faţă şi mai înainte de a se retrage ele, stinseră toate luminile. Nici chiar dacă a dormit alături de el, Fiordinando nu a izbutit să-i vadă chipul frumoasei necunoscute. Se aştepta totuşi, ca ea să-i spu- nă ceva şi astfel să-şi poată da seama şi prin frumuseţea glasu- lui că într-adevăr, era vorba de o preafrumoasă doamnă, după cum credea el. În schimb şi de data aceasta rămase dezamăgit. De cum îşi pusese capul pe pernă, femeia adormi. Nici lui Fior- dinando nu-i rămînea deci altceva de făcut.

Cînd se făcu ziuă, doamnele ei de onoare se întoarseră. O îmbrăcară din nou pe stăpîna lor şi o luară de acolo. Fiordinan- do se sculă şi el şi se duse în camera alăturată, unde luase masa cu o zi înainte. Masa era gata pregătită şi doamna la locul ei. La fel ca în seara dinainte, totul se desfăşură în cea mai perfectă linişte. Cînd doamna se îndepărtă, Fiordinando coborî scările şi se duse la grajduri să caute un cal. Ciudat lucru, printre cei- lalţi cai era şi al său, mîncînd liniştit din nutreţ. Mulţumit că-l găsise acolo, Fiordinando îi puse şaua şi-l scoase afară. Ajuns cu el pe cîmpie, încălecă şi porni în galop.

Toată ziua căută, fără să găsească, drumul spre casă. Sea- ra, frînt de oboseală, se pomeni din nou în faţa palatului. Intră şi retrăi aceleaşi fapte din ziua trecută. Alte două zile la rînd se petrecu aceeaşi poveste. Fiordinando o pornea călare, în căuta- rea drumului care să-l ducă acasă la curte, dar nu izbutea nici- cum să-l găsească. A treia zi, în sfîrşit, în timp ce galopa, îl întîlni pe vînătorul care-l căuta şi el disperat peste tot. Împre- ună cu el se întoarse la curte, dar nu era în stare să le poves- tească ceea ce i se întîmplase, şi, pe de altă parte, nici nu voia, pentru că îi era teamă că lucrurile de necrezut prin care trecuse l-ar fi putut face să apară ca un nebun

în faţa altora. Dar ma- mei lui nu i-a putut ascunde aventura. Regina stătu să-l asculte fără a scoate un cuvînt, şi la sfîrşitul povestirii îl asigură că crezuse din fir a păr tot ceea ce-i povestise el, ba chiar că ea înţelesese că fiul ei se îndrăgostise de doamna aceea necunos- cută, deşi nu-i văzuse nici chipul măcar. Şi-i mai spuse că îşi dăduse seama că el voia să se însoare cu ea, dar că nu putea deoarece doamna aceea care nu vorbea, nu lăsa să se întrevadă

dacă şi ea îl iubeşte. Totuşi, spuse regina, o fi, pesemne, un chip de a o putea vedea la faţă şi de a o face să vorbească.

— Care? întrebă Fiordinando.

—Întoarce-te la ea şi rămîi acolo la cină. Cînd veţi fi la masă, lasă să cadă pe jos un tacîm de-al ei şi cînd ea se apleacă să-l ridice, tu zmulge-i vălul de pe faţă. Fii convins că pe lîngă că îi vei vedea chipul, îţi va spune şi o vorbă.

N-au mai fost necesare alte cuvinte. De cum îi spuse regi- na ceea ce a avut de spus, Fiordinando puse şaua calului, şi în cel mai mare galop o porni în pădure alergînd într-un suflet direct la palatul fermecat. Ca de obicei intră pe poarta de aur fără ca nimeni să se arate, şi seara, la ora cinei, totul se repetă ca şi în alte dăţi. În timp ce era la masă, cu destulă şiretenie, lăsă să cadă pe jos lingura doamnei, şi în timp ce ea se aplecă s-o ridice, el îi zmulse vălul de pe faţă. Femeia era într-adevăr frumoasă, în ciuda faptului că era tare aprinsă de furie. Ochii ei erau atît de frumoşi, încît îl fermecau, chiar dacă scăpărau numai fulgere în timp ce-l privea şi îi vorbea:

— Prostule, îi spuse ea, tu ai distrus totul. Dacă reuşeam să mai dorm o noapte alături de tine, fără să vorbesc şi fără să-mi descopăr faţa, vraja care mă ţine ferecată în acest palat s-ar fi destrămat şi tu ai fi rămas soţul meu. Află că eu sînt fiica regelui Portugaliei şi că o vrăjitoare rea, pe al cărui fiu l-a ucis tatăl meu, mă ţine prizonieră a voinţii ei. Acum, după ce mi-ai văzut chipul şi mi-ai auzit glasul, va trebui să părăsesc palatul acesta, căci voi fi condusă trei zile la Paris, apoi într-alt oraş, al cărui nume nu-l cunosc, unde voi fi dată ca premiu la o între- cere între viteji celui ce va trece toate probele. Adio, şi află că şi eu mă îndrăgostisem de tine şi aş fi dorit ca tu să fii soţul meu.

De cum încheie ultimele cuvinte, şi ea şi

doamnele ei de onoare împreună cu însuşi palatul dispărură ca prin farmec, iar Fiordinando se trezi din nou în pădure printre arborii deşi. Din fericire, îi rămase calul, Şi încălecîndu-l, reuşi după grele cercetări, să găsească drumul spre casă.

Ajuns la curtea tatălui său, nu stătu totuşi să piardă vre- mea, nici să-i povestească reginei-mame tristul sfîrşit al aven- turii sale. Îşi umplu o pungă cu galbeni şi alta cu haine, îl che- mă pe vînător şi împreună cu el o porni călare spre Paris.

Galopînd tot timpul în goana mare ajunse în Franţa şi fără să se mai dea jos din şa, zi şi noapte, ajunseră la Paris, unde rămaseră să se odihnească la un han din oraş. Dar nu zăboviră mult. Îl chemă pe hangiu şi-l întrebă:

— N-a ajuns cumva zilele astea aici în oraş o nobilă doamnă?

— Da, desigur că am văzut-o pe această nobilă doamnă. Şi frumoasă chiar. Fiica regelui Portugaliei, în fiecare după- amiază, împreună cu douăsprezece doamne de onoare, se plimbă prin oraş într-o splendidă caleaşca de aur, trasă de doisprezece cai. Cînd trece ea, parcă ar trece soarele.

— Şi poate fi văzută?

— Desigur că se poate. De fiecare dată cînd trece, toţi cei ce sînt pe stradă o pot vedea. Şi dumneata, dacă te duci dincolo de poartă, o vei vedea.

— Aşa voi face, spuse Fiordinando. Pînă una alta, fiindcă mi s-a făcut foame, pregăteşte-mi o masă bună cu o sticlă de vin roşu, cel mai bun din ţara voastră. Vreau să mai prind putere după galopul lung pe care l-am făcut.

— Aşa va fi, după cum porunciţi, răspunse hangiul. Dar Fiordinando nu-şi dăduse seama că în timp ce vorbea cu el, o femeie bătrînă şi urîtă ascultase toată discuţia lor şi la urmă îşi frecase mîinile tare mulţumită, murmurînd: „Bucură-te, bucură-te, prostule. Dar voi avea eu grijă să-ţi smulg speranţa din inimă.”

Dacă Fiordinando ar fi observat-o pe femeia aceea, n-ar mai fi simţit în inimă bucuria care i se aprinse din speranţa de a fi recunoscut de iubita lui prinţesă. Dar cum nu-i dăduse nici o importanţă, se aşeză liniştit la masă fără să bănuiască nimic, în schimb, bătrîna, nefiind alta decît vrăjitoarea care o ferme- case pe prinţesă, se grăbi să uneltească alte vrăji şi încurcături. Într-adevăr, în timp ce hangiul întindea faţa de masă şi punea tacîmurile, ea se

îndreptă spre bucătărie, şi dintr-un inel pe care-l purta la arătătorul mîinii stîngi, lăsă să cadă un praf în sticla cu vin.

După ce a terminat de mîncat şi după ce a băut, împre- ună cu prietenul său, vînătorul, tot vinul, Fiordinando s-a dus spre şosea, aşteptînd ora plimbării frumoasei prinţese. Dar în

timp ce aştepta şi vorbea cu vînătorul, simţea cum i se închid ochii de somn. Încercă să se frece la ochi, dar nu-i ajută cu ni- mic. Simţea cum adoarme, dar mai înainte de a-l fura somnul, se gîndi că şi dacă ar fi adormit, vînătorul l-ar fi sculat în clipa trecerii prinţesei. În schimb şi vînătorul adormi lîngă el şi cînd trecu caleaşca n-a mai fost în stare să-l trezească pe Fiordinan- do. Cînd trecu caleaşca, prinţesa, care privea în direcţia aceea, îl văzu pe Fiordinando cum dormea întins pe cîmp şi-l recu- noscu. Coborî imediat, se aplecă asupra lui, îl strigă, îl zgîlţîi, îl întoarse pe o parte şi pe alta, în speranţa de a-l trezi. Dar n-a fost chip. Fiordinando continua să doarmă şi nu simţea nimic. Atunci, disperată, îşi scoase de pe deget un inel cu briliante şi-l puse pe fruntea tînărului. „Cînd se va trezi, se gîndi ea, îşi va da seama că eu am trecut şi l-am recunoscut, şi va veni să mă caute."

Dar de cum a dispărut caleaşca de acolo, din scorbura unui copac vecin ieşi un omuleţ mic, mic de tot, care părea a fi un pitic. Luă inelul de pe fruntea lui Fiordinando şi se întoarse în vizuina sa. La scurt timp după asta, trecu vrăjitoarea, care, văzîndu-l pe Fiordinando şi pe tovarăşul lui ce adînc dormeau, se îndepărtă foarte fericită de reuşita deplină a farmecelor sale.

Cînd, în sfîrşit, Fiordinando se trezi, era beznă afară, aşa că-şi dădu imediat seama că prinţesa trecuse şi el nu izbutise s-o vadă. Se întoarse spre prietenul său, să-l dojenească de faptul că nu-l trezise la timp, dar văzu că şi el dormea buştean. Reuşi să-l scoale şi amîndoi se gîndiră că vinul fusese cauza toropelii aceleia; fiind roşu, fusese pesemne foarte tare.Luară hotărîrea să se întoarcă a doua zi pentru a o vedea pe prinţesă, şi să nu mai bea vin roşu, ci numai vin alb.

A doua zi, într-adevăr, băură la masă numai vin alb şi apoi, liniştiţi, se îndreptară spre acelaşi cîmp, s-

aştepte să trea- că caleaşca cu preafrumoasa prinţesă. Dar foarte curînd amîn- doi din nou adormiră şi începură să sforăie. Încă o dată prin-ţesa încercă să-l trezească şi, în cele din urmă, disperată, nu-i rămase decît să-şi continuie drumul. Dar mai întîi, totuşi, îşi tăie o şuviţă de păr şi-o puse în mijlocul frunţii lui Fiordi- nando.

La fel ca şi cu o zi în urmă, omuleţul mic, mic de tot, ieşi din scorbură şi luă cu el şuviţa de păr. Şi, la fel ca şi cu o zi în urmă, vrăjitoarea fu încîntată de rezultatul vicleniei ei fără sea- măn. Dar Fiordinando rămase în schimb întristat, căci trezin- du-se şi de astădată, după ce se făcuse întuneric, îşi dădu seama că pentru a doua oară pierduse prilejul, nemairămînîndu-i decît o singură zi, deoarece prinţesa, după cum îi spusese şi lui, nu stătea la Paris mai mult de trei zile.

Trezindu-l şi pe prietenul său, şi discutînd cu el despre somnul care-i dobora în fiece după-amiază, începură să bănu- iască faptul că somnul le era provocat de vin. Se hotărîră, aşa- dar, să nu mai bea nici vin roşu şi nici vin alb. Şi aşa făcură în ziua următoare. Dar vrăjitoarea, care supraveghea totul, lăsă de astă dată ca praful ei să cadă în supă, încît cei doi prieteni, pornind-o liniştiţi spre cîmp, pentru a treia oară, în ciuda tutu- ror sforţărilor făcute, fură din nou doborîţi de un somn adînc.

Încă o dată sosi prinţesa. Şi disperarea ei era şi mai mare, pentru că ştia că trebuia să părăsească Parisul. Plînse cu hohote şi sughiţuri, îl întoarse pe toate părţile pe Fiordinando, şi pe tovarăşul său, îi înţepă cu acul unei broşe, pe care o purta pe piept, dar, totul fu zadarnic. Ei continuau să sforăie, nu simţeau nimic, ba chiar, dacă n-ar fi sforăit, puteai crede că erau morţi de-a binelea. În cele din urmă, biata fată a fost nevoită să plece. Dar mai înainte de a-şi lua rămas bun pentru totdeauna de la iubitul ei Fiordinando, se înţepă cu acelaşi ac de broşă, în degetul arătător, şi, de cum ţîşniră două picături de sînge le lăsă să se scurgă pe batista ei pe care o puse pe mijlocul frunţii tînărului. Se sui înapoi în caleaşcă şi o porni la drum.

Imediat după plecarea trăsurii, acelaşi pitic, mic, mic, făcu exact ceea ce făcuse şi de celelalte două dăţi. Luă batista şi se întoarse în scorbura sa. La

puţin timp după aceea, trecu vră- jitoarea, de astă dată mai încîntată ca în zilele celelalte. Acum prinţesa plecase şi Fiordinando nu mai putea face nimic. Dim- potrivă, sosise vremea să se întoarcă acasă şi să stea liniştită, pentru că tînărul acela nu mai avea cum să desfacă farmecele ei.

Cînd se trezi Fiordinando, afară fiind de mult întuneric, se arătă neliniştit. Acum pierduse pentru totdeauna orice oca-

zie de a o mai elibera pe frumoasa lui prinţesă de vrajă. Şi toc- mai cînd să lege o sfoară de ramura înaltă a unui copac, auzi un fir de glăscior , spunîndu-i:

— Ce faci, Fiordinando? Nu fi disperat, eu sînt aici şi te pot ajuta.

— Şi tu cine eşti? Şi unde eşti? Eu nu văd pe nimeni.

— Pleacă-ţi privirea, Fiordinando. Priveşte aici la picioa- rele tale şi mă vei vedea.

Fiordinando îşi lăsă ochii în jos şi văzu mişcîndu-se un omuleţ mic mititel de tot, de părea şi mai mic decît era în rea- litate, deoarece era strivit de greutatea unui inel mare şi de o batistă pe care o tîra după el ca pe un cearceaf.

— Cine eşti tu? îl întrebă. Şi ce poţi face pentru mine, atît de mititel cum eşti?

— Pot să te ajut, cum nici nu bănuieşti, răspunse omule- ţul. Află că eu am stat pitit în scorbura acestui copac toate cele trei zile în care ai venit tu şi am văzut tot ceea ce s-a întîmplat. Află că somnul tău şi cel al tovarăşului tău a fost rezultatul vră- jilor scorpiei, care o ţine prizonieră pe prinţesa Portugaliei şi mai află că prinţesa te-a văzut în fiecare zi şi a încercat să te trezească. Şi, cum nu reuşea, în fiecare zi ţi-a lăsat cîte ceva în mijlocul frunţii, încît tu să-ţi dai seama de faptul că ea a trecut pe aici şi de dragostea ei...

— Vai mie, şi unde sînt obiectele despre care-mi vorbeşti tu? Eu nu le-am văzut de loc. Şi acum ce să fac?

— Tu n-ai văzut lucrurile lăsate de prinţesă pe fruntea ta, pentru că eu le ascundeam. Dacă scorpia de vrăjitoare, care trecea şi ea în fiecare zi pe aici, după plecarea prinţesei în caleaşcă, le-ar fi văzut, le-ar fi furat si acum tu într-adevăr că n-ai mai fi putut face nimic. În schimb, iată că eu ţi le dau ţie înapoi. Ba, dimpotrivă, fă-mi chiar plăcerea de a mă

elibera cît mai repede de acest inel, care mă striveşte sub greutatea lui şi de această batistă, care mă împiedică să merg şi să te privesc în faţă. Uite, aşa... Acesta este un inel, aceasta o batistă şi aceasta o şuviţă din părul prinţesei. Du-te iute la Madrid. La Madrid va fi o serbare. Vor fi întreceri de lupte timp de trei zile şi învin- gătorul va primi ca soţie pe prinţesă; acesta îi va fi premiul.

Cavalerul care va lupta purtînd acest inel la el, această batistă şi această şuviţă de păr va învinge toate probele.

Fiordinando luă cele trei obiecte şi strîngîndu-l pe piticuţ între degetul arătător şi cel mijlociu îl ridică pînă la gură, ca să-l sărute; apoi, delicat de tot, îl aşeză în scorbura copacului şi alergă să-l trezească pe prietenul său, vînătorul. Împreună cu el se duse la han, puseră şeile pe cai şi o porniră în Spania. După trei zile, ajunseră la Madrid tocmai cînd oraşul era în fierbere cu pregătirea primei zile de întreceri la lupte pentru premiul cel mare. Timpul i-a îngăduit să se poată înscrie ime- diat pe lista luptătorilor. Şi erau atît de mulţi, deoarece, sosi-seră din toate colţurile lumii tineri foarte viteji ca să poată participa la întreceri.

În prima zi, cu viziera coifului lăsată, pentru a nu fi recunoscut, şi cu diamantul în vîrful suliţei, Fiordinando izbuti să-i biruie pe toţi ceilalţi cavaleri. În a doua zi, învinse toate probele, fiindcă în vîrful suliţei avea legată şuviţa din părul prinţesei. A treia zi, cai şi călăreţi erau doborîţi la pămînt sub loviturile lancei sale, pentru că batista flutura în vîrful ei ca un steguleţ. Ieşi deci victorios şi fu proclamat învingător şi soţ al prinţesei.

Ea se arătă foarte fericită văzînd că învingătorul era chiar Fiordinando, pe care-l iubea atît de mult şi fiindcă o eliberase de vraja aceea cumplită, aşa că dorinţa ei a fost de a se face neîntîrziat nunta. Şi în timp ce schimbau inelele de nuntă, iată că un iepuraş alb se strecură printre picioarele celor de faţă, şi apucă cu dinţişorii de trena rochiei de mireasă a tinerei prin- ţese. De cum făcu acest gest se şi prefăcu într-un tînăr paj cu păr de aur, îmbrăcat în straie bogate, în care Fiordinando îl recunoscu pe omuleţul mic din scorbură; scăpat şi el de sub vraja scorpiei aceleia, redevenise un tînăr ca atîţia alţii. Doară că, dintre toţi ceilalţi, el era cel mai frumos.

În româneşte de GEORGE LĂZĂRESCU

POVESTE A PIEILOR-ROŞII

Hiawatha

DEGANAWIDAH s-a născut pe malul de miazănoapte al lacului Ontario. Înainte de naştere, un trimis al Marelui Duh i se înfăţişă bunicii sale într-un vis şi îi spuse că voia Stăpînului Vieţii, Stăpînitorul Cerurilor, era ca fiica ei să aibă un copil. Copilul se va numi Deganawidah şi menirea lui era să aducă pace şi viaţă oamenilor.

Cînd Deganawidah crescu, spuse mamei şi bunicii sale că sosise vremea să-şi ducă menirea la îndeplinire şi-şi făcu un canoe – acea barcă a pieilor-roşii – din piatră albă. Bunica sa îi spuse că acest canoe nu va pluti.

— Va pluti, răspunse Deganawidah. Acesta va fi semnul că vorbele mele sînt adevărate.

Urcă în canoe şi înaintă uşor spre malul celălalt. Vînătorii, atraşi de sclipirea luminii pe piatra albă a vasului neobişnuit, se îndreptară spre el. Îi spuseră că aşezările lor erau ascunse în munţii înalţi şi că cele cinci triburi irocheze trăiau zile grele. Se luptau între ele devenind pe rînd pradă uşoară pentru fioroşii lor duşmani ce-i atacau dinspre răsărit.

Deganawidah îi îndemnă să se întoarcă la vetrele lor şi să-i spună căpeteniei că a venit vremea păcii şi că nu va mai fi război. Apoi intră la o femeie ce locuia lîngă cărarea luptăto- rilor ce treceau între răsărit şi apus şi îi spuse:

— Cuvîntul adus de mine e ca toţi să se iubească şi să trăiască în pace. Şi pentru aceasta trebuie să aveţi: Dreptate, Sănătate şi Putere. Sănătate înseamnă sănătatea trupului şi a cugetului; de asemeni, înseamnă pace, pentru că pacea coboa-

ră atunci cînd cugetele sînt sănătoase şi trupurile îngrijite.

Putere înseamnă stăpînirea legii drepte şi a obiceiurilor strămoşeşti, sprijinite de forţa de care e nevoie pentru ca drep- tatea să învingă.

Deganawidah îi arătă că aceasta seamănă cu Casa cea Lungă în care ard mai multe focuri, cîte unul pentru fiecare

familie, deşi fiecare om de acolo trăieşte ca membru al unei singure familii. Deoarece femeia îi spuse că în drum spre soare-răsare va întîlni casa unui om ce mănîncă oameni, el îi cuvîntă:

— Aceasta şi caut, să pun capăt la astfel de rele, în aşa fel ca oamenii să poată merge din loc în loc fără a se teme.

Cînd ajunse la casa omului care mînca oameni, Degana- widah urcă pe acoperiş şi se întinse lîngă gura hornului. Aş- teaptă pînă ce omul se întoarse acasă, cărînd, cu sine un trup omenesc. Deganawidah privi în jos prin gaura hornului la omul ce se apleacă peste un ibric cu apă. Bărbatul văzu chipul lui Deganawidah oglindit în apă, dar crezu că e propriul său chip. Se întrebă cum de nu băgase de seamă că pe faţa lui stă întipărită atîta înţelepciune şi dreptate. Gîndi că nu poate fi chipul unui om care mănîncă oameni şi duse ibricul afară din casă să-l deşerte. Apoi Deganawidah intră în vorbă cu omul acesta.

Deganawidah îi spuse că îşi poate însănătoşi sufletul de relele săvîrşite străduindu-se să facă în aşa fel încît să făptuiască binele. După care, Deganawidah merse în pădure şi se întoarse cu un cerb care avea coarne bogate. Îi lămuri bărbatului cum oamenii trebuie să se hrănească cu carne de cerb, iar cît despre coarne, ele pot împodobi capetele conducătorilor, în semn de putere.

Omul îl întrebă pe Deganawidah ce are de făcut. Degana- widah răspunse că nu departe de acolo sălăşluieşte un vrăjitor rău, Atotarho, care era atît de crud, încît mînca pe toţi cei ce se apropiau de el nechemaţi şi al cărui meşteşug vrăjitoresc era atît de temut, încît păsărelele ce zburau peste coliba sa îi că- deau moarte la picioare, deîndată ce îşi flutura el mîinile. Avea trupul răsucit şi mintea cu ascunzişuri şi părul îi era un nod de şerpi împletiţi. Glasul său umplea ţara de groază şi puterea sa era nemărginită.

Nici o pace nu putea fi încheiată fără ca el să nu fie de faţă. Iar Deganawidah îşi botezase noul prieten Hia- watha, ceea ce însemna „Cel care piaptănă”, deoarece îi mai spuse: „Tu eşti cel care vei pieptăna şerpii din părul lui Ato- tarho.”

Pentru a pregăti sufletul lui Atotarho pentru primirea lui Hiawatha, Deganawidah merse la vrăjitor şi îi spuse că atunci cînd oamenii vor primi legea bună a prieteniei, ei nu vor mai ucide şi nu va mai fi vărsare de sînge în ţară. Dar Atotarho cel puternic strigă batjocoritor:

— Cînd va fi aceasta?

Netulburat, Deganawidah înaintă spre Ţara Mohawkilor. Mohawkii găsiră spusele lui drepte, dar căpeteniile lor erau cu băgare de seamă. Doreau un semn şi cerură lui Deganawidah să se caţere în cel mai înalt copac de lîngă cascade şi să-l taie. Dacă trăia pînă la răsăritul soarelui, vor primi legea sa. Aşa fu. A doua zi dimineaţă Deganawidah îi aştepta lîngă foc. Legea lui fu primită iar mohawkii fură primii ce se alăturară păcii celei măreţe şi prieteniei. Dar Hiawatha nu-l putea înfrînge pe Ato- tarho. În trei rînduri adună sfatul bătrînilor, dar, de fiecare da- tă, puterile vrăjitorului îl copleşiră. Într-o zi auzi glasul lui Ato- tarho strigînd:

— Hiawatha-a-a-a-a-a!

Semn că vrăjitorul punea la cale altă fără-de-lege. Îndată cele trei fiice ale lui Hiawatha se îmbolnăviră şi muriră.

Abătut, Hiawatha părăsi ţara aceea şi răbdă de unul sin- gur. Adună scoici de pe un fund de lac uscat, le înşiră pe trei vrejuri de papură îmbinate şi le aşeză pe nişte crăcane făcute din crengi, în faţa sa, în fiecare seară, în semn de durere.

Ştia că de va veni cineva să-i ia şirurile de scoici, aceasta îi va da linişte. Deganawidah sosi în dreptul focului său în cea de-a douăzecişitreia zi, luă crengile şi rosti cuvintele de îmbăr- bătare, de atunci folosite în ceremonia morţilor irochezi: „Şterg lacrimile de pe chip cu o piele a milei, din şoim ales... pres- chimb totul în lumină de zi pentru tine... înfrumuseţez cerul. De acum înainte, cugetă în pace, odihnindu-ţi ochii pe cer.” Astfel sufletul lui Hiawatha se însenină.

Nu peste mult Deganawidah şi Hiawatha convinseră toate căpeteniile neamurilor dimprejur să pună capăt duşmăniei dintre ele.

Numai Atotarho mai rămăsese deoparte. Deganawidah şi Hiawatha vîsliră peste lacul Onondago, pentru a-l întîlni pe vrăjitorul cel rău şi a-i întoarce puterile asupra binelui. Cînd se

apropiară de mijlocul lacului, îi auziră vocea batjocoritoare şi vînturile începură să bată de pretutindeni şi valurile loviră furioase în canoe. Dar Deganawidah vîsli din toată puterea şi în cîteva clipe ajunseră la malul răsăritean al lacului şi se înfăţişară lui Atotarho.

— Iată! spuse Deganawidah. Puterea noastră a neamu- rilor unite, este mai mare ca puterea ta.

Atotarho privi dincolo de rîu şi văzu mulţimea aceea înfrăţită.

Mintea lui Atotarho se lumină şi Hiawatha, după cum spunea numele său, îi pieptănă şerpii părului. Apoi îi aşeză coarnele de cerb pe cap, ca semn al puterii, şi astfel a început o nouă viaţă.

Repovestire de MIHAI RĂDULESCU

POVESTE A PIEILOR-ROŞII

Insula morţilor

Cîndva, demult, a murit o femeie. Soţul ei nu se obişnuia cu gîndul că e moartă. Ştia că foarte curînd ea urma să plece spre Insula Morţilor. Dar el voia s-o păstreze.

În cea de-a doua noapte o văzu pe soţia lui ridicîndu-se din pămînt, scuturînd glodul de pe sine şi pornind spre Insula Morţilor. Încercă să pună mîna pe ea, dar nu o putu atinge. Îi alunecă printre mîini şi se strecură mai departe. El o urmă şi se strădui în mai multe rînduri să o oprească, dar ea se elibera într-una.

Odată, cînd o ajunse din urmă, lunecîndu-i iar printre degete, ea se întoarse spre el şi-i spuse:

— De ce mă urmăreşti? Nu mai sînt nimic acum. Crezi că ai putea să-mi duci trupul înapoi?

— Cred că da.

— Eu nu cred. Acum merg spre alt tărîm.

Apoi femeia porni mai departe, fără a-i mai vorbi soţului ei care-i călca pe urme. Ajunseră în curînd la un pod. Insula Morţilor era de cealaltă parte a podului Morţii, pentru a ajunge acolo, trebuia să străbată podul. Cîteodată, cînd în insulă erau peste măsură de multe suflete, căpetenia obişnuia să trimită o păsărică spre pod. De îndată ce păşeau morţii pe pod, pasărea pornea pe neaşteptate să-şi bată aripile în preajma lor, ceea ce- i speria şi-i făcea să cadă în apă. Acolo se preschimbau în peşti. Soţia moartă trecu peste pod şi coborî pe insulă. Căpetenia insulei se apropie de ea.

— Ai vreun tovarăş? o întrebă.

— Da, soţul meu.

— Vine aici?

— Nu ştiu, răspunse ea. Trăieşte.

Atunci căpetenia îşi trimise oamenii în întîmpinarea lui de cealaltă parte a podului.

— Vrei să intri în această ţară? îl întrebară ei.

— Da, spuse el. Ei răspunseră:

— Aşteaptă. Să vorbim cu căpetenia. Aşa că oamenii se întoarseră la căpetenie.

— Spune că vrea să vină pe acest tărîm, îşi încunoştiin- ţară căpetenia. Credem că minte. Vrea să-şi ia nevasta înapoi.

— Atunci, lăsaţi-l să străbată podul, răspunse căpetenia.

Îşi pusese în gînd să trimită pasărea să-l înspăimînte pe cînd era încă pe pod şi să-l împingă în rîu.

Dar pasărea nu fu în stare să-l sperie, aşa că, nu peste mult, ajunse pe celălalt mal şi călcă pe Insula Morţilor.

Căpetenia nu-i îngădui să stea acolo. Îi spuse:

— E o ţară păcătoasă. Nu trebuia să vii aici. Pe soţia ta nu ţi-o putem da înapoi.

Omul însă rămase şase zile pe insulă şi privi cum dănţu- iau într-una morţii.

Căpetenia îl trimise în cele din urmă acasă, spunînd:

— Cînd ajungi acasă, ascunde-te. Abia după şase zile ieşi la lumină şi dănţuieşte.

Aşadar, bărbatul, văzînd că nu e chip să-şi recapete soţia, se întoarse acasă la părinţii lui.

— Clădiţi-mi o căsuţă. Mă întorc peste şase zile şi voi dansa, le spuse.

Dar bărbatul era atît de nerăbdător să iasă şi să poves- tească oamenilor ce văzuse pe Insula Morţilor, încît apăru în cea de-a cincea zi. Dănţui întreaga noapte, povestind oameni- lor despre insulă. Le spuse că în ciuda păsării trimise pe pod, care făcea tot ce-i sta în putinţă pentru a împiedica pe oameni să pătrundă prea mulţi pe insulă, din două zile, în două zile, in- sula se umplea. Atunci căpetenia

le spune morţilor:

— A venit vremea să înotaţi.

Şi ei încetau dansul şi se scăldau. Pe cînd se scăldau, apărea pasărea şi îi înfricoşa, preschimbîndu-i pe unii în peşti, iar pe alţii în raţe.

Astfel făcea căpetenia loc pentru sufletele ce soseau necontenit peste pod.

Dis-de-dimineaţă omul încetă dansul şi merse să se scal- de. Pe cînd se scălda, îl muşcă un şarpe cu clopoţei şi muri.

Aşa că se întoarse în Insula Morţilor şi acolo e şi acum. Datorită lui ştim tot ceea ce ştim despre această insulă în care merg morţii.

Repovestire de MIHAI RĂDULESCU

POVESTE A PIEILOR-ROŞII

Steaua căzătoare

CU MULT, CU MULT TIMP în urmă, înainte ca malurile rodnice ale rîului Genesse din statul New-York să fi fost locu- ite, o fetiţă de trei ani trăia cu mama ei într-o îndepărtată coli- bă de pionier. Aşa se numeau puţinii albi ce vieţuiau prin apro- piere. În jur erau multe piei-roşii şi, iubind-o pe fetiţa bălaie, atît de deosebită de propriii lor copii, pieile-roşii o botezară Kayuta sau Stea-căzătoare.

Într-o bună zi, Stea-căzătoare ieşi să culeagă nuferi din Genesee şi nu se mai întoarse.

Mama ei o căută pretutindeni, se înspăimîntă cumplit şi nu osteni cu cercetările. În cele din urmă, aproape înnebunită de durere, nu mai căută, spunîndu-şi că fetiţa se înecase în rîu pe cînd culegea nuferi.

Trecură cîţiva ani şi, treptat, apărură noi colonişti. Casa de altădată a Stelei-căzătoare nu mai era singură printre piei- roşii. Şi iată că într-o zi mohorîtă, bătu la uşa casei un vînător cu o vorbă trimisă de căpetenia de piei-roşii Skenandoh.

— L-am văzut pe „Skenandoh”, spuse el, şi mi-a cerut să-ţi spun acestea: „Gheaţa s-a topit şi el ştie un munte de nea unde creşte un fruct roşu ce e al tău, dacă îl ceri.”

Mama Stelei-căzătoare privi uimită la purtătorul ciuda- tului mesaj. Deodată înţelesul i se lumină în minte şi fu zbuciu- mată de nădejde şi neîncredere. Îl rugă pe nepotul său să meargă la Skenandoh, să vadă ce ar putea afla. Flăcăul plecă şi ea-şi petrecu noaptea rugîndu-se.

Tînărul nepot călări din greu întreaga noapte,

urmînd cărări tot mai şterse. În zori ajunse într-un loc înfiorător, unde de crengile copacilor înalţi atîrnau multe capete sîngerînde. Călări mai departe, fără popas, de-a lungul malurilor unui lac, se adînci în pădure şi, în cele din urmă, găsi un cort, lîngă un lac mai mic. De îndată ce descălecă de pe cal, băgă de seamă că în apropiere era un mormînt proaspăt săpat şi îi tresări inima.

O piele-roşie, tot numai zbîrcituri, ieşi din cort.

— Unde e fructul? întrebă tînărul liniştit, fructul ce creş- te din muntele de nea?

— Nu în mormînt, spuse bătrînul piele-roşie şi inima tî- nărului tresări de fericire. „Copila mea e înmormîntată aici. Ea şi cu Stea-căzătoare au fost ca două surori şi fiica mea m-a ru- gat, înainte de a muri, s-o înapoiez pe Stea-căzătoare mamei ei. Intră în wigwan – cum se numeşte în limba pieilor-roşii cortul – şi ieşi aducînd cu sine o tînără albă de optsprezece ani.

Spuse:

— Acum mă duc în soare-apune.

Înaintă spre ţărm, ducînd cu sine o pungă cu pietre, păşi în canoe şi vîsli în larg, cîntînd un cîntec de moarte. În mijlocul lacului, lovi fundul bărcii cu securea şi se scufundă.

Stea-Căzătoare fu înapoiată mamei sale de către vărul său, iar lacul pe al cărui mal a trăit atît de mult mai păstrează încă numele de „Stea-Căzătoare-Kayuta”.

Repovestire de MIHAI RĂDULESCU

POVESTE ELVEŢIANĂ

Cum a fost Coli prins de un crap

LACUL JOUX era tăinuit undeva printre crestele munţilor Jura. Pe povîrnişurile lor stăteau răsfirate doar cîteva căsuţe, iar oamenii de prin acele părţi erau îndeobşte plugari săraci şi harnici.

Într-una din căsuţe, în apropierea lacului, locuia Coli, un băietan răutăcios, care făcea tot în ciuda vecinilor săi. Coli era iute de picior şi foarte chipeş, dar atît de egoist şi de hain, încît, ori de cîte ori întîlnea oameni şchiopi, urîţi, săraci sau bătrîni făcea haz pe socoteala lor.

Iacătă într-o bună zi, pe cînd alerga voios în josul unei cărărui se ducea spre lac, văzu o bătrînică ce mergea de-a lun- gul apei. Bătrînă şchiopăta. Avea un picior mult mai scurt decît celălalt şi la fiecare pas se legăna încoace şi-ncolo, lipăind cum putea.

Coli alergă în spatele ei rîzînd vesel. O urmă pe cărare, maimuţărindu-i mersul şi şchiopătînd ca şi ea în timp ce îngîna:

Şontîc-şontîc! Şontîc-
şontîc! Şi la dreapta,
şi la stînga,
Şontîc-şontîc! Şontîc-şontîc!

Biata bătrînă se întoarse şi-l certă.

— Eşti rău şi necugetat. Ia seama, toate se plătesc pe lume!

Dar Coli rîse, bîţîindu-se înainte şi cîntînd:

Ş eapta,
o şi la stînga,
n Şontîc-şontîc! Şontîc-şontîc!
t
î
c
-
ş
o
n
t
î
c
!

Ş
o
n
t
î
c
-
ş
o
n
t
î
c
!

Ş
i

l
a

d
r

— Ai să te căieşti pentru asta, ţine minte! spuse femeia încă o dată. Curînd! Curînd!

De data aceasta, Coli o privi în faţă şi păli de uimire vă- zînd că, pe cît era de cocoşată şi bătrînă la trup, atît era de tînă- ră şi frumoasă la chip. Coli nu putu înţelege de fel ce însemnau toate acestea, şi alergă înapoi acasă, să-i povestească fratelui său despre ciudata tînără-bătrînă doamnă.

O săptămînă sau două mai tîrziu, Coli îşi luă undiţa şi se duse să pescuiască în lac. Se aplecă peste ţărmul umbrit şi aruncă momeala în apă. În curînd un peşte muşcă din ea şi Coli se ridică în picioare, gata să smulgă prada din undă. Dar, în loc ca peştele să fie tras afară, Coli fu tras în apă. Totul se petrecu atît de repede, încît Coli n-avu timp să-şi dea seama ce se întîmplă. Auzi clipocitul apei şi în clipa următoare, se trezi pe fundul lacului, în timp ce un crap uriaş, care-l privea cu nişte ochi sticloşi şi ciudaţi, puse stăpînire pe undiţă. Crapul ţinea undiţa în gură şi făcea un zgomot asurzitor cu coada.

Deodată, din spatele unei stînci apăru o zînă, şi Coli, pri- vindu-i faţa, văzu că nu era alta decît femeia de care îşi bătuse joc pe malul lacului.

— Eşti un băiat rău şi fără minte! strigă zîna. Trebuie să-ţi iei plata.

Crapul încuviinţă din capul său uriaş şi se avîntă cu iu- ţeală în susul apei. Mai ţinea încă strîns în gură undiţa şi Coli prins de cîrligul ei înfipt în guler se simţi tras după el. Se zbătu să scape, lovind apa cu mîinile şi cu picioarele. Dar totul fu za- darnic. Era în strînsoarea crapului care-l purta năprasnic spre oglinda apei. În urma lui se auzea un glas îngînînd:

Şontîc-şontîc! Şontîc-
şontîc! Şi la dreapta,
şi la stînga,
Şontîc-şontîc! Şontîc-şontîc!

Iar la sfîrşitul fiecărui cuvînt era aruncat încoace şi-nco- lo, atît de puternic, încît ameţise ca niciodată pierzîndu-şi răsuflarea. Apoi, pe neaşteptate, crapul îi dădu drumul şi Coli căzu greoi pe fundul lacului. Nimfa se apropie de el şi-i spuse:

— Ai necăjit oamenii şi ţi-ai bătut joc de ei. Acum, noi te-am necăjit şi ne-am bătut joc de tine. Poţi să te duci acasă, dar asta să-ţi fie învăţătură de minte şi niciodată să nu mai fii răutăcios.

Coli făgădui că nu va mai fi niciodată rău şi nechibzuit şi de-ndată căzu într-un somn adînc. Cînd se trezi, se pomeni pe iarba de lîngă lac. Ameţit şi lovit, ajunse cu greu acasă, şchio- pătînd din pricina durerilor.

Dar, de bună seamă, făgăduiala făcută zînei fu ţinută, deoarece din acea zi toţi începură să-l îndrăgească şi fu unul din cei mai buni şi mai de treabă locuitori ai munţilor Jura.

În româneşte

de MIHAI RĂDULESCU şi VERONICA LEVIŢCHI

POVESTE
PERSANĂ

Sahm şi Zal

SAHM, MARELE VITEAZ persan, era prietenul puternicului Şah care stăpînea Persia în acele vremuri.

Oricine îl vedea pe Sahm în palatul său, înveşmîntat în haine strălucitoare şi giuvaeruri sclipitoare, îl invidia pentru sănătatea lui. Dar Sahm nu era fericit. Singura dorinţă a vieţii sale era să aibă un fiu, care să devină un viteaz vestit, puternic şi neînfricat, asemenea lui. Totuşi nu avusese parte de copii. Anii treceau, şi ori de cîte ori oamenii îl slăveau pe Sahm pen- tru vreo faptă de seamă în lupte, viteazul cel puternic suspina şi-şi spunea în sinea sa: „Dacă aş avea un fiu! Ce-mi pasă de slăvirea pe care mi-o aduce poporul! Cînd voi pieri, va pieri şi faima mea. Dar dacă aş avea un fiu, ar fi mai destoinic decît părintele său, iar puterile mele slăbite ar reînvia în tinereţea lui."

În cele din urmă sosi şi ziua cînd Sahm fu norocit cu un fiu; un prunc frumos, vînjos la trup şi chipeş, dar lucru de mirare – cu pletele albe ca ale unui bătrîn.

În zilele acelea oamenii credeau că un copil cu părul alb aduce nenorocire familiei, aşa că femeile din casa lui Sahm se temeau să arate pruncul stăpînului. Timp de şase zile, ele as- cunseră copilul. Dar, în cea de a şaptea zi, o femeie care slujise mulţi ani de-a rîndul în casa lui Sahm, se duse la stăpînul ei şi înclinîndu-se în faţa marelui războinic, îi spuse:

— Oh, stăpîne, dorinţa inimii tale este îndeplinită. Ai un fiu. Copilul este frumos la chip şi la trup, dar părul său e alb ca zăpada. Te rog din suflet,

însă, stăpîne, nu-ţi asupri copilul. Fie ca în ziua aceasta doar bucuria şi recunoştinţa să-ţi umple inima.

Sahm se duse în camera unde era copilul. Cînd văzu ple- tele argintii, inima i se umplu de mînie.

— Toţi duşmanii mă vor batjocori din pricina acestui prunc! strigă el. Mi-a fost trimis să-mi aducă nenorocire în ca- să! Dar asta nu se va întîmplă; voi arunca copilul.

Sahm porunci slujnicei să ia pruncul şi să-l arunce pe muntele Elburg, să fie sfîşiat de fiarele ce mişunau pe-acolo.

Slujnica îndeplini întocmai porunca stăpînului. Duse pruncul pe povîrnişul muntelui şi-l lăsară printre tufişurile ţepoase.

Sus, pe creasta cea mai înaltă a muntelui, o pasăre mă- iastră îşi clădise cuibul din lemn de abanos şi santal, atît de departe de pămînt, încît nici un om de rînd n-ar fi putut ajunge pînă la ea. Acolo, Pasărea Munţilor îşi creştea puiul, ferindu-l de primejdii. De îndată ce bietul copilaş fu zvîrlit în tufişuri, Pasărea Munţilor sosi în zbor. Îl văzu pe copil întins pe pămînt, şi avîntîndu-se spre el îl apucă în gheare şi-l purtă pînă în vîrful muntelui. Acolo spuse puiului ei să-i facă loc şi copilaşu- lui în cuib şi să-l îndrăgească ca pe un frate, iar din ziua aceea ea îi purtă de grijă cu multă duioşie.

Îl hrănea cu bucăţele de carne alese şi cu pîine. Îl învăţă limba poporului său şi avu grijă de el atît de bine, încît crescu nespus de frumos şi de puternic. Cîteodată, pasărea îl purta pînă la poalele muntelui şi îi îngăduia să hoinărească pe unde îi era voia, aşa încît oamenii de prin partea locului începură să vorbească despre băiatul care trăia în cuibul păsării.

În timp ce băiatul cu plete albe creştea în cuibul Păsării Munţilor, Sahm, viteazul cel puternic, se semeţea în palatul său şi încerca să uite cum îşi azvîrlise fiul pe povîrnişurile muntelui. Dar somnul lui Sahm era deseori tulburat şi într-o noapte avu un vis ciudat. Se făcea că un om călare pe un roib arab, călărea spre Sahm şi îi striga cu voce tare:

— O, nefericitule! Ţi-ai părăsit pe munte singurul fiu. Ai de gînd să-l laşi acolo toată viaţa?

Sahm se trezi, tulburat adînc de vis. De-ndată ce se iviră zorile, trimise după înţelept şi-l rugă să-i tălmăcească visul.

Înţeleptul îi spuse lui Sahm că fiul său nu pierise pe creasta muntelui şi că trebuie să caute prin întreaga ţară, pînă îşi va găsi fiul, deoarece nu va mai avea odihnă pînă cînd băiatul nu va fi adus înapoi la palat.

Sahm plecă cu o mînă de ostaşi şi slugi şi în cele din ur- mă ajunse la muntele Elburg. Acolo auzi o poveste ciudată des- pre un băiat care fusese crescut de Pasărea Munţilor şi privind în sus, văzu departe, deasupra sa, minunatul cuib din lemn de abanos şi santal. Pe cînd Sahm privea la cuib, un tînăr cu înfă-ţişare de prinţ apăru pe marginea lui şi stătu drept privind spre poalele muntelui.

Sahm încercă să ajungă la băiat, dar nu putu, pentru că în dreptul cuibului peretele muntelui era alunecos, asemenea fildeşului şlefuit. Pasărea Munţilor îl văzu pe Viteazul cel pu- ternic în vale. Ştia că este Sahm şi că acesta venise acolo, plin de căinţă, să-şi ceară fiul. Ea se întoarse spre copilul pe care-l îngrijise de cînd era prunc şi-i spuse:

— În toţi aceşti ani ai stat în cuibul meu. Te-am iubit şi ţi-am purtat de grijă ca unui fiu de-al meu. Dar acum, tatăl tău, care te-a părăsit, s-a întors să te ia. Trebuie să te dau poporului tău. Tatăl tău este Sahm, viteazul cel mai mare dintre cei mari. Alături de el te aşteaptă măreţia şi bogăţiile.

Tînărul îi ascultă cuvintele cu inima mîhnită.

— Cuibul tău mi-a fost cămin drag, îi răspunse. Aripile tale de mamă m-au ocrotit tot timpul. Vrei acum să mă alungi de la singurul suflet cald de care am avut parte?

— Fătul meu, spuse cu gingăşie Pasărea Munţilor, eu nu te alung. Te trimit spre un viitor măreţ şi strălucit. Du-te vite- jeşte, fătule, şi uite, ia cu tine trei pene din pieptul meu. Dacă vreodată vei avea nevoie de mine, aruncă una din aceste pene în foc şi voi veni neîntîrziat să te ajut.

Tînărul luă cele trei pene. Pasărea Munţilor îl ridică în ghearele ei puternice şi-l purtă ca gîndul lîngă Sahm, care stă- tea la poalele muntelui. Ochii tatălui se umplură de recunoş- tinţă cînd îşi privi fiul cel chipeş. Înseşi pletele albe păreau să-l înfrumuseţeze, îngenunche în faţa fiului său şi-i cerşi

iertare, făgăduind că niciodată nu se va mai purta neomenos, ci îi va îndeplini toate dorinţele inimii. Apoi Sahm îl îmbrăcă pe băiat într-un veşmînt minunat şi din cauza părului alb îl boteză Zal, adică, Vîrstnicul. Îl duse spre oştenii şi slugile care-l aşteptau în depărtare şi cînd aceştia îl văzură pe tînărul Zal şi auziră

cum fusese ocrotit de Pasărea Munţilor, fură cuprinşi de bucurie.

Pe drumul de întoarcere răsunară atîtea trîmbiţe, ţim- bale şi tobe, încît întreaga ţară se umplu de strigăte de bucurie.

Vestea ajunse pînă la palatul Şahului, care trimise vorbă ca tînărul Zal să fie adus în faţa sa. Cînd Şahul îl văzu pe Zal, rămase uimit de frumuseţea şi puterea lui, şi cînd auzi cum fu- sese crescut copilul de Pasărea Munţilor se încredinţă că prun- cul cel azvîrlit fusese ocrotit pentru a săvîrşi vitejii pentru ţara sa.

Şahul trimise după înţelepţii ţării şi le spuse povestea, iar înţelepţii îi spuseră Şahului că Zal va ajunge, fără îndoială, un viteaz vestit şi că va avea un fiu, care va fi cel mai iscusit viteaz pe care l-ar fi avut Persia vreodată.

Din ziua aceea Şahul avu deosebită grijă pentru Sahm şi tînărul său fiu. Îi dădu lui Sahm mari bogăţii şi multe daruri minunate. Îi dădu cai arabi, încărcaţi cu aur, săbii încrustate cu pietre scumpe, covoare de preţ, brocaturi, piei de fiare sălba- tice, perle şi rubine, colţi de fildeş şi ţesături lucrate în fir de argint.

Îi mai dădu lui Sahm un tron în cetatea Seistan şi-l făcu stăpîn pe acele ţinuturi.

Viteazul Sahm locuia în palatul său din Seistan şi dom- nea cu atîta înţelepciune şi bunătate, încît cîştigă repede dra- gostea tuturor supuşilor săi. Uneori Sahm trebuia să-şi pără- sească împărăţia şi să călătorească în ţinuturile îndepărtate ale Persiei. Atunci îl lăsa pe Zal să domnească în locul său, acesta fiind om în toată firea. Zal se dovedi la fel de înţelept ca şi părintele său, aşa că toţi oamenii îl slăveau în cîntece.

Într-o zi, cînd Sahm se întoarse la Seistan după o îndelungată lipsă, Zal îi spuse tatălui său:

— Aş dori şi eu să văd întreaga împărăţie şi să

călătoresc în ţinuturile îndepărtate ale ţării. Dă-mi un alai de însoţitori şi lasă-mă să plec să văd oraşele mari şi frumuseţea satelor.

Sahm încuviinţă cu bucurie dorinţa lui Zal. Îi dădu un minunat alai de boieri şi de ostaşi de temei.

Pe drumurile însoritului pămînt al Persiei, sub cerul azu- riu strălucitor, printre florile pestriţe, tînărul Zal se îndrepta spre oraşele cele mari şi vestite.

La capătul celei de a treia zi, Zal sosi în oraşul Cabul, la a cărui cîrmă era vajnicul rege Mihrab.

De-ndată ce regele Mihrab auzi că Zal, fiul viteazului Sahm se îndrepta spre Cabul, veni în întîmpinarea lui, încon- jurat de boieri şi robi ce duceau daruri de preţ. Zal îşi ridică corturile la porţile cetăţii, iar regele Mihrab porunci o serbare minunată în cinstea fiului lui Sham-Viteazul.

După ce se sfîrşi serbarea cea mare, Zal se întoarse la corturi şi începu să-l slăvească pe regele ce-i era gazdă unui nobil din Cabul, care se afla lîngă sine.

— Vai! răspunse nobilul, dacă ai putea s-o vezi pe fiica regelui! Este cea mai frumoasă fată care a existat vreodată pe pămînt. Întrece în gingăşie şi cea mai galeşă floare a primă- verii. Dacă ai putea să-i priveşti doar o dată faţa, nu ţi-ai mai dori altceva decît s-o poţi privi într-una.

Cînd Zal auzi aceste vorbe, îl cuprinse o dorinţă nestăpînită de a o vedea pe prinţesa cea frumoasă.

Regele Mihrab, despărţindu-se de Zal, intră în camera unde se aflau regina şi prinţesa, şi porni să povestească despre tînărul neîntrecut şi mîndru, ale cărui corturi se întindeau din- colo de porţile cetăţii.

Prinţesa auzise mai dinainte povestea copilăriei lui Zal, din cuibul Păsării Munţilor, şi acum asculta cu ochi strălucitori laudele pe care tatăl său le aducea tînărului viteaz. Îşi dorea tare mult să-l vadă şi, din seara aceea, nu încetă să cugete la el. În cele din urmă, prinţesa le spuse roabelor sale cele mai apropiate, care erau întotdeauna în preajma ei, cît de mult ar dori să-l întîlnească pe Zal, iar ele îi făgăduiră că vor încerca să-l aducă la palat.

Aproape de cortul lui Zal curgea un şuvoi de apă, adînc şi lat, cu malurile acoperite de flori. Dincolo de rîu se întindea o grădină de trandafiri plină de tufişuri înmiresmate.

Însoţitoarele prinţesei intrară în grădină pălăvrăgind ve- sele şi adunînd trandafiri. Cîţiva dintre trandafiri şi-i prinseră în păr, iar alţii îi aruncară zglobii în rîu, chiar în dreptul locului

unde Zal stătea urmărindu-le din faţa cortului său. Zal trimise un om că le găsească pe fele şi să le întrebe de ce aruncau flori în apă. De îndată ce omul ajunse pe malul celălalt, fetele îl înconjurară şi-i spuseseră:

— Cine este marele prinţ aşezat în uşa cortului lui Zal?
Am dori să-i ştim numele.

Omul răspunse mîndru:

— Este stăpînul meu, însuşi Zal; fiul lui Sahm-Viteazul, şi-n lume nu-i altul mai puternic şi mai înţelept ca dînsul.

Una dintre fete îi răspunse:

— Dar stăpîna mea, prinţesa, care locuieşte în casa lui Mihrab, este ca un soare care străluceşte deasupra pămîntului.

Cînd omul se întoarse la stăpînul său, el repetă cuvintele fetei, şi Zal, în marea sa desfătare, trimise omul înapoi cu daruri de aur şi perle pentru prinţesă.

Cea mai mare dintre fete se apropie de malul rîului şi vorbi cu Zal. Lăudă frumuseţea stăpînei ei, iar Zal, la vorbele ei, strigă nerăbdător:

— Du-mă, te rog, la stăpîna ta cea minunată, pe care doresc s-o văd de atîta timp.

Roaba îi făgădui să-l ajute şi întorcîndu-se în palat, po- vesti stăpînei sale toată întîmplarea.

Prinţesa începu să-şi împodobească camerele, ca să-l poată primi pe Zal cu cinstirea cuvenită. Covoare şi brocaturi fine fură stropite cu miresme rare, iar vasele fură umplute cu flori gingaşe. Cînd se lăsă întunericul, roaba care vorbise cu Zal pe malul rîului îl îndreptă pe o cărare şerpuită prin grădina palatului. Ajunseră la un turn, şi Zal, privind în sus, văzu prinţesa stînd sub cea mai înaltă arcadă. Zal se gîndi că niciodată nu mai văzuse o fată atît de frumoasă şi chiar atunci, în acel loc, se hotărî s-o ia de soţie.

Prinţesa, zărindu-l pe Zal în grădină, îl rugă să

urce la ea în turn.

— Roag-o pe roaba ta să-mi arunce o frînghie, spuse Zal. Drept răspuns, prinţesa îşi despleti părul lung şi negru şi pletele atinseră pămîntul, şi-i spuse lui Zal că poate urca pe această scară de mătase.

— Asta nu! spuse Zal, niciodată nu-ţi voi pricinui rău vreun
.

Aşa că roaba fu trimisă să caute o frînghie groasă şi în curînd Zal se trezi lîngă prinţesa cea frumoasă. Acolo, sub arcadă, ei doi stătură de vorbă şi orele se scurseră una după alta, pînă cînd din corturi răsunară răpăiturile tobelor care anunţau ivirea zorilor.

Înainte de a pleca, Zal îi spuse prinţesei:

— Cînd Sahm, tatăl meu, va auzi că doresc să mă căsăto- resc cu tine, va fi tulburat şi supărat, pentru că supuşii Şahului se vrăjmăşesc cu supuşii lui Mihrab, dar jur că nimeni altci- neva decît tu nu-mi va fi mireasă.

Zal se întoarse la corturi şi se pregăti pentru călătorie. Se întoarse în palatul de la Seistan şi-i mărturisi tatălui său dorinţa de a se căsători cu fata lui Mihrab.

Sahm fu adînc tulburat, temîndu-se că această căsătorie să nu-l mînie pe Şah, dar el îşi aminti de făgăduiala făcută fiului său, cînd îl luase de la Pasărea Munţilor. Aşa că primi să meargă la Şah şi să-l roage să încuviinţeze căsătoria. La înce- put Şahul se înfurie cumplit şi nici nu vru să audă. Chiar îl ameninţă că va lua o armată şi va distruge pînă în temelii ceta- tea Seistan. Dar, din fericire, înainte de a pleca la război, Şahul se hotărî să ceară Sfatul Înţelepţilor ţării. Înţelepţii ţării se adunară cu toţii şi trimiseră Şahului următoarea solie:

„Nu împiedica căsătoria, căci Zal şi prinţesa vor avea un fiu, care va deveni cel mai mare viteaz al ţării. Va fi puternic ca un elefant şi cu sabia lui va supune pe toţi vrăjmaşii Persiei. Rustem va fi numele lui, şi cît timp va trăi, inimile oamenilor vor fi pline de bucurie. El va ridica faima regatului către ce- ruri."

Cînd auzi aceste vorbe, Şahul încuviinţă căsătoria lui Zal cu fata regelui Mihrab. Sahm şi Zal porniră către cetatea Cabul.

Regele Mihrab, auzind că se apropiau de cetate, porunci ca întregul popor să se îmbrace în straie de sărbătoare, iar străzile să fie împodobite cu steaguri de mătase în toate culo- rile.În palat fură aşternute covoare ţesute în fire de aur şi argint, şi fură aşezate tronuri de fildeş şi lemn de cedru.

În timp ce Sahm şi Zal se apropiau de porţile cetăţii, sunete de trompete, de harfe şi de ţimbale umpleau urechile. În mijlocul bucuriei tuturora ei fură conduşi cu urale la palat.

Căsătoria se făcu în ziua următoare şi timp de o săptămî- nă poporul se veseli şi aduse daruri lui Zal şi frumoasei prin- ţese. Apoi, la capătul celei de-a şaptea zi, Zal îşi luă mireasa în cetatea Seistan. Acolo o aşeză lîngă el pe un tron de pietre nestemate, punîndu-i pe cap o coroană de aur.

Tot poporul sosi, cu mic şi cu mare, să se închine tînă- rului său conducător cu plete albe şi minunatei sale mirese.

Curînd după căsătoria lui Zal, Sahm-Viteazul se duse în altă parte a ţării, şi-l lăsă pe fiul său să domnească în locul lui.

Zal şi frumoasa sa regină trăiră foarte fericiţi, în palatul din Seistan, pînă cînd într-o zi regina căzu bolnavă la pat. Cei mai iscusiţi doctori din ţară n-o putură vindeca, iar Zal se întristă cumplit, temîndu-se tare să nu-şi piardă minunata mireasă.

Pe cînd se plimba îngîndurat prin grădină, gîndurile se opriră asupra Pasării Munţilor, şi-şi aminti că ea-i promisese să-i vină-ntr-ajutor ori de cîte ori va avea vreun necaz.

Zal luă una din cele trei pene, o aruncă în foc şi aşteptă plin de nădejde. În curînd auzi un foşnet în văzduh. Nişte aripi negre se clătinau împrejurul lui, iar Pasărea Munţilor apăru lîngă el.

— Fătul meu, spuse ea cu gingăşie, de ce eşti trist? Ochii îţi sînt plini de lacrimi. Spune-mi care-i pricina mîhnirii tale.

Zal îi spuse că preaiubita sa regină este bolnavă, şi că-i este tare teamă să nu moară.

— N-ai teamă, spuse Pasărea Munţilor, căci eu, care te-am îngrijit cînd tatăl tău te-a aruncat, am venit să te ajut. Du-te înapoi în palat. Îţi făgăduiesc că regina se va însănătoşi în curînd.

Zal se întoarse în palatul său şi spre bucuria lui regina se însănătoşi repede. Înţelepţii Şahului spuseseră că în casa lui Zal se va naşte un fiu, şi că acest copil va deveni marele viteaz al Persiei. Curînd după venirea Păsării Munţilor, pruncul se născu. Fu botezat Rustem, şi pe cînd era copil încă dădu

dovadă de o putere deosebită, încît toţi spuneau că atunci cînd va creşte mare va fi ca un uriaş.

Bătrînul Sahm tînjea să-şi vadă nepotul, aşa că atunci cînd Rustem împlini opt ani, bătrînul viteaz îşi adună o mînă de însoţitori şi se îndreptă spre Seistan. Tînărul Rustem, urcat pe un elefant de luptă, merse vesel în întîmpinarea bunicului. Cînd Sahm văzu băiatul încîntător, inima i se umplu de bucurie. Îşi binecuvîntă nepotul şi-l întrebă ce dar ar fi vrut să pri- mească de la el. Băiatul răspunse:

— Nu cer averi şi nici daruri preţioase sau straie bogate. Cer doar un cal şi hamuri, zale şi nişte arme, ca să pot merge şi birui pe duşmanii tăi.

Aceste cuvinte vitejeşti cîştigară inima bătrînului. Sahm nu-şi mai putea lua ochii de la băiat şi stătu multe luni în palat ca să poată fi în apropierea nepotului său.

Rustem crescu înalt şi puternic. Întîmplările cele mai primejdioase, nu-l înspăimîntau. Îi plăcea să călărească prin păduri, să vîneze fiarele ticăloase şi deseori petrecea zile întregi de unul singur prin codri.

Într-o dimineaţă se întoarse în palat după o călătorie lungă. Îşi petrecuse noaptea în şa, şi obosit se duse în camera lui să se odihnească. Căzu într-o moleşală plăcută, cînd deodată fu trezit de urletele unui servitor şi de ţipetele mulţimii îngrozite. Se îmbrăcă în grabă şi alergă să vadă ce se întîmplase. Un elefant înfuriat alerga pe străzi, nimicind tot ce- i ieşea în cale. Rustem luă o măciucă şi se duse în întîmpinarea elefantului înfuriat. Servitorii lui Zal erau cu toţii speriaţi. Ei ştiau că animalul era un elefant alb atît de puternic, încît nici cel mai vajnic om nu-i putea ţine piept. Stăpînul lor s-ar fi mîniat cumplit auzind că l-au lăsat pe Rustem pradă primejdiei. Aşa că servitorii începură să se roage de Rustem să se întoarcă în palat, iar acesta, neascultîndu-i, îi închiseră poarta. Cu o lovitură puternică de măciucă, Rustem o sfărîmă şi alergă pe

stradă, unde auzi ţipetele mulţimii înspăimîntate şi răgetele elefantului alb. Rustem scoase un strigăt puternic, ca să atragă atenţia animalului, şi ridică măciuca gata să lovească. Elefantul alb se năpusti asupra lui Rustem cu trompa ridicată, pentru a-l înşfăca şi zdrobi. Dar Rustem lovi animalul atît de năprasnic,

încît puternicul elefant se clătină pe picioare. Rustem îl lovi din nou, apoi încă o dată; pînă în cele din urmă uriaşa fiară se pră- buşi greoi la pămînt şi-şi dădu duhul. Mulţimea îl privea încre- menită. Apoi, strada răsună de chiotele oamenilor, care aler- gau încoace şi încolo, nerăbdători cu toţii să povestească cum se prăbuşise elefantul sub măciuca lui Rustem.

Povestea se răspîndi în întreaga ţară, şi toţi oamenii aflară că un viteaz fără seamăn fusese dăruit Persiei.

În româneşte

de MIHAI RĂDULESCU şi VERONICA LEVIŢCHI

POVESTE AFRICANĂ

Ultimul rege-maimuţă

JINKO, REGELE-MAIMUŢĂ, domnea peste supuşii săi departe în pădurea cea întinsă.

În împărăţia lui Jinko trăia un şoarece, o pisică, un cîine, un băţ, care alerga de colo colo şi se juca cu animalele, un foc, care nu se stingea niciodată, un eleşteu cu apă, un elefant, o furnică şi primul sfetnic al regelui: Tancat Şacalul. Tancat era trist cînd ceilalţi erau veseli. Era nefericit pentru că nu putea găsi pe nimeni cu care să se certe. Niciodată nu se întîmplase nimic care să tulbure pacea în timpul domniei regelui Jinko.

Pisica şi şoarecele erau prieteni la cataramă. Băţului, fiind jucăuş, îi plăcea să ţopăie şi să danseze în jurul pădurii, şi îl îndrăgise tare mult pe Cîine. Eleşteului cu apă nu-i plăcea nimic mai mult pe lume decît o mică pălăvrăgeală cu vecinul său, Focul. Elefantului îi era aşa de dragă Furnica, încît deseori o purta în spinare zile întregi.

Lui Tancat nu-i plăcea de nimeni; şi nimeni nu-l plăcea pe Tancat. Visa întotdeauna să stîrnească o ceartă în împărăţie. Dar toate strădaniile lui fură în van, pînă în ziua cînd Kiki, croitoraşul din satul cu căsuţe de lut, veni într-un suflet la regele Jinko, arătîndu-i supărat haina lui lungă şi galbenă.

— Priveşte, Măria ta! strigă Kiki, punîndu-i sub nas o gaură mare din tivul hainei galbene. Unul dintre supuşii tăi a făcut asta!

— Îmi pare foarte rău, spuse regele Jinko, dar nu prea-mi vine mie să cred că vreunul dintre supuşii mei să fi putut să se poarte atît de nesăbuit.

— Ba da, Măria ta, spuse croitoraşul, unul dintre

supuşii tăi a făcut gaura asta în haina mea galbenă şi frumoasă. M-am dus în pădure să trag un pui de somn. Cînd m-am sculat, haina era ruptă.

— Kiki-croitorul spune adevărul! rosti Tancat. Trebuie să aflăm cine a făcut gaura şi ticălosul trebuie pedepsit.

— Foarte bine, cuvîntă regele Jinko. Adună oamenii şi eu îi voi întreba.

Tancat, primul sfetnic, ieşi pe uşă în culmea fericirii, în sfîrşit, era o pricină de tulburare în împărăţie. Tancat adună pe toţi supuşii regelui şi le porunci să meargă de îndată la Curtea cea Mare. Pe drum le spuse că avea să se întîmple ceva atît de îngrozitor, încît toţi fură înfricoşaţi de moarte şi ar fi zbughit-o la fugă dacă Şacalul nu i-ar fi păzit bine. Cînd ajunseră la Curtea cea Mare, se aşezară cu toţii în şir în faţa regelui. Kiki- croitorul stătea lîngă rege, scuturînd furios o haină lungă şi galbenă. Tancat şedea la o măsuţă. Îşi încrucişase braţele şi-şi ţinea semeţ capul pe spate. Era singura fiinţă fericită de acolo.

— Ei, spuse regele, trebuie să aflăm cine a făcut această gaură în haina cea galbenă şi frumoasă a lui Kiki. Furnico, ştii ceva despre asta?

— Da, Măria ta, Elefantul a făcut-o.

— Elefantule, spuse regele, de ce-ai făcut asta?

— Să am iertare, Măria ta, n-am făcut-o eu. Apa a fă-cut-o.

— Apă, de ce-ai făcut asta?

— Să am iertare, Măria ta, n-am făcut-o eu. Focul a făcut-o.

— Focule, de ce-ai făcut asta?

— Să am iertare, Măria ta, n-am făcut-o eu. Băţul a făcut-o.

— Băţule, de ce-ai făcut asta?

— Să am iertare, Măria ta, n-am făcut-o eu. Cîinele a făcut-o.

— Cîine, de ce-ai făcut asta?

— Să am iertare, Măria ta, n-am făcut-o eu. Pisica a făcut-o.

— Pisico, de ce-ai făcut asta?

— Să am iertare, Măria ta, n-am făcut-o eu.

Şoarecele a făcut-o.

— Să am iertare, Măria ta, strigă tremurînd Şoarecele, fără să mai aştepte să fie întrebat. Nu-i vina mea! Nu e vina mea! Nu e vina mea!

— Ce-o să ne facem? spuse nefericitul rege, dînd din cap cu atîta amărăciune, încît coroniţa lui aurită îi căzu pe o ure- che.

— Supuşii noştri trebuie să se descurce singuri, spuse Şacalul. Este un păcat îngrozitor să faci o ruptură în haina cea frumoasă a lui Kiki. Aşa că eu cred că fiecare dintre supuşii noştri trebuie să-l pedepsească pe cel care-l socoteşte vinovat.

— Foarte bine, spuse regele, aşa să fie.

Atunci Cîinele muşcă Pisica, Băţul bătu Cîinele, Focul arse Băţul, Apa stinse Focul, Elefantul bău Apa, Furnica înţepă Elefantul, şi Pisica alergă după micuţul Şoricel, care se strecura printre copaci chiţcăind tare: „Nu e vina mea! Nu e vina mea! Nu e vina mea!”

Şi ăsta a fost sfîrşitul împărăţiei celei liniştite, pentru că prietenii fericiţi de odinioară deveniră duşmani neîmpăcaţi. Jinko-regele îşi aruncă coroniţa aurită şi duse o viaţă sălbatică prin copacii pădurii. Tancat Şacalul plecă de-acolo în goană şi din ziua aceea n-a mai fost niciodată văzut.

Oricît de dureros ar fi, trebuie să spunem că nimeni n-a aflat vreodată cum că Tancat rupsese frumoasa haină galbenă a croitorului.

În româneşte

de MIHAI RĂDULESCU şi VERONICA LEVIŢCHI

POVESTE AUSTRIACĂ

Balaurul lacului

CU MULŢI ANI în urmă pe ţărmul lacului Zirnitz, într-unul dintre cele mai frumoase ţinuturi ale Austriei, se înălţa un castel străvechi şi frumos. În acest castel locuia ducele Rudolf, care în acele zile îndepărtate domnea peste oamenii de prin părţile acelea.

Ducele Rudolf era un stăpîn iubitor de sine şi hain. Oa- menii erau nevoiţi să muncească din greu din zori şi pînă în noapte, ca să plătească birurile uriaşe pe care el le cerea.

Pămîntul de pe coastele muntelui era tare şi pietros. Oricît ar fi muncit ţăranii de bine, nu puteau scoate recolte bogate, şi deseori de abia aveau destui bani să-şi cumpere de-ale gurii.

Dar apele lacului Zirnitz erau bogate în peşte, aşa că oamenii nu mureau de foame, pentru că se hrăneau cu peştele pe care-l prindeau.

Într-o bună zi, pe cînd ducele Rudolf se plimba pe malul lacului, văzu mai mulţi oameni aruncînd undiţele în lac.

— Ce e această necuviinţă? strigă el năpraznic. Lacul e al meu! Nimănui nu-i e îngăduit să pescuiască în el!

Ducele porunci ca oamenilor să nu li se dea voie să mai pescuiască în lac.

— Pe viitor, oricine va fi prins pescuind, va fi trimis la închisoare şi pedepsit cu asprime.

Oamenii primiră porunca cu mîhnire. Avuseseră întot- deauna dreptul să pescuiască în lacul Zirnitz, şi simţeau că du- cele fusese din cale-afară de crud, răpindu-le acest drept.

Ducele avea un fiu, pe nume Otto, un băiat de vreo doi- sprezece ani. Otto era senin la chip şi bun la inimă, iar oamenii îl iubeau la fel de mult cît îl urau pe tatăl său.

Cel mai bun tovarăş de joacă al lui era tînărul Edgar, fiul unui sărman tăietor de lemne, care locuia într-o colibă de scîn- duri pe malul lacului. Deşi Otto trăia într-un castel minunat,

iar casa lui Edgar era o biată cocioabă, cei doi băieţi se împrietenisieră încă de mici copii şi se iubeau ca fraţii.

Cîteva zile după ce ducele dăduse poruncă oamenilor să nu mai pescuiască în lac, Otto şi Edgar se plimbau împreună pe ţărm. Deodată se auziră nişte voci mînioase. Edgar tremu- rînd strigă:

— Ascultă! E vocea tatălui meu! Ce s-o fi întîmplat?

Cei doi băieţi alergară la coliba tăietorului de lemne. Acolo îl văzură pe tatăl lui Edgar legat în lanţuri, mergînd între doi dintre soldaţii ducelui.

— De ce l-aţi prins pe acest om sărac? strigă Otto, cu ochii scăpărînd.

— Ne supunem poruncii ducelui, tatăl dumneavoastră, răspunse unul dintre soldaţi. Ne-a spus să prindem şi să bă- găm la închisoare pe oricine pescuieşte în lac.

— La rîndul meu, vă poruncesc să-i daţi drumul acestui om, strigă tînărul Otto. Neîntîrziat!

Soldaţii, înfricoşaţi de porunca rostită cu îndrăzneală, se supuseră fără crîcnire. Dădură drumul ostatecului şi aceştia plecară.

Bietul tăietor de lemne se întoarse recunoscător către tînărul Otto, şi-i mulţumi pentru că îl ajutase.

— Tata va fi foarte mînios, spuse Otto, dar mă iubeşte prea mult ca să mă pedepsească. Totuşi mă tem că va căuta să te prindă iar. Mai bine te-ai ascunde înainte ca să-i ajungă la ureche cele întîmplate.

Tăietorul de lemne îi dădu dreptate şi luîndu-şi rămas bun de la dragul său fiu, Edgar, fugi departe în munţii Tyrol, acolo unde ducele şi soldaţii săi nu-l mai puteau ajunge.

Cînd ducele Rudolf auzi aceasta se supără cumplit. Dar Otto era singura fiinţă pe care o iubea şi n-ar fi putut îndura să-l pedepsească.

Îl chemă doar la sine şi-i spuse:

— Fiul meu, ai făcut o faptă nesăbuită. Dacă oamenii nu mi se mai supun, noi n-o să mai avem peşte. Dacă acest tăietor de lemne va fi prins în împărăţia mea, va plăti scump pentru nesupunere.

Săptămîni de-a-rîndul sărmanul tăietor de lemne stătu într-un sătuc din munţii Tyrol. Un ţăran de prin acele părţi îi dăduse ceva de lucru şi astfel putu să-şi cîştige adăpost şi de- ale gurii. Dar era întristat în fiece zi gîndindu-se la fiul său, Edgar, şi tînjind să-l vadă din nou.

Într-o dimineaţă stătea lîngă un gard viu şi mînca nişte pîine cu brînză. În faţa lui se întindea lanul de grîu pe care ţăranul îi ceruse să-l secere, iar departe, în zare, se ridicau crestele munţilor care înconjurau căsuţa sa de odinioară.

„Vai! gîndea sărmanul om, pe undeva printre munţii aceia se joacă şi fiul meu Edgar. Cine ştie, poate că nu-l voi mai vedea niciodată”.

Tăietorul de lemne rupse îngîndurat pîinea pe care o ţi- nea în mînă, şi fărîmiturile căzură pe pămînt. Dintr-o căpiţă de fîn de lîngă el se furişă un şoricel alb, care se apropie şi începu să mănînce fărîmiturile, de parcă nu s-ar fi temut de om. Tăietorul de lemne nu-l goni.

— Hai, vino, cuvîntă el, pari tare flămînd, iar eu sînt prea amărît ca să mănînc.

Pe cînd vorbea, tăietorul de lemne îi întinse pîinea şi brînza; dar chiar în clipa aceea, şoricelul cel alb pieri şi în locul său se ivi un străin înalt, cu faţa atît de nobilă şi de înţeleaptă, încît tăietorul de lemne îşi scoase deîndată căciula, fiind sigur că se află în faţa unui rege.

— Nu ştii cine sînt, rosti străinul cu blîndeţe. Îţi voi spu- ne eu. Sînt regele lacului Zirnitz. Ducele Rudolf spune că lacul este al lui, dar el greşeşte: eu singur sînt stăpînul apelor. Pe mulţi oameni i-a făcut ducele să sufere de foame oprindu-i să pescuiască în lac şi, pentru a-l pedepsi, am iscodit un balaur înfricoşător din ape strunindu-l să facă mult rău în întreaga ţară. Balaurul locuieşte acum pe stîncile de lîngă castelul duce- lui şi i-a poruncit acestuia să i-l dea pe fiul său Otto, că de nu, va nimici întregul

popor.

— Ce veşti îngrozitoare! strigă tăietorul de lemne. Prin- ţul Otto este un băiat curajos şi bun. Îi datorez viaţa. De bună seamă că nu-l veţi lăsa pe balaur să-l ucidă. Mă voi întoarce de grabă acasă, să pier eu, netrebnicul, în locul lui. Îngăduie ca balaurul să mă ucidă pe mine şi ocroteşte-l pe Otto!

— Eşti un om curajos şi cinstit, răspunse regele lacului. Otto nu va pătimi nimic, ţi-o făgăduiesc. Întoarce-te pe malul lacului şi-l vei ajuta să scape. Vei avea puteri asupra balau- rului, iar la porunca ta se va reîntoarce în adîncurile lacului.

Tăietorul de lemne plecă în mare grabă spre lacul Zirnitz. Cu cît se apropia, cu atît se auzeau mai tare bocete şi vaiete amestecate cu un urlet şi un şuierat înfiorător. Cînd ajunse în mijlocul mulţimii de pe ţărm, îl văzu pe ducele Rudolf, a cărui faţă tristă lăsa să se citească cît de mare îi era durerea. Încon- jurase gîtul lui Otto cu braţele şi plîngea amarnic.

— Stăpîne, spuse tăietorul de lemne, înclinîndu-se în faţa ducelui Rudolf. Care-i pricina acestei zarve?

— Balaurul cel puternic pe care-l vezi colo, răspunse du- cele, îl cere pe fiul meu. Dacă nu-l dau pe Otto, întreaga împă- răţie va fi nimicită.

— Nu te teme, înălţimea ta, spuse tăietorul de lemne, am putere să-ţi scap fiul de la moarte!

Tăietorul de lemne se duse spre stînca uriaşă unde bala- urul se încălzea la soare.

— Întoarce-te în adîncurile lacului, strigă tăietorul de lemne, cu glasul său clar şi puternic, pe care-l auziră toţi cei de faţă. Deodată balaurul cel puternic se ridică în picioare, făcu o săritură uriaşă, sări în apă şi se făcu nevăzut.

De bucurie, ducele Rudolf zise:

— Cum să te răsplătesc? Mi-ai scăpat fiul de la moarte.
Cere-mi ce vrei şi dorinţa îţi va fi îndeplinită.

— Cer, răspunse tăietorul de lemne, ca de azi înainte să dai voie oamenilor să pescuiască nestingheriţi în apele lacului.

— Ce inimă bună! strigă cineva de lîngă tăietorul de lem- ne; şi acel cineva era chiar regele lacului.

În timp ce toţi oamenii se uitau la el cu

mirare, regele lacului stătea pe o stîncă înaltă şi, întinzîndu-şi braţele către apele lacului, spuse:

— Dorinţa tăietorului de lemne de a-şi ajuta vecinii va fi îndeplinită în alt chip. Coastele muntelui sînt pietroase şi nero- ditoare, dar din ziua aceasta, voi face ca apele lacului să sece timp de şase luni pe an, dînd la iveală o cîmpie bogată, unde recoltele voastre vor creşte din belşug.

Regele lacului pieri, dar de atunci încoace, lacul Zirnitz seacă în fiecare an, iar oamenii au parte de recolte aşa de bogate, încît nimănui nu-i mai este teamă că va muri de foame.

În româneşte

de MIHAI RĂDULESCU şi VERONICA LEVIŢCHI

POVESTE GREACĂ

Zmeul cel cu mare faimă

A FOST O DATĂ, într-o vreme, un împărat şi avea o fată care nu avea pereche de frumoasă ce era. Toţi feciorii de împărat voiau să o ia de nevastă. Dar ea nu voia să se mărite.

Între cei ce se învîrteau în jurul ei, era unul foarte fru- mos, şi cînd l-a văzut, inima a început să-i bată şi şi-a pus în gînd mai întîi să-l încerce dacă e viteaz şi dacă o are dragă. A spus deci că pe acela îl va lua de bărbat, care va merge să-i aducă de la zmeul cel cu mare faimă vărguţa cea de aur. Cîţi feciori de împărat au auzit una ca aceasta, numaidecît li s-au muiat ciolanele de frică, fiindcă ştiau bine că, de se vor duce să facă ce le cere, au să-şi piardă viaţa. Era zmeul cela o sălbăti- ciune şi avea un ochi în frunte care rămînea totdeauna deschis; şi nimeni nu se putea apropia de el, fără a fi mîncat.

Feciorul cel de împărat însă s-a hotărît să meargă. Şi aşa a pornit la drum, fără să spună nimănui nimic. Ziua, noaptea, mergea mereu, fără să ştie unde. A trecut prăpăstii, a trecut pustietăţi şi acolo unde l-a ajuns oboseala de atîta drum s-a aşezat sub un copac, de l-a prins somnul. Cînd s-a trezit, zăreşte departe o babă, care cernea făină într-o tavă mare; dar făina nu cădea în tavă, ci se vărsa pe jos. Se apropie de babă şi vede că este chioară. Atunci feciorul de împărat îi spuse:

— Lasă, maică, nu mai cerne altă făină, uite cum cade pe pămînt. Adă încoace, să-ţi cern eu în tavă.

Şi feciorul de împărat apucă sita şi-i cerne făina, apoi i-o pune într-un sac ce era mai la o parte,

spunîndu-i:

— Unde vrei să-l duci, ca să-ţi ajut, maică?

Bătrîna a fost tare mulţumită de feciorul de împărat şi-i spuse:

— Fătul meu, pentru binele ce mi l-ai făcut, ce doreşti să-ţi dăruiesc?

Feciorul de împărat îi spuse:

— Maică, doresc numai bine şi noroc, căci după ce um- blu eu, tu nu poţi să-mi ajuţi!

— Şi ce e aceea după care umbli? de nu-mi poţi spune să aud şi eu. Să văd, poate tot ţi-aş fi de vreun ajutor.

Şi feciorul de împărat îi spune:

— Eu, maică, sînt fecior de împărat, unul la părinţi; şi am auzit povestindu-se despre o fată de împărat, că e cea mai frumoasă din lume, că mulţi feciori de împărat vin de o cer şi că ea n-a găsit bărbat să-i placă. Atunci am luat şi eu binecu- vîntarea mamei mele şi m-am dus. Cum am zărit-o, m-am îndrăgostit de frumuseţea ei. Toţi i-au vorbit şi i-au spus dorul lor, dar ea la toţi le-a întors răspunsurile ei cu mare iscusinţă. Şi am vorbit şi eu; a zîmbit a rîde şi a spus:

— Pe acela am să-l iau de bărbat, care îmi va aduce de la zmeul cel cu mare faimă vărguţa cea de aur.

— Ascultă, fătul meu, îi spune atuncea baba, ai intrat la mare necaz, dar binecuvîntarea părinţilor şi a mea au să-ţi aju- te! Să o apuci pe drumul unde-i iarba mare, pe unde picior de om n-a călcat încă. Şi pe cărarea cea în sus ai să dai de munţi şi de prăpăstii; de departe ai să auzi ca un muget; să ştii că zmeul e înăuntru şi doarme. Atunci să stai pe deoparte, pînă ce se deschide intrarea la peşteră, pentru că acolo îşi ţine oile; şi la gura peşterii pune o stîncă mare, de nu o poate urni nimeni din loc. Să aştepţi, aşadar, pînă ce să-ţi scoată oile afară şi atunci faci chip şi fel să te strecori înăuntru în peşteră. Cînd se întoar- ce apoi la culcare, îşi mînă oile înăuntru şi închide peştera ia- răşi cu stînca aceea. Atunci să bagi de seamă şi, cum vei înţe- lege după horăit că doarme, să ieşi de unde te-ai ascuns. Zmeul are o cheiţă de aur legată de barbă; şi cu aceste foarfece – şi baba îi pune în mînă o forfecuţă – să tai din barba zmeului o şuviţă de păr cu tot cu

cheiţă, şi, cînd are să deschidă peştera, a doua zi în zori, să fugi. Şi cînd vei fugi, să fugi mai departe pe drumul cu iarba mare. Acolo ai să vezi un palat mare. Cum vei atinge cheiţa de poartă, are să se deschidă. Să urci scările sus în palat. Acolo ai să găseşti într-o odaie mare un cal şi un cîine. Înaintea calului au să fie ciolane, ca să mănînce, iar înaintea cîinelui, fîn. Tu, fără să scoţi o vorbă, să le schimbi, să pui cio-

lanele înaintea cînelui şi fînul înaintea calului. Mai departe o să te înveţe calul ce să faci.

Atunci feciorul de împărat i-a mulţumit frumos babei, a luat forfecuţa ce i-o dăduse şi a plecat. Mai încolo, după o bu- cată de drum, zăreşte peştera cea mare. Merge aproape, nu au- de nici un muget. Se uită şi nimeni nu era înăuntru în peşteră. A văzut numai un cazan mare plin cu lapte, o turtă cît o arie şi o garafă mare cu rachiu. Atunci şi-a adus aminte feciorul de împărat că de multă vreme n-a mîncat. A tăiat deci o bucată de turtă, a muiat-o în lapte şi a mîncat bine, pînă ce s-a săturat. După aceea s-a mai uitat şi zăreşte o gaură adîncă în stîncă, merge şi se ascunde într-însa. Puţin timp după aceea aude tălăngile oilor, şi a înţeles că se apropie oile şi zmeul cu ele. Atunci s-a ghemuit bine în ascunzătoarea lui. Cum a intrat zmeul în peşteră, a împins îndată piatra şi a închis intrarea. Apoi s-a aşezat să mănînce. După ce a mîncat, vede că nu s-a săturat şi începe a grăi singur cu sine: „Ciudat lucru, ce poftă mare am astăzi, de nu mi-a ajuns nici laptele, nici turta!” E drept că am uitat să vă spun că baba i-a mai dat şi un praf, de l-a pus în garafa cu rachiu, ca de îndată ce zmeul îl va bea, să adoarmă adînc. Şi aşa, zmeul, cum a mîncat, a mai îndreptat focul şi s-a culcat. Cînd feciorul de împărat a auzit că horcăie şi a înţeles că doarme, s-a dat jos încet, încet, îi taie şuviţa, îi ia cheiţa din barbă şi se urcă înapoi în ascunzătoare. Totuşi, după aceea s-a mai gîndit că, de se va trezi zmeul şi va vedea că-i lipseşte cheiţa din barbă, o să caute şi va da peste el. S-a dat iarăşi jos, a luat un drug lung, l-a ascuţit şi l-a vîrît în foc; şi cînd s-a aprins bine, l-a băgat în ochiul zmeului, de l-a orbit. Zmeul a început a mugi; şi de ţipătul lui se cutremura întreg pămîntul. Cum au auzit ceilalţi zmei ţipetele lui, au alergat să vadă ce are stăpînul lor. Înăuntru n-au putut totuşi intra, căci stînca era aşezată la intrare; şi nici unul nu

avea atîta putere să o mişte din loc. După ce au mai stat puţin, au spus că trebuie să fie beat; şi s-au ridicat şi au plecat. În sfîrşit, zmeul a dat la o parte stînca, de a deschis peştera, s-a aşezat la ieşire şi a început să pipăie fiecare oaie în parte, nu cumva să scape afară şi duşma- nul care-l orbise. Şi era o oaie mare şi lînoasă; şi feciorul de

împărat s-a prins sub pîntecele ei lînos şi aşa a apucat să iasă din peşteră.

Să-l lăsăm, pe zmeu să caute pe cel ce i-a scos ochiul şi să-l urmăm pe feciorul de împărat. A apucat drumul ce i l-a spus baba şi, după ce a mers o bucată bună, a zărit de departe palatul. A mers pînă aproape, a vîrît cheia în broască şi a deschis uşa. S-a urcat sus în palat şi a văzut un cal frumos legat de lanţ; şi avea înaintea lui o grămadă de ciolane; şi un cîine mare frumos legat şi el, care avea înaintea lui o grămadă de fîn. A pus deci fînul înaintea calului şi ciolanele înaintea cîinelui. Cum au mîncat calul şi cîinele, au început a grăi şi i-au spus:

— Cum de ai nimerit aici, fătul nostru? Are să vină stăpînul zmeilor şi o să te mănînce!

Atunci feciorul de împărat le-a spus că pe zmeu l-a orbit şi că a venit încoace să caute vărguţa de aur. Atunci calul i-a spus:

— Cine te-a făcut să vii aici?

Şi feciorul de împărat le-a povestit despre babă, cum şi ce. Iar cîinele i-a spus:

— Aceea, fătul meu, e ursitoarea cea bună şi pe ea a or- bit-o altă ursitoare, pentru că n-a făcut la nimeni nici o dată vreun rău; şi au ursit-o să rămînă aşa, pînă nu se va găsi cineva căruia să-i fie drag şi milă de ea. Acu, fătul meu, să mergi de aici – şi-i arată, pe unde să meargă – şi să intri în odaia aceea şi vei găsi în ea două fete de împărat robite de zmeu şi să le dai drumul.

Şi feciorul de împărat a intrat în odaia aceea şi găsi în ea două fete de împărat robite de zmeu. Erau atît de frumoase, încît,cum le-a văzut, n-a mai ştiut ce să facă. Iar ele l-au între - bat cum de le-a găsit. Şi a povestit cum a venit într-acolo, să caute vărguţa cea de aur. Atunci acelea i-au spus:

— Noi ţi-o dăm, dar să ne scoţi de aici.

Şi i-au dat vărguţa. El a mers de a atins cu ea calul pe spate şi a dezlegat calul; a atins-o de cîine şi

a slobozit şi cîinele. A luat apoi fetele de împărat, le-a urcat pe cal şi a chemat şi cîinele. Dar fetele de împărat i-au spus:

— Înainte să fugim mai trebuie să facem încă un bine. Uită-te prin fereastră, să vezi! Animalele acelea de acolo, jos,

toate sînt oameni; între ei sînt şi feciori de împăraţi. Cu toţii au fost la vînătoare şi găsind poarta deschisă au intrat înăuntru, dar spre nenorocirea lor, zmeul i-a zărit, i-a stropit cu apă moartă şi i-a prefăcut în felurite animale. Hai repede acu, de-i loveşte încetişor cu vărguţa asta de aur, şi atunci se vor face cum au fost întîi.

Şi s-a dus feciorul de împărat de i-a atins cu varga pe fie- care, unul cîte unul, şi îndată au început să se facă oameni – şi încă frumoşi şi tineri – şi să-l îmbrăţişeze şi să-l sărute pe fe- ciorul de împărat. Iar calul şi cîinele au spus către feciorul de împărat ca pe ei doi să nu-i atingă încă, pentru că ei mai tre- buie să rămînă aşa cum sînt.

Cum au ieşit cu toţii afară, feciorul de împărat a încuiat palatul şi cheia a luat-o cu el. Şi s-au pornit cu toţii la drum; feciorii de împărat au luat drumul spre cetăţile lor, iar feciorul nostru de împărat, dimpreună cu calul, pe care a urcat cele două fete, şi dimpreună cu cîinele, care alerga şi se uita în toate părţile, ca nu cumva să se vadă de departe zmeul, s-a pornit să ducă fetele de împărat acasă la părinţii lor.

Părinţii, cînd le-au văzut, puteţi să vă gîndiţi ce bucurie i- a cuprins; şi i-au spus să-şi aleagă pe care vrea de nevastă şi să- i dea şi împărăţia întreagă. Dar feciorul de împărat le-a spus că este logodit şi că de dragul logodnicei a mers să aducă vărguţa cea de aur. Atunci calul şi cîinele au spus feciorului de împărat şi el i-a atins cu vărguţa, şi pe loc s-au făcut doi feciori frumoşi de împărat. A stat şi s-a minunat împăratul, cînd a văzut cum se fac oameni calul şi cîinele. Atunci, cei doi feciori de împărat s-au dat pe faţă şi au spus:

— Cînd zmeul a furat pe cele două domniţe, de care eram îndrăgostiţi, am pornit şi noi să le scoatem din mîinile lui. Pe noi însă zmeul ne-a zărit şi pe mine m-a prefăcut în cal, a spus unul, iar pe prietenul meu în cîine. Dacă îţi e cu voia, să trăieşti mulţi ani,

împărate, fă-ne pe noi ginerii tăi.

Şi atunci împăratul i-a îmbrăţişat şi le-a spus că-i va face ginerii lui.

Feciorul nostru de împărat a luat-o repede la drum, ca să ajungă la frumoasa lui domniţă. Dar n-a mai mers pe jos, căci împăratul i-a dat oameni, căruţe şi daruri; şi l-au dus pînă la

poarta frumoasei lui domniţe. Iar celelalte două domniţe plîn- geau de bucurie că le-a scos din robie, dar şi pentru că le părea rău că a plecat feciorul de împărat, care le-a izbăvit.

Dar să-i lăsăm acuma pe ei şi să ne întoarcem la fata de împărat cea frumoasă. Cum a auzit ea că feciorul a plecat după vărguţa cea de aur şi n-o să-l mai vadă, ca pe atîţia alţii care o peţiseră, s-a căit şi s-a îmbolnăvit, de era să moară. Vraci şi vrăciţe s-au apucat să o lecuiască, dar n-au putut să-i ajute cu nimic.

Cînd feciorul de împărat a ajuns la palat, toate porţile erau încuiate, pentru că mare durere i-a cuprins pe toţi din pricina fetei. Dar feciorul de împărat ia vărguţa cea de aur, atinge cu ea pe rînd fiecare poartă; şi toate porţile se deschid şi deodată se înfăţişează înaintea fetei cu vărguţa cea de aur în mînă. Cum l-a zărit, domniţa s-a ridicat îndată, l-a îmbrăţişat şi i-a spus:

— Unde ai fost atîta vreme, de era să mor de dorul tău?! De ce ai plecat? Atunci feciorul de împărat i-a povestit toate cîte le-a păţit şi i-a dat varga cea de aur. Cîntări, muzici şi bu- curie şi mai mare! S-a făcut nuntă. A doua zi şi-a luat mireasa şi s-a dus la părinţii lui; şi acolo, de două ori pe atîta veselie şi bucurie! Şi au trăit ei bine şi noi să trăim şi mai bine.

În româneşte de VASILE GRECU

POVESTE GREACĂ

Cosînzeana

A FOST ODATĂ într-o vreme o împărăteasă şi un împărat care nu aveau copii. Şi au spus ei că de le va fi să aibă un copil în ograda împărătească trei zile va curge din cişmea, în loc de apă, untdelemn, trei zile miere şi trei zile unt; şi toată lumea să vină să ia. A fost într-un ceas bun şi dorinţa li s-a împlinit. Împărăteasa a născut un băiat. Şi a crescut băiatul mare şi frumos, dar făgăduinţa să şi-o împlinească au uitat feţele împărăteşti. Numai că într-o noapte, împărătesei i se arătă în vis o femeie şi-i spune:

— Eu băiatul ţi l-am dat, tu însă făgăduinţa nu ţi-ai ţinut!

S-a sculat împărăteasa tremurînd şi-i spune bărbatului:

— Am uitat să facem ce-am făgăduit, să curgă trei zile untdelemn, trei zile miere şi trei zile unt!

Îndată a poruncit împăratul să meargă şi să aducă miere, untdelemn şi unt, să toarne în cişmeaua curţii, de unde să cur- gă şi toată lumea să se îndestuleze întru sănătatea feciorului de împărat. După ce şi-au luat toţi oamenii, şi a încetat să mai curgă cişmeaua, abia atunci a auzit de asta şi o babă foarte bătrînă. Şi s-a dus şi dînsa să ia, cum va putea, puţin unt; a strîns de şi-a umplut un borcănaş. Feciorul împăratului se uita la ea de sus din fereastră şi rîdea. Cînd şi-a umplut borcănaşul, zboară o piatră de i-l sparge şi tot untul se varsă pe jos. Atunci şi-a ridicat baba ochii în sus şi l-a văzut pe

feciorul de împărat.

— Ah, fecior de împărat, ce mi-ai făcut, îi zise, să te bles- tem nu mă lasă inima, doar atîta îţi spun: Din mîinile Cosîn- zenei să nu mai scapi!

Şi s-a făcut nevăzută baba.

Feciorul de împărat a căzut pe gînduri: care Cosînzeană să fie aceea? Într-o zi îi spune mamei sale:

— Vreau să merg în lume, mamă, şi să aflu care e Cosîn- zeana.

— Ah, copilul meu, dragul meu, se zbătea maică-sa să-l oprească, dar el în zadar!

Cînd părinţii lui au văzut că tot mai mult stăruie, l-au lăsat să plece. S-a îmbrăcat băiatul, s-a înarmat, şi-a luat bani cu el şi a plecat.

Merge, merge, prin ţări pustii, întrebînd ici, întrebînd colo, unde stă Cosînzeana, dar nu putea să afle nimic. Într-o zi, zăreşte o poartă mare, mare; intră înăuntru, poate ar putea să afle ceva. Vede o zmeoaică dezghiocînd migdale.

Îi spune:

— Bună vremea, stăpînă!

— Bună, fătul meu! De nu-mi spuneai: bună vremea, stăpînă, te-aş fi mîncat.

— Şi tu, de nu-mi spuneai: bună, fătul meu, te-aş fi tăiat cu sabia asta.

— Ce vrei şi ce cauţi prin aceste locuri sălbatice? i-a spus zmeoaica.

— Ce să-ţi spun?! Pe mine m-a blestemat o babă şi mi-a zis din mîinile Cosînzenei să nu scap; şi de atunci nu mai am stare, nici alinare şi nu pot şedea binişor în palat. Te rog, aşadar, să-mi spui ce e asta şi unde şade Cosînzeana ceea.

— Ce să-ţi spun, fătul meu, eu una nu ştiu nimic! Să apuci de aici drumul ăsta la dreapta şi vei ieşi tot la o poartă, aşa mare ca şi a mea; şi să intri înăuntru. Acolo şade soru-mea; şi să-i spui bună vremea şi să o întrebi, poate că ştie ea. Şi de ştie, o să-ţi spună, pentru că e o femeie bună. Ia şi pieptenele ăsta de argint şi spune-i din parte-mi sănătate.

I-a mulţumit, s-a ridicat şi a plecat. Merge, merge, zăreş- te de departe o poartă. O împinge şi intră; vede o zmeoaică sfă- rîmînd nuci.

Îi spune:

— Bună vremea, maică!

— Bună, fătul meu! De nu-mi spuneai bună vremea, te-aş fi mîncat.

— Şi eu, la rîndu-mi, de nu-mi spuneai: bună, fătul meu, ţi-aş fi tăiat capul cu sabia asta.

— Ce vrei? Cine te-a trimis aici şi de unde vii?

— M-a trimis soru-ta; poftim şi pieptenele ăsta şi din partea ei sănătate! Şi să-mi spui, te rog, dacă ştii, unde se află Cosînzeana, ca să merg s-o găsesc.

— Ce să-ţi spun, fătul meu! După mare lucru umbli, eu nu ştiu nimic. Ci numai să te duci la soru-mea cealaltă, care stă între nişte stînci ca acelea. Ai să vezi un munte fumegînd şi ai să vezi şi o poartă veche stricată; să o împingi şi să te vîri înă- untru şi ai să o găseşti pe soru-mea ştergînd cuptorul cu pieptul. Dar tu să nu-i spui nici un cuvînt, ci numai să-ţi tai o bu- cată din haină şi să ştergi cuptorul şi să-i bagi pîinea în cuptor; şi apoi, cînd s-a copt, să i-o scoţi.

Atunci îţi va spune:

— Pentru binele ce mi l-ai făcut, ce vrei să-ţi dau?
Tu să-i spui urări de sănătate de la surorile ei şi să-i dai şi acest piep- tene de fier şi să o întrebi unde e casa Cosînzenei şi-ţi va spune. Feciorul de împărat i-a mulţumit şi ei; s-a sculat şi a plecat. A luat-o la drum şi după o bucată de drum zăreşte un munte care fumega. Se apropie şi vede o poartă veche stricată. Atunci intră şi vede o zmeoaică înaltă, sălbatecă şi cu părul vîlvoi, cum şterge cuptorul cu pieptul. Cînd feciorul de împărat a văzut-o, s-a înspăimîntat, dar n-a scos nici o vorbă. Fără să piardă vreme, îşi taie o bucată din manta, o moaie în apă şi cu un băţ şterge cuptorul. Ia îndată pînea şi o vîră în cuptor; după ce s-a copt, o scoate şi o aşază în rînd. Atunci zmeoaica îi spune:

— Pentru binele ce mi l-ai făcut, ce vrei să-ţi dau?

— Pe mine m-au trimis surorile tale; poftim acest piep- tene de fier şi urări de sănătate din partele. Şi să-mi spui unde e casa Cosînzenei.

— Vai, fătul meu, păcat de tinereţele tale! De vreme ce vrei, am să-ţi spun. Să mergi tot înainte şi ai să dai de nişte curţi mari; şi în mijlocul ogrăzii e un portocal cu trei portocale; în acele portocale sînt

ascunse trei surori Cosînzene. Pentru poarta din afară a curţilor îţi dau eu puţină apă s-o stropeşti; şi are să se deschidă. Dar la poalele portocalului stau doi lei foarte răi, să ai cu tine patru cîrlani; doi să-i arunci, înainte de a te urca în portocal, cît mai departe vei putea, ca leii să alerge să-i mănînce şi să te lase să rupi portocalele. Cum le vei rupe,

să le pui bine în sîn şi atunci să arunci ceilalţi doi cîrlani, ca leii să se îndepărteze iar să-i mănînce, iar tu să te poţi da jos şi să nu te sfîrtece. Iar cînd vei coji portocalele, să bagi de seamă să le tai numai puţin pe deasupra şi să le moi în apă multă, pentru că înăuntru sînt ascunse Cosînzenele şi, cum nu ai apă multă să le scufunzi, ies moarte.

A mers, a stropit poarta cu apă, şi poarta s-a deschis, a intrat şi-a făcut precum i-a spus zmeoaica. Cum l-au zărit leii, au şi început să urle. A aruncat un cîrlan, cît a putut de departe, şi pe celălalt tot aşa; şi leii au fugit, ca să-i mănînce.

Băiatul se urcă în portocal; îşi scoate sabia, taie cele trei portocale, le vîră bine în sîn, aruncă leilor şi ceilalţi doi cîrlani, coboară şi pleacă.

Pe drum, cum mergea, spune: „Poate că în portocală nu e nimic, decît zmeoaica a vrut să-şi bată joc de mine!" A curăţit o portocală şi-a văzut înăuntru o fată frumoasă, care a strigat:
„Apă, apă" şi şi-a dat sufletul, pentru că n-a avut apă să se scu- funde în ea. Atunci s-a pus pe plînsete; a plîns, a plîns; a îngro- pat-o şi-a luat celelalte două portocale şi a plecat. Cum mergea, vede o băltoacă cu apă puţină. „Să o tai şi pe a doua, să văd: are ceva înăuntru?" O pune în băltoacă şi taie portocala; din ea a sărit o fată frumoasă; a ţipat şi ea: „Apă, apă" şi şi-a dat sufle- tul, pentru că nu era destulă apă ca să se scufunde. A plîns iarăşi şi apoi a săpat o groapă de a îngropat-o şi pe aceasta. Şi s-a ridicat şi a pornit spre curţile sale, zicîndu-şi: „De nu dau peste o apă mare, nu mai tai cealaltă portocală."

Şi mai mergînd cît a mers, a dat peste un heleşteu plin cu apă. „Aici, spune, am să tai şi portocala asta, să văd: are ceva înăuntru sau poate nu are nimic!" Şi a vîrît-o cu totul în apă şi a curăţit-o; şi a ieşit din ea o fecioară frumoasă, mai frumoasă decît celelalte; şi a început să înoate prin apă şi să vorbească:

— Unde mă aflu? Unde-s surorile mele?

— N-am luat şi celelalte portocale, a minţit el; numai una am luat-o; celelalte au rămas în pom. Eu sînt fecior de împărat şi ursitoarea mi-a ursit să mi te iau de nevastă şi să fii împărăteasă.

A învelit-o în mantaua lui, a luat-o pe sus şi a adus-o aproape de palat. Acolo era o fîntînă şi lîngă fîntînă un copac mare şi des. O urcă în copac, o ascunde între crengi şi-i spune:

— Să şezi aici; să nu-ţi fie frică de loc, că eu o să mă re - ped pînă la curţile mele, să-ţi aduc straie frumoase împărăteşti, să te îmbraci, şi trăsură în care să te duc, precum se cade la o împărăteasă.

Şi aşa o suie în copac; o pune între crengi să şadă şi-i spune să nu aibă nici o grijă, căci el o să se întoarcă repede. O ia la picior şi intră în palat. Părinţii, cînd l-au văzut, mare bu- curie pe capul lor, căci îl socoteau pierdut de mult. Le spune că a găsit-o pe Cosînzeana şi să pregătească haine şi trăsuri, ca să o aducă la palat. Pînă să pregătească toate acestea, Cosînzeana şedea sus în copac. Iar sub copac era o fîntînă. Se întîmplă de vine o arăpoaică de ţigancă să-şi umple cofa. Cînd a văzut faţa Cosînzenii oglindindu-se în apă, scoate ciutura şi spune: „Măi, aşa de frumoasă sînt eu? N-o să mai muncesc eu de acuma, de vreme ce ştiu că sînt aşa de frumoasă”. Şi a început să joace împrejurul fîntînii şi tot grăia:

— Aşa de frumoasă şi eu nu ştiam! Aşa de frumoasă şi eu nu ştiam!

Cînd Cosînzeana a văzut toate acestea, a apucat-o rîsul acolo sus în copac. Arăpoaica şi-a aruncat atunci ochii în sus şi a văzut-o pe Cosînzeana.

— A, tu eşti, spune, acolo sus şi-ţi rîzi de mine? Coboară repede jos!

Aceea răspunde:

— Las', nu mă pot coborî, pentru că feciorul de împărat m-a pus aici sus, ca să vină să mă ia la palat.

Atunci arăpoaica îi spune:

— Stai tu, numai, că eu, vrei nu vrei, o să te dau jos!

Se repede sus în copac şi o aruncă în fîntînă. Se dezbracă apoi, se înveleşte în manta, aşa cum era Cosînzeana, şi sade sus în copac.

N-a trecut multă vreme şi a sosit feciorul de împărat cu straiele şi cu trăsura. Se suie în copac şi ce să vadă? o cioară neagră.

— Cum te-ai făcut aşa? îi spune.

— De foc şi de durere, că ai întîrziat; mă gîndeam că o să mă laşi aici.

— Şi o să te faci iar albă?

— De bună seamă că o să mă fac albă! Ajunge numai să mă ai dragă şi să fii bun şi grijuliu cu mine.

Atunci feciorului, de împărat i-a fost ruşine să o arate părinţilor; a învelit-o, a vîrît-o în trăsură şi a dus-o la palat. Acolo, a ascuns-o într-o încăpere şi a pus să i se aducă mîncare sus în cameră, ca să ia masa împreună cu ea; şi se îngrijea de dînsa cu multă băgare de seamă, doară s-ar face albă. Dar ea cum să se facă albă? Şi a căzut feciorul de împărat la mare supărare şi-şi spunea: „Pentru o pocitanie m-am dus eu să-mi pun viaţa în joc? Ce am să mă fac, de nu se face albă?!"

Acolo la fîntînă, unde arăpoaica aruncase pe Cosînzeana, a venit o copilă să ia apă; şi în ciutură i-a intrat o broscuţă ţestoasă de aur. Scoate ciutura în sus şi ce să vadă?! Vede o broscuţă de aur.

— Măi, ce broscuţă frumoasă? O să merg la feciorul de împărat, care e aşa de supărat, să se joace cu ea; şi poate îi va trece supărarea.

A luat broscuţa şi a dus-o feciorului de împărat. A lăsat şi cofa la fîntînă. Cum a ajuns la palat, a căutat să-l vadă pe fecio- rul de împărat. Ciutura o avea acoperită, aşa ca să nu se vadă broscuţa. I s-a dat de ştire feciorului de împărat că o copilă vrea să-l vadă. A răspuns:

— Foarte bine, să vină

înăuntru! Cum a intrat

copila, i-a spus:

— Întru mulţi ani să trăieşti, măria ta! Broscuţa asta am găsit-o în fîntînă şi ţi-am adus-o, deoarece e aşa de frumoasă.

Atunci broscuţa, cum l-a zărit pe feciorul de împărat, a început să joace şi să sară, de i-a făcut mult haz. Feciorul de împărat i-a mulţumit frumos şi a scos din buzunar un pumn de galbeni şi i-a dat

copilei, care a plecat.

Feciorul de împărat rămînea toată ziulica în camera lui închis, o dezmierda, îi arunca zahăr şi a spus să-i aducă acolo de mîncare, să ia masa şi să-şi vadă broscuţa; aşa de dragă o avea!

Arăpoaica nu-l mai vedea de loc pe feciorul de împărat; şi i-a trimis vorbă să vină să-l vadă. S-a dus, aşadar, feciorul de împărat să vadă ce vrea. S-a prins de grumazul lui şi l-a îmbră- ţişat, a plîns şi i-a spus că a urgisit-o aşa de tare; abia începuse să se facă albă şi acu' iarăşi s-a înnegrit, pentru că a auzit că-i este dragă o broască ţestoasă. Atunci feciorul de împărat i-a spus:

— Tu numai să te faci albă şi ai să vezi cît de dragă ai să-mi fii! Cum poate să-mi fie mai dragă o broască ţestoasă?

Şi aşa, cu vorbele acestea a mai ogoit-o, dar zi de zi aveau certuri.

— Să tai broasca ţestoasă să o mîncăm, şi atunci o să mă fac albă, iar de nu o tai, să mă duci înapoi, de unde m-ai adus.

Ce să facă feciorul de împărat? Încotro da, rău nimerea; s-a hotărît să taie broasca s-o mănînce; dar cu grea inimă a luat această hotărîre. A spus să o taie, s-o frigă şi să le-o aducă la masă. Acolo, cum mîncau, oasele ce rămîneau ea le arunca în foc, iar el le arunca prin fereastră în grădină.

A doua zi, feciorul de împărat, cu inima plină de durere, s-a dus în camera lui şi plîngea. Cum şedea acolo şi plîngea, vine grădinarul şi-i spune:

— Întru mulţi ani să trăieşti, măria ta, să vii jos în grădi- nă să vezi o minune. A crescut de astă-noapte un copăcel plin de flori şi lămîi.

A coborît feciorul de împărat să vadă lămîiul.Îndată lămîiul şi-a răsfirat crengile şi toate florile şi le-a scuturat asupra lui. Feciorul de împărat a cerut atunci un scaun şi s-a aşezat dedesubt şi nu se mai urnea de acolo.

Arăpoaica iarăşi a întrebat unde e feciorul de împărat. I-au spus iacă aşa şi aşa; este un lămîi plin de flori şi lămîi, şi i-a plăcut şi şade dedesubt. Mîndra lui de arăpoaică nu pierde vremea; coboară jos în grădină. Cum se apropie de feciorul de

împărat, lămîiul îşi întoarce crengile cu ghimpii asupra ei, să-i scoată ochii, nu alta. A zgîriat-o pe obraz, pe mîni, vai de ea. Ţipete!

Iar arăpoaica:

— Să-l scoţi din rădăcină lămîiul şi atunci mă fac albă; căci era cît pe ce să fiu albă, dar a venit întîmplarea cu acest lămîi şi iarăşi m-am înnegrit, de m-am făcut ca o cioară.

— Mîndra mea, îi spune feciorul de împărat, ce vină are lămîiul?

Dar în zadar!

— Să tai lămîiul, de nu, o să fie mare nenorocire.

Atunci feciorul de împărat a plecat din grădină, spunîndu-i:

— Fă ce vrei! Eu nu mă mai amestec.

Cum a plecat feciorul de împărat, aceea pune grădinarul să taie din rădăcină lămîiul; şi-i face crengile bucăţele, bucă- ţele; şi a spus să le arunce în drum, să vină lumea să le ia şi să le pună pe foc. A rămas trunchiul; l-au aruncat şi pe acela lîngă fîntînă. A venit un moşneag să ia apă şi spune:

— Nu-mi daţi acest trunchi să-l duc acasă să-mi fac focul? Din fereastră croncăneşte arăpoaica:

— Ia-l, îi spune, ia-l şi pleacă!

L-a luat moşul şl s-a dus acasă. A apucat un topor să-l despice. Cînd era să dea în lemn, aude un glas din inima lemnului, grăind:

„Dă-ntr-un capăt, dă şi-n celălalt, dar la mijloc să nu dai!

Că-s o fată aci închisă şi mă doare!”

Cînd a auzit moşul una ca asta, a sărit pînă lîngă perete, tremurînd. Vine feciorul lui acasă şi-i spune:

— Bună ziua, tată! Ce ai, de tremuri? Îl lămureşte moşul tremurînd:

— Ce să am, fătul meu? Am mers la curte, mai bine nu m-aş fi dus, după apă, şi am găsit un trunchi şi l-am cerut şi l-am adus acasă; şi acela e doar viu şi grăieşte.

— Măi, cum să grăiască? Lemn şi să grăiască? Nu eşti în toate minţile, dragă taică!

— Na, haide aproape de el; ia securea şi loveşte-l înceti- şor şi o să vezi cum grăieşte.

Merge feciorul său, ia securea şi dă încet în trunchi, şi numai ce aude trunchiul spunînd:

„Dă-ntr-un capăt, dă şi-n celălalt, dar la mijloc să nu dai!
Că-s o fată aci închisă şi mă doare!”

Şi atunci a dat cu securea, precum i-a spus, şi vede că de acolo, din mijlocul lemnului, saltă o fecioară frumoasă, care le spune:

— Nu vă speriaţi, că norocul vostru a venit cu mine! Numai daţi-mi straie să mă îmbrac, că-s goală. Şi să-mi luaţi mătase şi fir de aur, şi o năframă albă, să o cos la gherghef, şi să o duceţi la feciorul de împărat şi o să vă dea mulţi galbeni.

Tînărul se duce de cumpără o năframă albă frumoasă, fir de aur şi mătase, şi i le aduce. Ea se apucă să-şi coase pe năframă toată povestea ei, cum s-a făcut broscuţă ţestoasă, cum s-a făcut lămîi şi cum acuma se găseşte la cutare casă şi să vină s-o ia. A împăturit frumos năframa şi a dat-o tînărului să o dea feciorului de împărat în mînă şi să vină înapoi să-i dea de ştire. S-a dus el deci cu năframa cea de aur la curte şi spune:

— Unde e feciorul de împărat? Vreau
să-l văd. I-au arătat unde-i şi s-a dus,
de-i spune:

— Să trăieşti mulţi ani, măria ta, am o năframă
să-ţi dau. Feciorul de împărat a luat-o, o
desfăşoară şi ce să vadă?
O scrisoare! Citeşte toată povestea Cosînzenei.

— Şi unde e acuma aceea care ţi-a dat
năframa? Băiatul spune:

— La noi acasă!

Împăratul dă băiatului un pumn de galbeni şi-i
spune:

— Vino cu mine, să mergem.

A mers feciorul de împărat dimpreună cu tînărul la el acasă şi a văzut-o pe Cosînzeana. Bucurie, plînsete cînd rîdeau, cînd plîngeau. Într-un tîrziu, feciorul de împărat îi spune:

— Mă duc să-ţi trimit haine şi să rămîi aici, pînă o alung pe arăpoaică; şi atunci vin să te iau.

Feciorul de împărat pleacă repede la palat; merge de-a dreptul la arăpoaică şi începe să umble în sus şi în jos prin cameră. Arăpoaica îi spune:

— Iarăşi eşti necăjit! Ce ai iarăşi? Vai de mine, abia am început să mă fac puţintel albă! Cînd te văd

necăjit, cînd una, cînd alta, iarăşi mă fac mai rău neagră.

— Stai numai, că de acum înainte nu te mai las în pace! Dar acu' am o judecată şi am venit încoace să mă gîndesc, să văd ce pedeapsă să dau omului aceluia.

— Spune-mi numai, şi o să-ţi dau îndemn bun, căci tatăl meu a fost împăratul Ielelor şi ştiu să-ţi spun ce să faci.

— A fost o dată un bărbat şi o femeie, spune feciorul de împărat, şi se aveau tare dragi; şi una a vrut să-i despartă; ce pedeapsă deci i se cuvine femeii aceleia?

— Şi tatăl meu a avut odată o judecată ca asta; şi aveam patru catîri sperioşi şi au legat-o cu mînile de doi catîri şi cu picioarele de ceilalţi doi şi au dat bici catîrilor, de a apucat fiecare în drumul lui ducînd cîte o bucată din ea.

— Atunci, găteşte-te, îi spune, ca să-ţi iei pedeapsa!

— Ce spui?! Mă şi ameninţi! O să mă faci să mă înnegresc iarăşi, ca să mor de necaz!

— Las-o mai domol! S-a isprăvit cu minciunile; numai că eu nu o să te leg de catîri, ci o să te înec.

Şi aşa a ieşit din cameră şi a poruncit să o arunce într-un rîu mare. Şi atunci însuşi a luat o trăsură frumoasă, aurită, şi a mers la casa săracului şi a plecat cu Cosînzeana, după ce le-a dat bani mulţi, de i-a făcut bogaţi. Şi pe dînsa a dus-o la palat şi a doua zi s-a făcut serbare mare, şi muzici, şi cîntări, şi veselie multă; şi a luat-o de nevastă şi aceia au trăit bine, iar noi şi mai bine.

În româneşte de VASILE GRECU

POVESTE
ENGLEZĂ

Fîntîna celor trei capete

REGELE DIN COLCHESTER avea o fiică numită Joanna, care avea cincisprezece ani şi care era tare frumoasă şi blîndă. Părintele o iubea mult, mult de tot, mai cu seamă că nu avea soţie; murise cu zece ani în urmă. Avînd nevoie de bani, regele se căsători, în cele din urmă, cu o doamnă bogată, urîtă, rea şi pizmaşă. Şi doamna bogată avea o fiică de vîrsta Joannei. Numele ei era Isabel; dar era urîtă, răzbunătoare şi nevrednică, întocmai ca mama sa. Blestemată zi a mai fost aceea cînd rege- le a adus în palat o pereche atît de nepotrivită pentru starea lor.

Apoi, nici bine că s-au aşezat la curte regina cu fiica ei cea ticăloasă, că au şi început să-i sucească regelui capul şi să-l stîrnească împotriva propriei sale fiice. Îi povesteau în taină lucruri nelalocul lor, despre ea, şi regele, doritor să fie pe pla- cul noii sale soţii, pentru averea pe care i-o adusese, le dădea crezare. În cele din urmă, Joanna se simţi atît de nenorocită, încît ceru tatălui ei învoirea de a o porni în lumea mare în cău- tarea norocului, dacă i-ar fi fost dat să-l găsească.

— Tată, rosti ea, îmi pare că nu-s vrednică să plac mamei şi surorii mele vitrege; iar tu nu mai ai nevoie de mine. Toţi aţi fi mai fericiţi dacă aş pleca. O să-ţi duc lipsa, dar atunci cînd îmi voi găsi norocul voi veni iar să te văd.

— Foarte bine, spuse regele, de vrei să te duci, du-te. N-o să-ţi ţin calea că ştiu că nu eşti fericită aici.

Şi regele suspină din rărunchi, ca şi cînd şi el ar fi fost nefericit, şi i-ar fi părut rău de a se fi căsătorit din nou, aducînd atîta necaz în palat. Dar ce

mai putea face?

— N-am grijă că n-ai putea să te descurci, îi spuse Joannei. Te du la mama ta vitregă şi cere-i să-ţi dea de ale gurii pentru drum.

Regina nu se îndură să se despartă decît de un sac rufos cu pesmeţi şi de o sticluţă cu rachiu. Îi creştea inima că pleacă

Joanna. O învrednici cu o sărutare pe obraz, ce aducea mai curînd cu un ciugulit, şi-i spuse să se poarte cum trebuie şi să se-ngrijească de sine. Adevărul e că puţin îi păsa de ceea ce se va întîmpla cu ea. Joanna îşi luă rămas bun de la tatăl său şi porni să-şi caute norocul.

Străbătu cîmpii şi păduri, cu inima grea; totuşi, curînd începu să cînte, deoarece soarele strălucea şi adia un vînticel cald printre frunze. Nu peste mult, ajunse în dreptul unui bătrîn ce şedea la marginea drumului.

— Încotro plecat-ai? o întrebă el. Şi ce duci în sacul cela?

— Numa' pîine şi rachiu, spuse ea, dar de vrei poţi lua şi

mat

a. — Mulţam, copilă, spuse bătrînul, aş lua cu drag ceva, că

n-a m avut parte azi de nici o îmbucătură.

Aşadar, Joanna se aşeză alături de el, pe malul verde, îm- părţiră cojile de pîine şi rachiul. Cînd isprăviră, bătrînul cuvîntă:

— Nu departe de aici o să dai de un gard viu de spini şi n-o să poţi trece de el.

— Atunci ce-i de făcut? întrebă Joanna.

— Ia vergeaua asta, glăsui bătrînul, dîndu-i o rămurea de alun pe care o ţinea în mînă, şi cînd ajungi la gard, clatin-o şi gardul viu se va deschide în faţa ta şi-ţi va îngădui să treci.

— Bogdaproste, mulţumi Joanna luînd nuiaua, sînteţi tare bun.

— Nu mai bun decît ai fost tu pentru mine, îi întoarse vorba bătrînul. Îţi doresc noroc şi drum bun.

Aşa că Joanna struni la drum şi îndată ajunse la gardul viu de spini, întocmai precum aflase de la bătrîn. Niciodată nu-i fusese dat în viaţă să vadă un gard atît de fioros şi de înspinat. Dar făcu după cum fusese învăţată, clătină vergeaua de trei-patru

ori în dreptul gardului şi aşteptă. Peste cîteva clipe gardul se deschise destul de larg pentru a-i îngădui să treacă. Pătrunse prin spărtură şi gardul viu se închise în spa- tele ei.

Şi, vezi că ajunse la o fîntînă, din care urcau glasuri ge- mînd şi cîntînd. Joanna se apleca să privească în adînc, şi, pe cînd sta aşa, se ridică un cap din ape şi îi vorbi. Era capul unei

femei tinere şi bălaie, cu ochi închişi şi cu părul lung şi încîlcit; gura se deschise şi Joanna auzi:

„Mă spală, mă piaptănă, fă-mă frumoasă, să plac trecătorilor ce merg în spre casă."

Fata se aşeză alături de fîntînă şi luă uşurel capul în poală, şi i se păru că pe chipul acela răsare ceva asemănător recunoştinţei. Îi netezi părul ud şi încurcat, cu pieptănul ei. Apoi aşeză capul pe un strat de flori.

Atunci alt cap urcă din fîntînă, răvăşit şi trist; şi cîntă şi el:

„Mă spală, mă piaptănă, fă-mă frumoasă, să plac trecătorilor ce merg în spre casă".

Joanna îl luă în poală, îi netezi părul şi aşeză capul printre flori.

După care, un al treilea cap ieşi din fîntînă şi cîntă:

„Mă spală, mă piaptănă, fă-mă frumoasă, să plac trecătorilor ce merg în spre casă."

Joanna făcu ceea ce făcuse şi cu primele două capete şi cînd toate fură alături, pe mal, primul cap cuvîntă:

— Ce-i vom dărui prinţesei drept răsplată pentru bunătatea sa? Din partea mea, darul frumuseţii, ca toţi să o privească şi un rege mare să o peţească.

— Eu îi voi da un glas dulce, rosti al doilea cap,

ca toţi să dorească să o asculte vorbind şi cîntînd.

— De la mine va avea bogăţii, spuse al treilea cap, ca să aibă ce aduce zestre celui cu care se va căsători.

Apoi îi cerură Joannei să le pună iar în fîntînă şi ea o făcu grijulie şi cu gingăşie, ca să nu le lovească. Şi, pe cînd ele se afundau în undă, le auzi oftînd somnoroase.

Şi Joanna plecă mai departe, cîntînd şi i se părea că gla- sul era mai susurător decît al unei păsări; asta pentru că tre- cînd pe lîngă un stejăriş din care cînta o mierlă, aceasta tăcu

pentru a o asculta. Poate şi chipul îi era mai mîndru ca nicio- dată, deoarece un cerb ce tropăia prin pădure adăstă pentru a o privi. Gîfîia puternic, ca şi cînd ar fi fost urmărit; văzînd-o însă pe Joanna, se opri şi două lacrimi îi lunecară de-a lungul botu- lui. I se făcu milă de el şi îi înconjură gîtul cu braţele. Pe dată răsună un corn de vînătoare şi cîţiva bărbaţi călări apărură. Unul se pregătea să ţintească cu săgeata, dar zărind fata, cobo- rî arma. Căpetenia lor mînă calul spre Joanna. Avea un cal minunat, cu o şa mult împodobită, precum şi veştmintele sale erau bogate şi frumoase.

Îi spuse că era rege şi că pornise la vînătoare. Joanna îi ceru să cruţe tînărul cerb, fiind atît de trist şi de ostenit. Regele o privi şi frumuseţea ei îi răni inima cum nu i se întîmplase nicicînd. Vocea ei, de asemeni, îi făcu mai blînd. Ca din nimic se simţi sătul de atîta vînat şi nu mai avu nici o dorinţă de a urmări cerbul.

— Să plece slobod, îi spuse el. Şi tu pari obosită. De ai vrea să încaleci pe calul meu, aş merge cu bucurie alături de el. Joanna lăsă cerbul să plece în voie şi el săltă printre co- paci; regele ceru oamenilor săi să nu îl urmărească, ci să go- nească caii înapoi spre castel, să se pregătească pentru a primi un oaspete. Joanna ştia să călătorească bine. Regele o ridică în şa şi, ţinînd mai departe frîul în mînă, o duse de-a lungul cărării.

Şi nu trecu mult şi îi spuse că o iubeşte pentru glasul ei gingaş şi mai mult pentru frumuseţea sa, şi mai mult pentru blîndeţea şi bunătatea ei.

— De vrei, îi şopti el, vei fi regina mea şi vom domni împreună asupra ţării mele.

— Soţia unui astfel de rege ar trebui să aducă o zestre bogată, răspunse ea, iar eu nimica n-am. Nimic, nimic. Tatăl meu e sărman, cît despre mama mea vitregă, nu-mi va da de niciunele.

— Mă voi însoţi cu tine fără de zestre, mărturisi regele.

— Oricum, îi întoarse vorba Joanna, tot aş vrea să am ceva. Se ştie că soaţa ce nu aduce soţului său nimica nu e pe placul prietenilor acestuia.

— Ce ai în sacul acela? o întrebă regele.

Joanna nu băgase de seamă că ţinea încă în mînă sacul cel vechi, dat de mama sa vitregă.

— Doar nişte coji de pîine, cred, dar băgă totuşi mîna în el şi, spre uluirea ei, scoase la iveală coliere de perle, giuvaeruri şi podoabe de preţ.

— Dar ai o avere, se uimi regele. Te-aş fi luat şi numai cu pesmeţii, dar bunătatea ta i-a preschimbat în perle. De astă da- tă nimeni n-ar putea spune că ai venit cu mîinile goale.

Şi, iaca, Joanna se căsători cu regele, spre bucuria, tutu- rora. Fură foarte fericiţi, regele fiind omenos şi mîndru la înfă- ţişare, iar Joanna fiind frumoasă şi blîndă. Toţi oamenii o iu- beau şi se înveseleau că regele lor făcuse o alegere atît de înţe- leaptă. Curînd cei doi hotărîră să-l vadă pe tatăl Joannei, rege- le din Colchester. Fata se chinuise mult din pricina amintirii lui, întrebîndu-se cum o mai duce fără ea. Urcară într-o minu- nată caleaşcă, trasă de patru cai albi, şi mînară sprinten de-a lungul drumului spre Colchester.

Mare mai fu mirarea mamei vitrege văzînd o trăsură mi- nunată din cale afară trăgînd în curte, chiar sub fereastra ei. Cît, de supărată şi de cotropită de pizmă fu văzînd în deosebi cine era în ea! Şi cît de încîntat a fost regele din Colchester! Dusese cu adevărat lipsa prinţesei şi fusese adînc îndurerat de a se fi căsătorit cu o regină atît de răzbunătoare şi de arţăgoasă. Regi- na fu şi mai morocănoasă văzînd cît de frumoasă se făcuse Joanna, cît de plăcut şi de îngăduitor era soţul ei şi cît de înstă- riţi şi de fericiţi se aflau cei doi. Se hotărî să găsească un soţ pe aceeaşi măsură pentru fiica ei, oricît de urîtă şi de alintată ar fi fost.

După ce prînziră împreună, Joanna povesti tatălui şi ma- mei sale vitrege întreaga poveste cu bătrînul din marginea dru- mului, cu cele trei capete din fîntînă şi întîlnirea cu soţul ei în codru.

— Isabela va pleca mîine întocmai pe acelaşi

drum, spu- se regina. Nu văd de ce nu ar avea acelaşi noroc ca Joanna, ba unul chiar mai mare. Sînt încredinţată că i se cuvine mai mult. Nu crezi? îl întrebă pe rege.

— Nădăjduiesc să ai dreptate, îi răspunse regele; şi chiar a doua zi regina luă un sac din piele fină şi îl umplu cu prăjituri

alese şi cu o ploscă de vin alb de Spania. I-l înmînă Isabelei, îi ură noroc şi prinţesa o porni la drum.

Cînd Isabela ajunse în locul în care Joanna îl văzuse pe bătrîn, el, după cum bănuiţi, era acolo, întocmai ca şi mai înainte.

— Bună să-ţi fie ziua, spuse omul binevoitor.Încotro ai plecat şi ce porţi acolo, în sacul acela de piele frumos?

— Ce-ţi pasă, moşule? rosti Isabela cu mojicie.

— Apoi, nu-mi pasă, vezi bine; numai că n-am prea îm- bucat mai nimica de ieri şi dacă ai avea vreun pesmet ori ceva dulce de stricat pe un bătrîn, mi-ar place să-ţi răspund cu o urare de bine.

— Pentru cerşetori n-am nimic de prisos, spuse sigură pe sine Isabela şi dusă a fost.

Mai colea ajunse la gardul viu de spini, acum şi mai fio- ros şi mai îngrozitor ca niciodată. Isabela nu văzu niciun loc de trecut prin jur, aşa că apărîndu-şi obrazul cu mîinile, trecu cum putu prin el. Dar spinii, ca şi cînd nu le-ar fi fost pe plac o astfel de fată netrebnică şi nemiloasă, îi zgîriară braţele, îi smulseră părul şi-i sfîşiară gleznele. Mai mult decît atît, mama Isabelei îi dăduse veştminte scumpe şi frumoase, iar acestea erau acum ferfeniţate şi zdrenţuite. Aşa că, plină de sînge şi zgîrieturi, se luptă să treacă de cealaltă parte a gardului şi înce- pu să caute apă pentru a se spăla.

Ajunse la fîntîna celor trei capete şi tocmai se gătea să-şi moaie mîinile, cînd apăru unul dintre capete. Părul îi era mai tare încîlcit, iar faţa îi era mai zmîngălită ca pe vremuri.

> *„Mă spală, mă piaptănă, fă-mă*
> *frumoasă, să plac trecătorilor ce merg*
> *în spre casă”.*

— Nici prin gînd, hohoti Isabela, eu am nevoie să mă spăl şi să mă pieptăn, nu tu. Du-te sănătoasă de unde ai venit!

Şi o lovi cu sticla.

Apoi apărură celelalte două capete şi cerură aceeaşi bunăvoinţă. Isabela se purtă la fel şi cu ele. Aşa că cele trei capete se apropiară unul de celălalt şi se întrebară cum ar putea hărăzi nenoroc unei fete atît de împietrite. Şi iată că primul îi acoperi pielea cu lepră, al doilea o dărui cu un glas

aspru şi spart, ce să zgîrie auzul ca o poartă ruginită, iar cel de al treilea făgădui ca soţul ei să fie un cîrpaci sărac privind cu un ochi la făină, cu altul la slănină, pe care nimeni altul nu l-ar lua. Biata Isabela! Oricît de rea ar fi fost, tot îţi era milă de ea, văzîndu-i pielea plină cu bube şi auzindu-i glasul răguşit. Dar oamenilor din tîrg nu le-a fost milă; de îndată ce ajunse acolo, s-au înspăimîniat şi s-au împrăştiat în goană, care unde putu, temîndu-se să nu ia lepră. Singurul om care nu fugi, fu un cîr- paci sărac şi saşiu, care cîrpea un pantof în mijlocul drumului.

— Ajută-mă, ajută-mă! izbucni Isabela. Unde-aş putea găsi pe cineva care să mă vindece de boala aceasta cumplită? Am bani şi-l voi plăti bine.

— Dacă te vindec, te măriţi cu mine? vru să afle cîrpa- ciul. Ăsta e preţul.

— Da, da, mă mărit, se grăbi Isabela. Numai, ajută-mă repede!

Cîrpaciul cîrpise cîndva pantofii unui pustnic sărac şi pustnicul îi dăduse un borcan de unsoare împotriva leprei şi o sticlă de ulei care vindecă raguşeala. Îi dădu Isabelei unsoarea şi pielea i se vindecă; şi îi dădu uleiul şi vocea aspră i se schimbă. După aceasta o luă acasă şi făcură nuntă.

Peste cîteva zile plecară să o vadă pe mama Isabelei şi pe tatăl ei vitreg. La palatul regal toată lumea era adunată la o petrecere cum n-a mai fost în cinstea Joannei şi a soţului său, care urmau să plece a doua zi. Ce uluită fu regina văzînd nu o caleaşcă frumoasă cu cai sprinteni, albi şi cu hamuri bătute-n pietre scumpe, ci un cîrpaci urît şi saşiu la braţul căruia era fiica ei – Isabela! Aproape că nu putu scoate o vorbă de ciudă şi necaz.

— Unde l-ai mai găsit şi pe pocitul ăsta? gemu ea în cele din urmă. Şi de ce nu eşti frumoasă ca fiica mea vitregă? De ce nu-ţi e glasul mai fermecat ca al privighetorii şi de ce nu te-ai măritat cu vrun rege de seamă, care să aibă caleaşcă trasă de opt cai?

Şi regina se înăbuşi şi căzu la pat. Dar niciodată nu-şi mai reveni şi, nu peste mult, muri de obidă şi amar. Regele din Colchester socotea că acel cîrpaci era soţul cuvenit fiicei sale vitrege, Isabela, căci nu o putea ierta de a o fi făcut nefericită

pe Joanna. Aşa că spuse cîrpaciului că îi va da o sută de lire, numai să-şi deschidă un atelier cît mai departe cu putinţă de Colchester, unde să-şi ducă soaţa. Şi s-au dus cu suta lor de lire, şi s-au ţinut de cuvînt, şi nu l-au mai tulburat pe rege niciodată.

După aceasta, regele plecă să stea cu fiica sa, Joanna, şi cu soţul ei o vreme, şi au fost tare fericiţi; aşadar, după cîtva timp, le-a fost dat să uite de nenorocirile aduse de mama vitregă cea rea şi bogată.

În româneşte de MIHAI RĂDULESCU

POVESTE AROMÂNĂ

Picurăruşul

A FOST ce nici n-a fost.

A fost odată un împărat tare învăţat şi tare bun la inimă. Nu era zi în care să nu facă vreo faptă bună, ca să-l pomenească oamenii veşnic. Aşa se face că într-o zi îi veni un gînd cum nu se putea mai bun: făcu o şcoală cum nu era alta pe lume. Veneau aici feciori şi fete tocmai de la capătul pămîntului, ca să înveţe. Era, pasămite, o şcoală renumită.

Printre copiii de bogătaşi, de domni şi de împăraţi, care învăţau aici, mînca, cum s-ar spune, o bucată de pîine şi copilul unui păstor aromân. O dată cu el veniseră şi două fete de împă- rat: fata lui Verde-împărat şi fata lui Alb-Împărat. Le trimiseseră părinţii să înveţe şi ele buchile.

Pe feciorul păstorului îl botezară Picurăruşul. O fi avut el alt nume, dar aşa-i ziceau copiii de la şcoală.

Dacă era fiu de păcurar, adică de păstor!

Picurăruşul învăţa foc şi, cînd cele două fete de împărat nu ştiau să răspundă, gata sărea el şi le ajuta, că era dracul gol, la toate cele îl ducea capul! Şi ce-l mai îndrăgeau fetele pentru asta!

Într-o zi, venind vorba de vise, dascălul le spuse că, de vor să li se împlinească visul, să nu-l povestească nimănui, în ruptul capului.

Şi Picurăruşul avu un viiis! Se făcea că se apropie de patul lui o babă, care ţinea într-o mînă soarele şi într-alta luna, şi care îi zise:

— Picurăruş frumos, Picurăruş frumos! Soarele şi luna îţi vor lumina calea, soarele şi luna îţi vor îndulci viaţa!

Pe loc Picurăruşul s-a şi deşteptat, şi-a adus

aminte de vorbele dascălului şi... toată ziua a stat trist şi gînditor. Văzîn- du-l aşa abătut, maică-sa la întrebat:

— Ce-are puiul mamii de-i supărat? Spune-i mamii, ce te doare?

Păstorelul nostru însă nici nu deschidea gura şi tare se mai necăji maica lui. În cele din urmă îl dădu afară din casă! Bietul Picurăruş se plînse lui taică-său. Ce folos! Dacă nici de data asta fiul de păstor nu voia cu nici un preţ să spună de ce e amărît! Îl goni şi taică-său! „Du-te, zice, caută-ţi altă mamă şi alt tată, dacă pe noi nu ne asculţi de fel!"

Picurăruş era el deştept, nevoie mare, dar tot copil era! Nu s-a gîndit el prea mult la ce face şi... punîndu-şi mintea la picioare se aşternu drumului încotro i-or vedea ochii.

Şi era fecior chipeş, mintos, pasămite cartea ce-o învăţa- se nu căzuse pe pămînt sterp, dădea roade.

Tot mergînd el, ajunse în împărăţia lui Verde-Împărat. Vizirul împăratului, după ce schimbă cîteva vorbe cu Picurăruş, se lămuri pe dată că nu-i un copil oarecare şi-l îndrăgi nespus. Cum n-avea copii, nu ziceţi că l-a înfiat în grabă?

Într-o zi, erau invitaţi la masă la împăratul Verde. Cum se face că era tocmai vacanţă şi fata împăratului era acasă, ba încă o mai adusese la ea şi pe prietena ei, fata lui Alb-Împărat. Drăcoaicele îl recunoscură numaidecît pe bietul Picurăruş şi săriră cu gura pe el, care mai de care să-l întrebe de ce l-au gonit de acasă, de ce nu mai vine la şcoală, şi cîte altele! Picurăruş... a spus el cum s-au supărat părinţii lui... numai că tot nu voia să spună cum fusese visul. Atîta s-a ţinut de el împăratul să-i spună, că, în cele din urmă, l-a aruncat în temniţă de necaz. Ce copil încăpăţînat!

Noroc cu fata lui Verde-Împărat, care îi aducea zi de zi de mîncare într-ascuns. De-ar fi văzut-o taică-su! Azi aşa, mîine aşa, începu a-i fi drag Picurăruşul fetei noastre! Nu mai putea trăi fără să-l vadă barem... de două ori pe zi!

În timpul acesta, fata lui Alb-Împărat, care era mai isteaţă, o tot stîrnea pe fata lui Verde-Împărat cu fel de fel de întrebări, de încercări pe care le

scria.

Astălaltă însă era niţeluş mai groasă la minte, n-avea o minte aşa de subţire ca cealaltă şi nu prea putea să-i dezlege întrebările.

Într-o bună zi iată ce-i scria fata lui Alb-Împărat, aştep- tînd răspuns degrabă:

„Cu ce se cîntăreşte pojghiţa de pe ou?”

„Din cei doi cai pe care-i va trimite, să-l aleagă pe cel mai bun, iar pe cel mai rău să i-l trimită înapoi.”

„Să facă în aşa fel încît, cînd va necheza iapa ei, s-o audă mînzul din grajdul lui Verde-Împărat.”

Fata lui Verde-Împărat crăpa de ciudă că nu ştia să-i răs- pundă. S-a înveninat de tot şi n-a închis un ochi toată noaptea. Degeaba! nu găsea nici o dezlegare!

Dimineaţa, Picurăruş o vede abătută, galbenă ca turta de ceară. Aflînd care-i era necazul, o linişti pe loc:

— Nu te necăji pentru atîta, fată dragă! Ce mare lucru: ia pojghiţa de la ou şi pune-o pe o balanţă; pe celălalt taler pui cîteva fire de pămînt cu vîrful degetelor şi cu asta... ai terminat!

— Bun, cu asta să zicem că-i aşa. Ce fac cu cei doi cai?

— Nimic mai uşor. Faci două gropi şi-i pui pe amîndoi să sară. Cel mai bun şi mai viteaz dintre ei o să sară, cel fricos o să se sperie şi o să dea-ndărăt.

— Bun! Şi asta-i bine, dar cu a treia?

— Pentru asta nu mă prind, pentru că ar trebui să fiu şi eu la faţa locului.

Fata făcu întocmai cum o învăţă Picurăruş şi, pe deasu- pra, făcu ce făcu şi-l scoase pe năzdrăvanul ei prieten din tem- niţă şi-l trimise la fata lui Alb-Împărat.

Cum ajunse în împărăţia lui Alb-Împărat, Picurăruş îşi cheamă oamenii şi le zise: „Cum vedeţi un cîine, ucideţi-l!”

Apoi se propti în curtea palatului, scoase revolverul şi ucise un cîine împărătesc. Străjerii iute se năpustiră asupra lui, îl prinseră şi-l duseră fetei lui Alb-Împărat, să-l judece (pasă- mite ea nu avea tată, domnea singură). Îl întrebă de ce i-a ucis cîinile.

— Cum să nu-l ucid, Măria ta, cînd lupii au

ajuns să mănînce ciobanii de vii şi ei nici nu ciulesc urechile!

— Asta-i bună, cum îţi închipui că pot ei, cîinii de aici, să audă lupii din pădure?

— Păi dacă, de aici, cîinii nu aud lupii din pădure, apăi cum ai vrea Măria ta ca mînzul de la Verde-Împărat să audă nechezatul iepei din grajdurile Măriei tale?!

Tare a mai fost înciudată fata că i-a venit de hac Picură- ruşul! Dar şi bine i-a părut că băiatul e atît de deştept! De aceea s-a hotărît să-l facă frate de cruce.

Toate bune, dar fata lui Verde-Împărat îl îndrăgise şi ea.

Ca să nu se supere nici una, nici alta, Picurăruş se făcu fratele lor de cruce.

Într-o dimineaţă, cînd una-i turna cu ibricul de aur să se spele şi cealaltă îi ţinea ligheanul de argint, el spuse:

— Asta-i! Abia acum înţeleg tîlcul visului meu: luna şi soarele sînteţi voi amîndouă, prietenele mele pe viaţă.

Şi au trăit împreună ani mulţi şi fericiţi.

Prelucrare din aromână
de MATILDA CARAGIU-MARIOŢEANU

POVESTE AROMÂNĂ

Legenda cîrtiţei

A FOST O DATĂ un ora sărman, sărman. Bietul de el avea un singur lucru bun, în afară de cinste: o vie cum nu se mai află, mănoasă şi de soi bun. O muncea cu dragă inimă el şi copiii lui şi cu ce scoteau de pe urma ei le ajungea să-şi ţină zilele. Vecinul lui, un mare bogătan, tare îl mai pizmuia pentru via asta! Şi atîta se învenina că minunea aceea de vie nu-i a lui că, în cele din urmă, i-o luă cu sila.

Bietul sărac se duse să se plîngă la stăpînire pentru nedreptatea care i se făcuse.

Judecătorul îl chemă şi pe bogătan de faţă şi-l întrebă:

— De ce i-ai luat omului via?

— N-am luat nici o vie, via e a mea!

— Cum e a ta? Poţi să dovedeşti asta?

— Păi mai bine decît aşa nici că se poate: via însăşi măr- turiseşte că e a mea, zise bogătanul.

— Ei, asta! Ce tot îndrugi acolo? Că doar o vie nu poate vorbi!

— Da nu vă mai necăjiţi, domnule judecător, zise el miorlăindu-se şi fandosindu-se, de nu vă e cu supărare, veniţi cu mine şi veţi vedea ce n-aţi văzut: via mea vorbeşte!

— Dacă-i aşa, spuse judecătorul cu jumătate de gură, atunci am să vin mîine dimineaţă să văd cum stau lucrurile.

Ce făcu hrăpăreţul şi pizmăreţul de avut?! Îl luă pe fiu- său peste noapte, îl îmbrăcă în blană de samur, ca pe un fecior de bogat ce se ţinea, şi se duse cu el la vie, făcu acolo o groapă, îl vîrî în ea pe băiat şi-i spuse:

— Mîine dimineaţă, cînd o să venim aici şi o să întrebăm via: „A cui eşti?” tu ai să răspunzi aşa, mai pe înfundate şi cu glasul mai gros: „Sînt a bogatului”.

Şi aşa au făcut oamenii aceia cu inimă de cîine, de puseră pentru totdeauna mîna pe via după care li se scurseseră ochii.

Bietul sărac, amărît ca vai de el de marea nedreptate care i se făcuse – atît de amărît că, să-l fi înţepat cineva cu un ac, n-ar fi curs sînge din el! – îşi întoarse privirea către ei şi bles- temă din fundul rărunchilor:

— Să fie blestemat să umble pe sub pămînt în vecii veci- lor şi lumina să n-o mai vadă cel ce a vorbit!

Şi lumea spune că, de atunci, feciorul bogătanului cel hrăpăreţ s-a făcut cîrtiţă.

Prelucrare din aromână
de MATILDA CARAGIU-MARIOŢEANU

POVESTE AROMÂNĂ

Povestea celor trei mincinoşi

A FOST O DATĂ ca niciodată.

Au fost odată doi oameni: unul dintr-un loc şi celălalt dintr-alt loc, unul Mitu, celălalt Pitu. Amîndoi nişte mincinoşi de secau pămîntul şi apele, nu alta.

Ce-i dădu într-o zi lui Mitu prin gînd?! Luă o desagă cu balegă, puse pe deasupra un strat de ceară, o urcă pe măgar şi o porni în tîrg s-o vîndă.

Pitu, pe de altă parte, umplu o desagă cu paie, puse deasupra o mînă, două de fir de mătase, doar-doar o izbuti să-i cumpere cineva paiele drept mătase!

Mergînd ei pe drum, naiba ştie cum se întîlniră amîndoi.

Din vorbă-n vorbă, îl întrebă fiecare pe celălalt ce duce la tîrg. „Ceară”, spuse unul, „mătase” celălalt. Ce-şi zise fiecare în sinea lui? „Dac-aş putea face schimb cu el...?

Mitu îşi ia inima în dinţi şi-i zice lui Pitu:

— Prietene, nu ţi-ar veni la socoteală să facem schimb: ceară pe mătase? Nu de alta, dar acolo unde mă duc eu are mai multă căutare mătasea decît ceara.

Celălalt, care atîta aştepta, zice:

— N-ar fi rău de loc! Tocmai că şi acolo unde mă duc eu se caută mai curînd ceara decît mătasea.

Zis şi făcut. „Mărfurile” s-au schimbat, cei doi şi-au luat rămas bun şi... pe-aci ţi-e drumul, care mai de care să grăbeas- că pasul, ca nu cumva să fie descoperit prea devreme de către celălalt. După ce goniră o vreme, ce-i trece prin cap lui Pitu?

„Ia să mă uit eu, nu cumva mi-o fi dat altceva în loc de ceară?” Cînd colo... ce să vadă! Balegă de vacă!

„Mi-a făcut-o urît de tot, zise el înciudat. Eu

barem i-am dat paie, să i le dea măgarului, dar baliga n-o mănîncă nici porcii!”

Face iute cale-ntoarsă şi mi ţi-l ajunge:

— Ah, Mitule, Mitule, m-ai păcălit! Nu ştiam că eşti aşa de mincinos. Cum se face una ca asta: balegă în loc de ceară?!

— Amîndoi sîntem din acelaşi aluat, fîrtate; eu mint, iar tu păcăleşti. Ş-apăi, cum te-am păcălit? Mi-ai dat paie, ţi-am dat baligă!

— Ah, care va să zică te-ai prins şi tu?! Păi atunci, să ne luăm de mînă amîndoi! Nu vrei să facem tovărăşie?

— Cum să nu?! Facem!

După care îşi vîndură „marfa”, îşi lăsară măgăruşii acasă şi... la drum, o porniră prin sate să păcălească lumea.

Înnoptară într-un sat, în casa unui om care-i primi cu dragă inimă, ba-i mai şi ospătă. După ce se ghiftuiră bine, Pitu, tot uitîndu-se în sus, zări sumedenie de cîrnaţi atîrnaţi în ta- van, tocmai buni de şterpelit. Se prefăcu că se uită spre fereas- tră să vadă cum arată cerul şi zise, ca să înţeleagă Mitu: „Ah, ce nori groşi aleargă pe cer în noaptea asta!”

Mitu a înţeles încotro bate tovarăşul lui şi nu întîrzie nici o clipită cu răspunsul: „Aş, nori sînt ăştia? Se porneşte la noapte un vînt de-i mătură de pe cer şi rămîne un senin...”

Pasămite, cînd Pitu zicea „nori” vrea să zică „cîrnaţi”, iar Mitu vrea să-i spună că „n-are rost să-şi facă griji, va fi mai uşor decît îşi închipuie”.

Stăpîna casei, biata de ea, nu pricepea mare lucru: vedea ea bine că cerul era senin, şi totuşi ei spuneau că-i înnorat! De aceea se duse în camera de alături, la bărbatu-său, şi-i spuse:

— Să ştii că oaspeţii noştri sînt cam nărozi. Auzi colo ce spun. Şi-i povesti toate cele. Omul ei însă pricepu îndată că aici nu-i lucru curat şi răspunse:

— Femeie, şi-au pus în gînd să ne lase fără cîrnaţi. Vezi mai bine de-i strînge mai degrabă.

Femeia nu pierdu nici o clipă, îi strînse într-un sac şi-i duse în odaia din faţă.

Mitu însă nu lăsa din ochi sacul cu cîrnaţi; se sculă la miezul nopţii şi, mergînd tot în vîrful degetelor, umflă sacul şi ...prinde orbul scoate-i ochii!

Gospodarul nu prea putea să doarmă cu gîndul la cîrnaţii lui şi mereu tot pipăia sacul cu mîna, să-l simtă la locul lui.

Cînd mai pipăi şi de data asta, ia sacul de unde nu-i! Fuga la oaspeţi, oaspeţii nicăieri!

— Opincile, nevastă, că am rămas fără cîrnaţi! Îşi pune el repede opincile, şi... glonţ, după hoţi!

Caută ici, caută colo – noroc că, luna strălucind pe cer, era o lumină de-ai fi găsit şi acul – în cele din urmă îi găsi. Numai că nu ştia ce să facă: să se apropie să le ceară sacul, îi era frică să nu-l ia la bătaie. Spre norocul lui, unul dintre ei, Pitu, rămase ceva mai în urmă, atunci omul nostru se apropie de cel cu sacul, de Mitu, şi-i zise:

— Dă-mi-l să-l mai duc şi eu!

Crezînd că i-l cere tovarăşul lui, Mitu i-l dădu şi-şi văzu de drum. Drept care, cîrnaţii şi stăpînul lor o porniră înapoi spre casă mîncînd pămîntul. Cînd se apropie Pitu, îl vede pe Mitu fără sac:

— Unde ţi-e sacul?

— Cum unde mi-e? Nu-i la tine?

Fiecare din ei credea că celălalt îl trage pe sfoară.

— Păi nu ţi l-am dat adineauri? zice disperat Mitu.

— Nici vorbă! zice Pitu.

— Să ştii atunci că ni l-a luat gospodarul!

Nici una, nici două, o iau la fugă după el, o apucă pe o scurtătură şi ajung înaintea lui acasă. Se leagă unul din ei la cap femeieşte şi, de-ndată ce-l vede pe gospodar, îi zice:

— Slavă domnului că ai pus mîna pe el, bărbate, dă-mi-l să-l pun în casă!

Bietul gospodar, cum era frînt de atîta alergătură, nu băgă de seamă că nu era nevastă-sa şi-i dădu sacul.

Hoţomanii o zbughesc pe uşa din dos şi... întinde-o!

După ce se odihneşte puţintel pe prag, gospodarul intră în casă. Nevastă-sa, cum îl vede, îl şi întreabă dacă a prins hoţii.

— Da' ce mă mai întrebi? Nu ţi-am dat sacul

niţel mai- nainte?

— Ce tot spui acolo, bărbate?! Eu abia acum dau ochii cu tine de cînd ai pornit-o după ei!

— Nu cumva glumeşti, femeie?!

— Cum îţi închipui aşa ceva, de glume îmi arde mie acum?

— Dacă-i aşa, iarăşi ne-au luat cîrnaţii, zise bietul om şi o şi întinse din nou la fugă după ei.

Nu trecu mult şi-i ajunse.

— Păi bine, oameni buni, zice el, nu ştiam că sînteţi aşa de mincinoşi!

— Noi minţim şi tu păcăleşti, jupîne, ziseră ei.

— Păi, dacă-i aşa, ne găsirăm trei atunci: vorba ceea: s-a rostogolit tingirea şi şi-a găsit capacul! Daţi-mi sacul şi să fa- cem tovărăşie.

Zis şi făcut.

O porniră toţi trei înainte şi ajunseră într-un oraş. În pungă: fluiera vîntul. Cu totul n-aveau mai mult de un leu de fiecare. Vorba era acum cum să facă cum s-o dreagă ca să mănînce să bea şi să nu plătească nimic?!

S-au hotărît ca fiecare să-şi bată capul cu cîte ceva: unul să facă rost de pîine, altul de mîncare şi al treilea de vin, că, de! fără vin nu prea alunecă mîncarea pe gît!

Pitu, care se prinsese să aducă pîine, se duse la un brutar şi-i spuse:

— Ia-ţi înapoi leul ce ţi-l datorez.

— Da' de cînd îmi datorezi ceva? Eu nu-mi aduc aminte.

— Nu-ţi aduci dumneata aminte, dar eu îmi aduc; ia-l că... ţi-l datorez!

— Atunci dă-mi-l, zise brutarul, cu toate că, îţi spun drept, nu-mi aduc aminte.

După nu-ş-cîtă vreme, Pitu se întoarce la brutar şi-l roa- gă să-i dea zece pîini „într-o oră îţi aduc banii, că n-am mărunt la mine”, zise Pitu.

— Lasă, prietene, se poate, nu pierd eu banii de la tine, n-am nici o grijă.

Ce gîndea bietul brutar? „Omul ăsta a făcut anume un drum ca să-mi dea înapoi un leu uitat de mult, şi n-o să vină el să-mi plătească tocmai acum,

cînd îl cunosc bine?”

Pitu îşi pune frumuşel pîinea în desagi şi, vorba aceea, cine l-o mai vedea vreodată călcînd în brutăria cu pricina...

În vremea asta, Mitu, care se prinsese să facă rost de mîncare, se duce în piaţă, alege un peşte mare, de cîteva ocale, cel mai frumos peşte dintr-o pescărie, şi-i zice negustorului:

— Te-aş ruga mult, n-ai vreun băieţaş pe-aici care să-mi ducă peştele acasă şi să ia şi banii pentru el? Tot n-am eu mărunt la mine!

— Cum să nu, zise negustorul, şi-i dădu un băiat care să-i ducă peştele.

Pe drum, Mitu ia peştele din mîinile băiatului, îi dă sin- gurul leu pe care-l avea şi-l trimite la cîrciuma din colţ să-i cumpere tutun:

— Du-te, zice, că te aştept aici.

Nici n-apucă să se depărteze băiatul, că Mitu o şi zbughi pe alt drum şi drept la han nimeri, unde trăseseră toţi trei.

Al treilea, să-i zicem pe nume Chitu, trebuia să aducă vinul. Ce credeţi că face?

Ia un burduf de piele, îl umple pe jumătate cu apă şi se duce la unul care vindea vin, chipurile să cumpere.

— Dă-mi, zice, cinci ocale de vin, ca să fie la un loc zece, cu ce mai am aici.

Negustorul îi toarnă, cît a cerut şi, abia după aceea, Chitu îl întreabă cît costă ocaua. Omul îi spune preţul, Chitu îi dă mai puţin, mai lasă unul, mai dă altul, totuşi nu se puteau înţelege de loc din preţ:

— Nu-mi convine la preţul ăsta, spuse negustorul; dacă nu-mi dai cît îţi cer, dă-mi vinul înapoi.

Păi... Chitu tocmai asta aştepta! Să-i dea înapoi cinci ocale de vin botezat!

Şi uite-aşa, din negustor în negustor umple burduful, goleşte cinci ocale, iar umple, iar goleşte, a ajuns hoţomanul de Chitu să facă vin din apă! Şi, tot aşa cu minciuni peste min- ciuni şi cu înşelătorii de tot felul, au trăit ei în oraşul acela mai bine de o săptămînă!

Cînd să plece, îşi tot frămîntau mintea cum să plătească datoria la hangiu. N-aveau un chior în buzunar!

Încă în ajunul plecării îi cerură hangiului pentru a doua zi un prînz mai deosebit, ca pentru ultima oară, şi tot odată, să pregătească socoteala. Hangiul, bietul de el, credea că are a

face cu nişte oameni cinstiţi şi a făcut întocmai. Ei, a doua zi mîncară, băură. Cînd, la plată, începură să se certe între ei, chipurile, care mai de care să plătească el!

— Nu, nu, eu plătesc, spunea Pitu, că eu v-am adus aici!

— Ba să-mi fie cu iertare, sărea Mitu, tu ai plătit la Salo- nic, aici e rîndul meu!

— Nu şade bine să plătiţi voi, sare de colo şi Chitu, de data asta eu trebuie să fac cinste!

Ba că se cuvine, ba că nu se cuvine, mai mai să se încaiere.

— Măi creştinilor, staţi măi, oameni buni, nu vă certaţi, îi opri cu vorba slujitorul hangiului. Să vă învăţ eu cum s-o scoateţi la capăt, ca să nu se supere nici unul: uite, legaţi-mă pe mine la ochi şi, pe care-l prind întîi acela să plătească! Nu-i bine aşa?

— Oooo! Minunat, ziseră toţi în cor.

Îi legară ochii frumuşel, îşi scoaseră apoi încălţările, le luară în mînă şi, unul după altul, în vîrful picioarelor, o şter- seră frumuşel afară! Bietul slujitor juca „de-a baba oarba” de unul singur: ba să prindă ici pe unul, ba colo pe altul, nimic! Auzind gălăgie, vine hangiul din odaia de alături şi... haţ! sluji- torul mîna pe el, zicîndu-i:

— Tu ai să plăteşti! şi-şi dezlegă pe loc ochii.

Cînd colo, ce să vadă? Mincinoşii spălaseră putina de mult şi cel prins era chiar stăpînul său.

— Tu să fii sănătos, îi răspunse acesta, că eu... am înghi- ţit hapul şi gata, n-am ce face!

Şi amărîtul de hangiu rămase cu buza umflată şi cu toată paguba pe spinarea lui! De, aşa se întîmplă cu cei care nu fac ochii mari atunci cînd trebuie, şi se lasă păcăliţi de te-miri- cine!

Vorba ceea: unde nu-i cap, vai de picioare! Şi: cine are de învăţat să înveţe!

Ei, dragii mei, povestea s-a sfîrşit:

Poveste ştiam,
Poveste v-am
spus, Cît am
putut

Atîta v-am dus!

Prelucrare din aromână
de MATILDA CARAGIU-MARIOŢEANU

POVESTE AROMÂNĂ

Fata moşului cea înţeleaptă

A FOST CE NICI N-A FOST. Ceva minunat era, în lumea întreagă se povestea, toţi ascultau şi se minunau.

A fost, măi frate, într-o vreme un împărat. Şi acest împă- rat avea un vizir. Nu ştiu de ce, dar împăratul numai la treburi grele îl mîna pe bietul vizir.

Într-o zi, în amiaza mare, ce-i trecu prin bostan împăratului? Îşi chemă vizirul şi-i spuse:

— Vizire, slugă credincioasă, ţine galbenul ăsta de aur şi din el să-mi faci: o velinţă de lînă, de un galben; să-mi cumperi un berbec, tot de un galben şi să-mi aduci şi galbenul înapoi.

„Tiii! mînca-l-ar lupul, îşi zise vizirul, la ce-l pune necu- ratul?! Cum vine asta: şi cărnoasă, şi lăptoasă şi devreme acasă?!”

— Ia aminte, fiul meu, adăugă împăratul, ai de la mine un an de gîndire şi de înfăptuire! De nu-mi îndeplineşti dorin- ţa, unde-ţi stau picioarele îţi va sta şi capul. Înţelesu-m-ai?

— Am înţeles, slăvite doamne! Vorba aceea: şi oile să ră- mînă oi, adică să nu lipsească nici una, dar şi lupul să fie sătul!

Bietul vizir se retrase cu capul plecat, de parcă i se îne- caseră corăbiile, mai-mai să plîngă de supărare. Umblă el mult să găsească pe cineva care să-i dea vreun sfat, ca s-o scoată la capăt, dar... nimic. De bună seamă, avea el bani destui ca să cumpere o velinţă şi un berbec, dar cum s-o dreagă cu galbe- nul, cînd s-o duce la împăratul?!

Cum mergea el pe drum şi tot rătăcea din sat

în sat, se întîlni cu un moşneag. „Bună ziua”, unul, „bună să-ţi fie ini- ma”, celălalt, porniră amîndoi spre sat. Era o căldură ca aceea, în amiaza mare. Vizirul intră în vorbă cu moşneagul, care nu scotea o vorbă:

— Ei, moşule, ia-mă-n cîrcă tu întîi, că pe urmă te-oi lua şi eu! Altfel nu-i chip să biruim căldura asta!

Moşneagul îl privi mirat şi-şi spuse:

„Ăsta nu-i zdravăn, bietul de el. Auzi colea, să-l iau în cîrcă pe urcuşul ăsta şi pe căldura asta?!”

Din vorbă în vorbă ajunseră în sat şi moşneagul îl găzdui la el acasă. Moşul avea numai o fată, dar foarte înţeleaptă. Cum îl văzu pe taică-su însoţit de cineva, îl întrebă ce fel de om este oaspetele lor.

— Ce fel de om o fi, nu ştiu, zise moşul, dar mi se pare că-i lipseşte o doagă, dacă nu cumva mai multe!

— Cum adică?

— Pai ascultă şi tu ce prostie mi-a spus pe drum: să-l iau eu în cîrcă, apoi să mă ia el în cîrcă, doar doar om birui urcuşul şi căldura.

— Ba nu-i prost de loc, dacă ţi-a vorbit aşa, dimpotrivă, e tare înţelept. El a vrut să spună că ar fi bine să povesteşti cînd tu una, cînd el alta, pînă scăpaţi de urcuş, ca să vi se pară dru- mul mai uşor.

Nu trecu mult şi vizirul, văzînd că fata şchiopătează, îi spuse moşului:

— Casa-i bună, dară hornu-i strîmb!

Moşul făcu ochii mari şi-şi zise: „Bietul de el! Orice-ar zice fie-mea, nu-i în toate minţile!”

Fata tocmai intra şi, auzind vorbele vizirului, îi răspunse:

— Hornu-i strîmb, dară fumul merge drept! Apoi se duse să pregătească ceva de-ale gurii.

— Deşteaptă fată ai, moşule, zise vizirul.

— Slavă domnului! răspunse moşul. Ea e sprijinul şi bu- curia bătrîneţilor mele.

Din vorbă-n vorbă, îi povesti moşul cum în ziua aceea murise un om avut în satul lor.

— A murit viu sau a murit mort? întrebă vizirul.

Moşneagul din nou făcu ochii cît cepele şi zise în sinea lui

„Nu-ncape vorbă, nu-i întreg la minte!”

Se duse îndată în cealaltă odaie şi-i spuse fetei:

— Nu-ţi fie cu supărare, fata tatii, dar oaspetele

nostru e cam într-o parte. Auzi şi tu ce spune: „Casa-i bună, dară hor- nu-i strîmb!” şi doar, ştii şi tu, mai e vreun horn mai drept decît al nostru în tot satul?!

— Tată dragă, el altceva a vrut să spună prin asta: m-a văzut pe mine că şchiopătez şi a crezut că sînt şchioapă de felul meu, el nu ştie că m-am înţepat şi de aceea nu calc bine. Dar ai văzut ce i-am răspuns şi eu!

— Asta... să zicem că e aşa cum zici tu, fata tatii, dar să auzi altă prostie: eu am adus vorba de bogătanul nostru, care a fost îngropat azi, şi ce crezi că m-a întrebat? „A murit viu sau mort?” Ei, ce zici, n-are ceva lipsă la cîntar?

— Te înşeli, tată, şi de data asta! El a întrebat, de fapt, dacă lasă copii după moarte care să-i poarte numele sau nu lasă? Că de nu lasă, este mort pe veci, iară de lasă, atunci într-adevăr a murit viu!

Vizirul, ca omul care umblă după leac, asculta după uşă ce vorbea tatăl cu fiica lui şi auzi tot.

Se aşezară la masă. Fata pregătise un pui, pe care îl adu- se şi îl împărţi: îi dădu tatălui ei capul, picioarele le dădu oas- petelui şi ea îşi păstră aripile. Vizirul, deşi om isteţ, totuşi trea- ba asta nu prea o înţelese şi-i ceru lămuriri fetei, care-i răs- punse:

— Capul l-am dat lui taică-meu, pentru că el este capul familiei; picioarele ţi le-am dat dumitale, pentru că de picioare ai nevoie ca să poţi face cale lungă; aripile le-am ţinut pentru mine, pentru că noi, fetele, sîntem ca păsările cerului: cînd le cresc aripile, îşi iau zborul şi îşi fac alt cuib.

Vizirul era tare încîntat de marea înţelepciune a fetei.

— Tu care ştii atîtea lucruri, îi spuse el, poate că-mi dai şi mie o povaţă, pentru că iată ce se întîmplă: cu un galben trebuie să fac o velinţă, să cumpăr un berbec şi galbenul să-mi rămînă galben!

— Mare lucru! spuse fata. Du-te şi cumpără de la un păs- tor aromân un berbec netuns, de un galben; tunde-l şi lîna dă-mi-o mie să ţes din ea două velinţe, de o să se minuneze oricine le-o

vedea: una ai s-o vinzi pentru un galben şi una o păstrezi. În felul ăsta ai să ai: velinţa, berbecul şi galbenul.

Ascultînd-o, vizirul a rămas cu gura căscată. A făcut întocmai cum l-a învăţat fata şi iată-l la împărat.

Acestuia nu-i venea să creadă că vizirului i-a dat prin cap una ca asta. De aceea îl sili să-i spună adevărul, cine l-a învăţat,

că nu-i va face nici un rău. Şi vizirul i-a povestit pe rînd toate sfaturile înţelepte ale fetei.

Împăratul nostru era tînăr, şi, cînd auzi de înţelepciunea fetei, o ceru de nevastă, se însură cu ea şi trăiră ani mulţi şi fericiţi. De multe ori a pus la încercare el deşteptăciunea ne- vestei sale, şi de fiecare dată ea, cu ascuţimea minţii ei, ieşea biruitoare.

Ba povestea spune că împăratul a coborît de pe tron şi a urcat-o pe nevastă-sa, şi toţi oamenii o iubeau atît de mult, încît în jurămintele lor pomeneau numele ei. Toţi mergeau să-i ceară sfaturi. M-am dus şi eu s-o întreb de una, de alta şi ea mi-a spus povestea asta, pe care, puţin de ici, puţin de colo, v-am spus-o şi eu cum am putut.

Prelucrare din aromână
de MATILDA CARAGIU-MARIOŢEANU

POVESTE MEGLENOROMÂNĂ

O poveste cu un morar spîn

A FOST O DATĂ un om care avea un băiat tare isteţ.

Într-o zi tatăl îşi trimise feciorul la moară, să macine grîu, şi-l sfătui să nu se ducă la vreun morar spîn, pentru că dealde ăştia mint de sting pămîntul şi te înşală pe rupte!

Băiatul îşi puse sacul pe spinarea calului, sări şi el în şa şi o porni la drum. Nu după multă vreme ajunse la o moară. Morarul era însă spîn, aşa că băiatul dădu să plece.

— De ce nu rămîi să macini aici? spuse morarul.

— Taica mi-a spus că la spîni să nu macin, pentru că sînt vicleni şi mincinoşi, răspunse băiatul.

Merse el, merse, întîlni o altă moară, dar şi acolo morarul era spîn, aşa că plecă şi de acolo, în cele din urmă nimeri la o altă moară, unde şi de astă dată morarul era spîn, dar, neavînd încotro, rămase totuşi acolo.

După ce-i măcină grîul, morarul îi spuse:

— Măi băiete, la noi e obiceiul ca din făina măcinată să facem pîine; fiecare din noi va spune cîte o minciună şi pîinea va fi a aceluia care a spus o minciună mai gogonată: de ţi-o cădea ţie, a ta să fie, iar de mi-o cădea mie, a mea să fie.

Băiatul zise:

— Bine, aşa să fie.

Măcinară grîul şi făcură din făină pîine. Morarul îl îndemnă pe băiat să spună el întîi o minciună. Dar băiatul zise:

— Ba spune tu întîi.

Atunci morarul începu să spună:

— Taică-miu, într-o vreme, avea foarte mulţi cai. Mă tri- mise într-o zi să-i pasc. Pe seară însă pierdui toţi caii şi mă întorsei acasă fără nici unul. Taica m-a certat rău: „Unde-s caii, ce-ai făcut cu ei?” Eu am ieşit din casă să-i caut şi deodată am zărit un dovleac mare, cît un oraş. Într-o parte dovleacul avea o gaură; cînd mă uitai prin ea, ce să-mi vadă ochii? Într-o singu-

ră sămînţă erau toţi caii noştri! I-am scos din sămînţă şi i-am dus acasă pe toţi, spre fericirea lui taică-miu. Eh, asta-i min- ciuna mea, acum spune şi tu una!

Băiatul începu şi el:

— Tată-meu avea multe albine şi m-a trimis într-o zi să le pasc. Seara, le-am strîns la un loc şi le-am dus acasă. Cînd le-am numărat, lipseau două albine. Tata m-a trimis să le caut, să le găsesc şi mi-a spus: „Pînă nu dai de ele, să nu vii acasă.”

Caut eu ici, caut dincolo, albinele nicăieri. Umblu încoa- ce, umblu încolo, nimic. Pornii spre casă fără albine.

Mergînd pe drum, văd un om care ara cu două albine înhămate la plug. Mă apropii de el şi... culmea, albinele erau ale mele! Cum se vede treaba, le găsise, le pusese la jug şi ara cu ele cît putea. I-am tras un toc de bătaie, i-am luat albinele şi le-am dus cu mine.

Cînd mă uit bine, o albină avea o rană la gît, cred şi eu, i-o făcuse jugul! Luai o frunză de nuc, ştersei rana şi aruncai frunza. Din frunza aceea, oameni buni, crescu un nuc mare, care se umplu curînd de nuci. Copiii de prin partea locului făceau roată în jurul lui. Şi aruncau cu bulgări de pămînt, să scuture nucile!

Atîta aruncară, că din bulgării aceea se făcu un ogor de toată frumuseţea şi mănos nevoie mare. Noi l-am semănat cu grîu. Şi grîul crescu mare şi se făcu frumos cum nu mai era altul. Cînd se coapse, tocmirăm argaţi ca să-l secerăm şi într-o zi terminarăm o parte. În ziua următoare am secerat cealaltă jumătate şi deodată, cînd eram pe sfîrşite, ţîşni spre noi un iepure. Taică-miu aruncă cu secera după el, îl lovi şi, deodată, din labele lui căzu o carte. Luarăm cartea, ne uitarăm în ea şi ce credeţi că scria acolo?!... că „pîinea făcută la moară trebuie să fie a celui care a adus grîul şi nu a morarului!”

Toţi cei de faţă au rămas cu gura căscată şi i-au

dat dreptate băiatului, zicînd că pîinea e a lui şi trebuie să şi-o ducă acasă.

Vedeţi ce înseamnă să nu te laşi păcălit?

Prelucrare din meglenoromână de MATILDA CARAGIU-MARIOŢEANU

POVESTE MEGLENOROMÂNĂ

Povestea lui Niţă lăudărosul

ERA ODATĂ un om tare mincinos şi lăudădăros, dar numai atît. Încolo, n-avea nici putere, nici curaj, te-miri-cine îl dobora cu un deget.

Într-o bună zi, mergînd el pe drum, nimeri la o cîrciumă. Cîrciumarul unsese o hîrtie cu miere pe care se lipiseră patru sute de muşte. Viteazul nostru îşi făcu curaj şi strîngînd mîna căuc prinse toate muştele deodată şi le ucise!

Ce credeţi că face după aceea? Se duse la cişmeaua din mijlocul satului, scrise pe o hîrtie cîteva vorbuliţe şi lipi hîrtia pe zidul cişmelei. Iată ce scria acolo: „Căpitanul Niţă a ucis dintr-o lovitură patru sute de suflete. Dacă e cineva în stare să-l înfrunte, să poftească să mai ia apă de la această cişmea!”

Nu după multă vreme veni un cerchez să ia apă. Zări ceva scris pe peretele cişmelei, citi şi, cînd văzu cum stau lucrurile, se sperie cumplit şi făcu iute cale-n- toarsă, fără apă.

Ai casei îl întrebară de ce n-a adus apă. El zise:

— Pentru că iată şi iată ce se întîmplă: e acolo un om viteaz care cu o singură lovitură ucide patru sute de suflete şi nu mai lasă pe nimeni să ia apă decît dacă poate să-l înfrunte.

Marele cerchez, cînd auzi una ca asta, se duse el însuşi la cişmea şi-l rugă pe Niţă să-l lase să ia apă, că ei l-or îngriji ca pe un frate. Şi aşa a fost. Din ziua aceea, lui Niţă lăudărosul şi, pe deasupra leneşul, nu-i mai lipsea nimic. Cerchezii îi dădeau tot ce avea nevoie.

Veni o vreme cînd cerchezii au avut de furcă cu

oamenii împărăţiei. Cum află Niţă de necazul lor le spuse:

— N-aveţi nici o grijă. Pornim cu toţii la luptă, eu în frunte şi voi după mine, strigînd din toţi rărunchii: „Fugiţi, duşmanilor, că Niţă Căpitanul taie patru sute de suflete dintr-o dată”. Cerchezii îl ascultară.

Cînd auziră duşmanii de una ca asta, atît de rău se speriară, că o rupseră la fugă pînă la unul.

Cerchezii se întoarseră acasă tare mîndri de isprava lui Niţă. Marele cerchez îi zise acestuia:

— Fătul meu, tu n-ai să mai faci de azi înainte nimic, stai lîngă mine, ai mei te vor sluji.

Toate bune, dar celorlalţi nu prea le venea la socoteală treaba asta, el să stea şi ei să muncească!

Într-o zi îl trimiseră să aducă şi el apă. Niţă spuse:

— Bine mă duc, şi se duse.

Cum ajunse la cişmea, se porni pe săpat şi... sapă şi... sapă, pînă se înoptă.

Dacă văzură ceilalţi că Niţă nu mai vine cu apa, s-au dus după el.

— Ce faci aici, omule?

— Ce să fac, sap împrejurul cişmelei, ca s-o aduc acasă, că doar n-am să vin mereu pentru cîte un burduf de apă!

— Aman, aman, mare ţi-e grădina! Bine, creştine, dar cişmeaua asta nu-i numai a noastră, e pentru toată lumea! Cum ai s-o duci acasă?!

La care Niţă răspunse:

— Dacă-i aşa, eu apă nu mai car, să fim înţeleşi! În altă zi însă îl trimiseră după lemne.

Niţă n-a zis „nu”, s-a dus. A luat cu el zece frînghii şi cît îi ziulica de mare a tot legat fagii unul de altul.

Cerchezii îl aşteptau cu lemnele. Văzînd că nu vine, se duc să-l caute. Cînd... ce să le vadă ochii? Niţă lega fagii de zor!

— Ce faci acol, Niţă?

— Ce să fac, iaca vreau să duc toată pădurea asta acasă, că doar n-am să fac ca voi, să duc numai cîte un fag!

— Aman, aman, da'asta nu-i pădurea noastră, măi, omule!

— Eh, dacă-i aşa, cînd vă trebuie lemne să vi le aduceţi, eu, unul, nu mai aduc!

Cerchezii, văzînd că n-o scot la nici un capăt cu

el, se vor- biră să-l opărească, numai că Niţă a tras cu urechea şi ştia tot.

Seara, cînd să se culce, luă un lemn, îl puse în aşternut în locul lui şi îl acoperi cu pătura. Cerchezii turnară apă fiartă peste el şi „l-am omorît" – ziseră ei în cor.

Dimineaţa însă, toţi se frecau la ochi văzîndu-l teafăr- teferel şi auzindu-l cum se vaită „tare m-au mai pişcat puricii

în noaptea asta!” Ba se şi speriară „cît de viteaz e omul ăsta, spuneau ei, dacă apa fiartă i s-a părut o pişcătură de purice!”

„Dacă-i aşa, gîndiră ei mai departe, atunci la noapte îl zdrobim cu topoarele.”

Niţă însă era numai ochi şi urechi! Puse un buştean în aşternut, îl înveli cu pătura şi el se ascunse. Cerchezii se năpus- tiră cu topoarele şi dă-i şi dă-i, pîn-ce, credeau ei, îl omorîră.

A doua zi însă Niţă, în picioare, se văita că în noaptea trecută tare l-au mai mîncat păduchii!

Văzînd şi minunea asta, cerchezii s-au lăsat păgubaşi.

„Alt chip nu-i, ziceau ei, decît să-i dăm nişte bani şi să ne lase-n pace!”

Marele cerchez îi zise de aceea:

— Niţă, na-ţi o tăgîrţă de bani şi du-te!

— Bine, bine, o tăgîrţă, dar cine s-o poarte?!

Vrînd-nevrînd, i-au dat un om care să-i poarte tăgîrţa pînă la el acasă. Numai că Niţă nu prea vroia ca ei să-i ştie cuibul şi apăi, trebuia să le fie mai departe încă frică de el! Ce-i dădu prin minte?! Înainte de a intra la el, îi zise cerchezului:

— Stai aici şi aşteaptă-mă; intru eu întîi, că oamenii de pe aici sînt tot aşa de viteji ca mine şi... mă tem pentru viaţa ta. Trebuie să-i potolesc niţel!

Se duse Niţă deci înainte şi le spuse alor săi: luaţi toţi cîte un băţ în mînă şi, cum îl vedeţi că vine, ţipaţi cît vă ţine gura:
„carne de cerchez vrem, carne de cerchez vrem!”

Bietul om, nici n-apucă să intre în sat şi îl şi luară cu ciomegele. Se sperie aşa de tare, că dădu drumul tăgîrţei şi... pe-aci ţi-e drumul, la el acasă!

Şi Niţă al nostru ajunse om cu stare, spune povestea.

Ba unii zic că pînă şi împăratului îi era teamă de puterea lui şi, ca să n-aibă necazuri dinspre partea asta, i-ar fi dat jumătate din împărăţie, numai linişte

şi pace să fie în ţara lui. Dar, parcă prea e de necrezut!

Povestea asta o ştiui,
povestea asta v-o
spusei, şi atîta cît
putui
eu pe voi vă păcălii.

Prelucrare din meglenoromână de MATILDA CARAGIU-MARIOŢEANU

POVESTE ISTROROMÂNĂ

Daurita

A FOST O DATĂ un crai, care avea o fată atît de frumoasă, că oamenii îi ziceau Steaua de aur, Steluţa daurită sau numai Daurita.

Cînd a venit vremea să i se mărite fata, craiul a dat sfoară în ţară că oricine vrea să se însoare, să vină să-şi încerce norocul, fie de neam mare ori ba, şi el o va da de nevastă ace- luia care va veni întîiul la miezul nopţii.

A venit o mulţime de feciori, de pretutindeni, care de care mai frumos.

Printre ei era şi un cărbunar, tare chipeş, dar mînjit tot de cărbuni. Cum îl văzură ceilalţi îndreptîndu-se spre palat, îl şi luară la zor să facă cale-ntoarsă, că un nespălat ca el nu trebuie să cuteze a ridica ochii la o fată de crai.

Cărbunarul însă nădăjduia el în ceva!

Şi, într-adevăr, la miezul nopţii, cum se face că tocmai el a fost acela are a bătut întîiul în poarta palatului!

Craiul şi fata lui s-au grăbit iute să deschidă, să vadă care le-a fost norocul. Cînd l-a văzut însă Daurita pe cărbunar, aşa negru, mînjit cum era, a şi început a se căina şi a spune:

— Mai bine moartă, decît nevasta unuia

ca ăsta! Taică-su însă:

— Lasă, fata tatii, că e destulă apă şi săpun în casa noas- tră ca să-l spălăm.

Şi unde nu l-au despuiat pînă la piele şi nu l-au spălat şi l-au îmbrăcat în haine frumoase, de arăta cărbunarul nostru ca un domn!

După puţină vreme s-au cununat şi au trăit

laolaltă, cu toţii, în bună pace

Într-o zi îl întreabă nevastă-sa din ce parte a locului este el şi cum se face că nici unul dintre ai lui nici nu le scrie nici nu vine să-i vadă.

— Eh, zise el, eu sînt de tare departe! Dacă vrei să ştii de unde sînt, trebuie să mergi cu mine!

Pasămite, Daurita voia să ştie ce fel de om este bărbatul ei!

Şi aşa au făcut. Au cerut încuviinţare de la părinţi, au luat o caleaşcă cu doi cai, o pungă de galbeni, ceva de-ale gurii şi... duşi au fost.

Au mers ei ce au mers, li s-au terminat banii; au vîndut caleaşca! Au mers încă multă vreme, dar la casa lui tot n-ajun- geau. Banii pe caleaşcă s-au dus; au vîndut un cal! Au mai mers ei ce-au mai mers călare amîndoi pe un singur cal, li s-au terminat iar banii. Au vîndut şi pe al doilea cal şi au mers pe jos... pînă... la o pădure. Fetei de crai îi era frică să treacă noap- tea prin pădure şi încă pe jos!

Soţul ei i-a dat curaj spunîndu-i că dincolo de pădure e casa lui. Şi aşa a şi fost! Înaintea ochilor le-a apărut o mîndreţe de casă. Era pasămite casa lor, plină cu detoate, nimic nu lipsea din ea. Numai că bărbatul fetei de crai era... zmeu! Biata Daurita era tare amărîtă şi tare îi mai era dor de ai ei! Dar cît era de departe de toţi! De frumuseţea ei se dusese vestea în toate crăiile învecinate.

Şi tot aşa de repede se răspîndise şi vestea că Steaua de aur dispăruse, poate pentru totdeauna!

Un fiu de crai de prin împrejurimi îşi luă inima-n dinţi şi o porni în căutarea Dauritei. Taică-su nu voia să-l lase, în ruptul capului, dar putea să ţină piept dorului năvalnic ce-l stăpînea pe tînăru-i fiu? Nici vorbă!

Fiul de crai o porni deci la drum cu inima uşoară, Dum- nezeu ştie încotro.

După ce a străbătut codri mari şi întunecoşi, şi livezi nesfîrşite, zări o căsuţă cu o băbuţă. Cum îl văzu băbuţa îi şi spuse:

— Cauţi pe Daurita?! Te-ncumeţi şi tu, tinere, ca

şi alţii, dar tare mi-e că ţi-i pierde capul ca şi ei.

— Nu-mi pasă, bunicuţo, spune-mi dacă ştii încotro s-o apuc ca să ajung cu bine.

— Eu ţi-aş spune, dar mi-e că n-ai să izbîndeşti! Mai bine fă cale-ntoarsă!

Dar tînărul crai: „Nu şi nu”, că el merge tot înainte!

I-a mai spus băbuţa că omul Dauritei e zmeu, că e Necu- ratul, şi că-l va răpune. El, nimic! Atunci băbuţa cea bună îi dădu un fir de păr din mustaţa şoarecelui, un fir lung din coada corbului, şi un fir de păr din spinarea porcului:

— Pune-le în cutiuţă, că ţi-or prinde bine, îl îndemnă bunicuţa.

După ce-i mulţumi pentru sfaturi, pentru curaj şi pentru cele trei daruri, feciorul de crai o porni la drum. Trecu peste trei codri şi ajunse la palatul zmeului;

Steaua daurită privea pe fereastră şi, cum a văzut un om de pe alte meleaguri, i-a ieşit înainte şi l-a rugat cu lacrimi în ochi să fugă, pentru că bărbatul ei e zmeu. Cum viteazul nostru nici n-a vrut să audă, l-a dus în casă şi l-a ascuns într-o gaură.

De bună-seamă, zmeul l-a simţit de-ndată ce a ajuns acasă şi l-a şi scos la lumină:

— Ştiu eu ce cauţi tu aici! Dar n-ai s-o sfîrşeşti bine.

Şi l-a aruncat într-o pivniţă întunecoasă plină cu boabe de tot felul: de grîu, de secară, de mei, de ovăz.

— Să mi le alegi pe toate, bob cu bob, pînă dimineaţă! zise zmeul.

Bietul fecior de crai! Se făcuse aproape ziuă şi el nu ale- sese nici măcar o grămăjoară, cînd... deodată... un şoricel iese din găuricea lui şi începe să roadă boabe! Ca fulgerul îl săgetă un gînd; scoase din cutiuţă de la piept firul de păr de şoarece, îl arse şi... pe dată, toată şoricimea pămîntului era acolo! Cît ai clipi din ochi, grămezile de grîu, de secară, de mei şi de ovăz erau făcute şi iată-l şi pe zmeu că vine să vadă cum s-a descur- cat întemniţatul. Nu-i venea a crede că totul e aievea! A înghiţit găluşca şi i-a dat voie fiului de crai să se plimbe un ceas prin grădină cu Daurita.

Mare fericire pentru el! Dar Daurita îi spuse:

— Nu te grăbi, asta-i numai întîia ispravă, să vedem cum vei izbîndi la următoarea!

Într-adevăr, cum se înseră, zmeul îl duse pe un maidan plin cu hoituri de animale de tot felul: boi, cai, viţei, măgari, cîini, nişte gloabe putrezite!

— Pînă dimineaţă, să nu mai rămînă nimic aici, zise zmeul, ai să mănînci tot! De nu, unde-ţi stau picioarele îţi va sta şi capul!

Bietul de el, se gîndea în sinea lui că el n-ar putea înghiţi nici jumătate de oca, darmite atîta cărnărie, şi încă împuţită. Cînd era el mai amărît, vine un corb să fure carne. Şi iar îl fulgeră un gînd: aprinde firul cel lung din coada corbului şi... deodată pămîntul se înnegri de puzderie de corbi. Într-o clipă, nu rămaseră decît oasele, pe maiadan, corbii înghiţiseră şi ultimele fărîmiţe de carne!

Mai e nevoie să spunem cît de mare i-a fost mirarea zmeului?! În ziua aceea, fiul de crai cel fericit s-a plimbat două ceasuri cu Daurita stea, care se gîndea însă cu întristare cum va reuşi băiatul la cea de a treia încercare.

Seara îi zise zmeul că pînă dimineaţă să aducă pe lume un copilaş pe care el să-laudă plîngînd din iatacul lui.

— Vai de mine şi de mine, porcul de zmeu! se văită bietul fiu de crai.

Şi cum zise vorba asta, pe dată îşi aduse aminte de firul de păr de porc, îl arse şi se şi trezi cu un porc cu un pruncuşor în dinţi, pe care i-l aşeză la picioare. Îl luă în braţe, îl ciupi pu- ţintel de picioruş şi pruncuşorul începu să scîncească. Hop! şi zmeul, minunîndu-se cum nu se mai poate de ceea ce auzea şi vedea! Neavînd ce face, i-o dădu pe Daurita feciorului de crai şi ei... pe-aci ţi-e drumul, lăsîndu-l pe zmeu cu feciorul porcului!

Dar fata, cum o porniră, îi spuse:

— Dragul meu, pînă acum tu ai fost acela care ai avut de înfruntat necazuri, acum e rîndul meu.

Nu prea pricepu băiatul vorbele ei, dar, cum privi înapoi, se dumiri pe loc: Zmeul în carne şi oase venea după el, mîncînd pămîntul, pufnind şi suflînd din greu.

Atunci Daurita aruncă un pieptene şi, oameni

buni, ca prin farmec răsări ca din pămînt o pădure nesfîrşită, deasă şi înaltă. Ai fi zis că tinerii noştri au scăpat de duşman!

Da' de unde! Zmeul după ei!

Atunci Daurita aruncă un inel şi s-a înălţat îndată un munte înalt, înalt, de ai fi zis că nimeni nu-l poate trece.

Dar zmeul mai avea ceva putere şi l-a trecut, gîfîind, tu- nînd şi fulgerînd.

Atunci fata aruncă o năframă subţire ca firul apei şi pe loc se porni o apă mare, mare de n-a mai putut s-o treacă zme- ul şi dragii noştri fugari au scăpat, teferi şi fericiţi.

Toate bune, dar feciorul de crai voia să-şi ducă mireasa acasă, cu cîntec şi cu alai, s-o arate lumii întregi în toată fru- museţea. De aceea a lăsat-o pe Steaua daurită la un han, la o răscruce de drumuri. Ea, biata, s-a învoit, rugîndu-l numai atît: să nu se lase sărutat de mama lui, că altminteri o va uita.

Zis şi făcut. Ajunse băiatul acasă, le povesti părinţilor săi toate cele întîmplate, cum izbutise s-o scape de zmeu pe vestita Stea daurită. Îi mai rugă ca a doua zi în zori să-i pregătească alaiul pentru a-şi aduce mireasa. Mare fericire pentru bieţii părinţi! Care mai de care să-l sărute şi, mai abitir decît toţi, mumă-sa, sărmana, care se topise de dorul lui! El însă, nimic, ca zvîrluga îi scăpa din mînă şi nu se lăsa sărutat!

Veni însă noaptea, cu îmbietorul somn, care-l cuprinse pe tînărul nostru de îndată ce se vîrî în aşternut.

Mama lui, numai mamă să nu fii, atît a aşteptat. S-a aplecat pe fruntea cea trudită şi a sărutat-o! Şi a rămas Daurita uitată la hanul de la răscruce, slugă la hangiu.

Trecu o bucată bună de timp. Feciorul de crai nu-şi mai amintea nimic de întîmplările dinainte şi de Steaua de aur.

Într-o zi, se duse el la vînat cu doi prieteni de-ai lui şi, la întoarcere, poposiră la hanul de la răscruce, să îmbuce ceva. Cum bucatele erau bune, vinul ales şi jupîneasa frumoasă, au rămas peste noapte acolo. În timp ce feciorul de crai dormea dus, frînt de oboseală, Daurita se aplecă spre el, îi sărută fruntea şi-i spuse:

— Dragul meu tu m-ai uitat, pentru că fără voie-ţi te-a sărutat maica ta, dar eu nu te-am uitat.

Şi se trezi feciorul de crai şi îndată îşi aduse aminte de toate, toate cîte se întîmplaseră, de Daurita, cum o scăpase de zmeu, cum o lăsase el singură la han şi cum trecuse atîta vreme fără să se gîndească la ea. Mare fericire puse stăpînire pe amîndoi! Unii povestesc că fiul craiului a luat-o îndată pe calul lui şi au pornit-o la palat fără alai, fără fîrtaţi, numai ei doi. Alţii

spun că, dimpotrivă, a lăsat-o din nou la han, s-a dus degrabă la tatăl lui şi s-a întors cu tot alaiul şi a dus-o la palat.

Cum a fost, cum n-a fost, atîta ştiu că s-au cununat, au făcut o nuntă mare, cu cîntece, veselie. Am vrut să stau şi eu să petrec, dar mi-au dat un picior la spate şi m-au zvîrlit încoace, ca să tot povestesc...

Prelucrare din istroromână
de MATILDA CARAGIU-MARIOŢEANU

POVESTE ISTROROMÂNĂ

Moşneagul şi ciobotarul

A FOST O DATĂ un ciobotar care avea o casă de copii şi nu izbutea să-i hrănească din ce lucra el. Erau tare, tare săraci.

Într-o zi şi-a luat traista şi a plecat în lume după lucru. Mergînd el aşa, s-a-ntîlnit cu un moşneag, care avea şi el o traistă.

Acesta îl întrebă:

— Unde mergi?

— Nu-mi răscoli rana, moşule, că sînt amărît rău. Sînt un om sărac tare. Mă duc să-mi caut de lucru.

— Şi eu merg tot aşa. Hai ş-om merge împreună, spuse moşul. Dacă nu ţi-e cu supărare, du-mi şi mie traista asta, că ţi-a fi mai uşor decît mie. Ţi-oi spune şi ce am într-însa: sînt trei pîini şi trei caşuri. Cînd ne-o fi foame, om mînca din ele.

Ciobotarului se vede trebea că-i era tare foame, că nu mîncase nici cînd plecase de acasă. Merg ei ce merg şi bietul de el se tot gîndea cînd o zice moşul că e vremea să mănînce! El, unul, nici nu mai putea merge de lihnit ce era! De aceea îi zise moşului:

— Mergi matale, rogu-te înainte, eu mă mai odihnesc puţin. Te ajung eu din urmă.

Cum se îndepărtează moşul niţel, el dezleagă traista, ia o pîine şi un caş şi le înghite pe nerăsuflate. Apoi o porneşte du- pă moş. Acesta însă ştia că omul nostru se ospătase.

Mai merg ei ce mai merg şi iar i se face foame ciobota- rului, numai că tăcea chitic. Noroc că, între timp, îi venise şi moşului a mînca şi spuse:

— N-ar fi bine să mîncăm ceva?

— Ba cum de nu, că şi mie mi-e foame.

Căutară umbra unui copac, scoaseră o pîine şi un caş, îl împărţiră pe din două şi mîncară fiecare cîte o jumătate.

— Acum leagă traista, zise moşul; mai avem două pîini şi două caşuri pentru mai tîrziu.

— Ba nu, zise cizmarul, nu mai e decît o pîine şi un caş.

— Păi nu ţi-am spus eu de la început că sînt trei pîini şi trei caşuri?! Oi fi mîncat mătăluţă o pîine şi un caş şi nu vrei să spui. Dacă ai mîncat spune!

— Doamne fereşte, n-am mîncat!

— Ba ai mîncat!

El însă o ţinea într-una că nu şi nu! Au mers mai departe şi au ajuns la o apă pe care trebuia s-o treacă. Bătrînul şi-a făcut cale şi a trecut-o uşor, dar ciobotarul s-a năclăit în noroi, mai-mai să se nămolească.

Cînd îi venea apa pînă la genunchi, moşul l-a întrebat:

— Cine a mîncat pîinea?

— Feritu-m-a sfîntul, n-am mîncat-o eu! Apa i-a ajuns la gît.

— Cine a mîncat caşu'?

— Feri-mă, doamne, nu eu!

— Am să te las să te îneci, ci spune odată cine le-a mîncat? Tu?

— Nu, nu, nu!

Moşneagul, văzînd că n-are ce face, îl ajută să iasă din nămol.

Ajunseră într-un oraş mare, unde trăia împăratul. Cum se face însă că toată lumea era cernită şi tristă. Au întrebat un străjer de ce e atîta tristeţe în oraş. Acesta le-a răspuns:

— Cum să nu fie?! Împăratul nostru n-are decît o fată şi în clipa asta e pe moarte, nimeni nu o poate lecui.

— Dar unde vi-s vracii?

— Au văzut-o toţi, şi nu numai ai noştri, au venit de pretutindeni, dar nu-i chip să-i dea de leac.

Moşul i-a spus atunci că ar vrea s-o vadă şi el. L-au dus la împăratul.

— Ce-i cu tine, măria ta, de te văd aşa de trist?

— E rău de tot, moşule. N-am decît o fată şi nici un leac nu o poate însănătoşi. O să moară dintr-o clipă într-alta.

— Ai fi fericit tare dacă s-ar înzdrăveni?

— Cum nu se poate mai fericit!

— Dă-mi atunci un fitil, un chibrit, un briceag şi un ac cu aţă. Mă duc în camera ei şi vei vedea că se va însănătoşi.

Şi aşa a făcut. A intrat în camera fetei, biata de ea zăcea mai mult moartă decît vie. A închis uşa cu cheia, ca să nu-l tul- bure nimeni (numai că ciobotarul tot se uita pe gaura cheii!). A luat moşul briceagul, i-a despicat pieptul, a aprins fitilul şi fu- mul acela i l-a suflat în piept. A cusut-o la loc cu acul şi, deo- dată, fata s-a sculat, a început să cînte şi să joace prin cameră.

Într-o clipă, jalea cea mare s-a schimbat într-o veselie de nespus. Tot palatul şi tot oraşul se bucura pentru că fata împă- ratului se făcuse bine.

— Moşule, zise împăratul, cum să-ţi mulţumesc? Ce vrei să-ţi dau, aur sau argint?

Tovarăşul lui de drum îl tot trăgea de mînecă să

primească. Dar moşul zise:

— Nu primesc nimic. Eu am tot ce-mi trebuie. Acum muncesc din dragoste pentru oameni, nu pentru răsplată.

Închipuiţi-vă ce supărare pe ciobotar! Mai că-i venea să-l omoare! Nici o vorbă nu mai scotea pe drum!

— Da' ce-i cu tine de eşti mînios şi nu scoţi o vorbă? îl întrebă moşul.

— Păi cum să mai vorbesc cu tine, cînd ştiai bine că sînt sărac, cu o casă de copii, şi tu dai cu piciorul la atîta bănet!

— Păi mie nu-mi trebuia!

— Da-mi trebuie mie!

— Bravo! Păi, dacă-ţi trebuie, munceşte! Nimic nu se cîştigă fără muncă!

— Las'că, de-om mai întîlni vreodată vreun bolnav de lecuit, nu te mai duci tu, am să mă duc eu!

— De ce nu te-ai dus şi data trecută? Te-am ţinut eu? Şi dac-o fi... te duci tu!

Au mers ei cît au mers şi au ajuns în alt oraş,

mai mare decît celălalt, pentru că, pasămite, aşa orînduise lucrurile moş- neagul.

Şi aici era un împărat cu o fată bolnavă, pe care n-o putea nimeni lecui; şi aici toată lumea era tristă, tristă.

Omul nostru, ciobotarul, se duse direct la împăratul şi-l întrebă dacă ar fi fericit să-şi vadă fata sănătoasă. Apoi îi ceru

fitilul, chibriturile, briceagul, aţa şi acul. Fata mai răsufla încă. Se încuie în odaie, şi făcu întocmai cum făcuse moşneagul. Cînd dădu să mişte însă fata, ea era moartă. Şi moartă a rămas. Îl cuprinse pe ciobotar frica.

A încercat să fugă pe fereastră, dar n-a putut. Văzînd cei de afară că nu mai iese, au spart uşa şi au intrat în cameră.

Sărmanul împărat! Era nenorocit!

— Mi-a omorît copila! Mi-a omorît

copila! Moşneagul spuse:

— Chemaţi călăii să-l spînzure neîntîrziat!

Au venit călăii, l-au luat cu ei şi l-au dus la

spînzurătoare.

S-a dus şi moşneagul.

După ce i-au pus ştreangul de gît, acesta îl

întrebă:

— Cine a mîncat pîinea şi caşu'?

— Nu le-am mîncat eu! Nu, nu!

— Măi omule, te-ai lăsat înecat şi acum te laşi spînzurat şi tot n-ai spune că tu le-ai mîncat!

Atunci moşneagul s-a dus la palat, a suflat viaţă pe trupul neînsufleţit al fetei de împărat şi, minune, pe loc a înviat! Şi a trimis vorbă să nu-l mai spînzure pe ciobotar, să-l lase în viaţă, pentru că şi fata de împărat s-a întors la viaţă. Şi i-a spus moşul tovarăşului său de drum:

— Vezi tu, omule, cine vrea răsplată, trebuie să munceas- că, dar să muncească bine!

Şi-au luat ei rămas bun de la împăratul şi au pornit-o la drum. Ajunseră într-o pădure, la un loc unde erau multe pietre. Moşneagul îi dădu ciobotarului o cazma şi-i spuse:

— Sapă aici, între pietrele astea!

— La ce bun să sapi printre pietre? se răsti ciobotarul.

— Sapă, îţi zic!

A săpat în cele din urmă, că nu avea ce face. Şi

cînd, ce să vezi, a dat de o comoară: o oală plină cu aur!

Îi spuse moşul:

— Vezi că şi printre pietre sînt comori?! Acum fă trei grămezi.

A făcut trei grămezi,

— Acum ia-o pe care-ţi place.

— Bine, zise ciobotarul, pe asta o iau.

— Atunci eu o iau pe asta, zise moşul.

— Păi... cea de-a treia pentru cine este?

— Pentru cel ce a mîncat pîinea şi caşul!

— Eu, eu, eu le-am mîncat!

— Vezi, omule, te-ai lăsat şi înecat şi spînzurat (dacă m-ar fi lăsat inima pe mine), şi tot n-ai spus că tu le-ai mîncat, dar pentru bănet... ai spus. Acum... ia tot şi du-te în drumul tău, numai vezi de te schimbă.

Eu m-oi duce într-al meu.

Prelucrare din istroromână
de MATILDA CARAGIU-MARIOŢEANU

CUPRINS

N. FILIMON – Omul de flori cu barba de mătasă sau po- vestea lui Făt-Frumos............................3
Poveste populară românească – Tei legănat.......13
Poveste populară românească – Cotocilă împărat, Ban Mîrtan..21
Poveste populară românească – Împărătiţa pisică24
Poveste italiană – Enea, scroafa albă şi cei treizeci de purceluşi..31
Poveste italiană – Romolo şi Remo....................33
Poveste italiană – Berta şi Nerone.....................35
Poveste italiană – Prinţul îngîmfat.....................37
Poveste italiană – Barca fermecată, care merge pe mare şi pe uscat...43
Poveste italiană – Zîna Morgana.......................48
Poveste italiană – Betta....................................53
Poveste italiană – Frumoasa cu steaua de aur....57
Poveste italiană – Cola-peşte............................64
Poveste italiană – Păţaniile lui Giufà.................67
Poveste italiană – Frumoasa din palatul fermecat72
Poveste a pieilor-roşii – Hiawatha.....................84

Poveste a pieilor-roşii – Insula morţilor..............88
Poveste a pieilor-roşii – Steaua căzătoare..........91
Poveste elveţiană – Cum a fost Coli prins de un crap 93
Poveste persană – Sahm şi Zal...........................96
Poveste africană – Ultimul rege-maimuţă.........105
Poveste austriacă – Balaurul lacului.................108
Poveste greacă – Zmeul cel cu mare faimă.......113
Poveste greacă – Cosînzeana...........................119
Poveste engleză – Fîntîna celor trei capete......129
Poveste aromână – Picurăruşul........................137
Poveste aromână – Legenda cîrtiţei.................141
Poveste aromână – Povestea celor trei mincinoşi 143
Poveste aromâna – Fata moşului cea înţeleaptă149
Poveste meglenoromână – O poveste cu un morar spîn. . .153 Poveste meglenoromână – Povestea lui Niţă lăudărosul...155 Poveste istroromână – Daurita...158
Poveste istroromână – Moşneagul şi ciobotarul164